

ZAŁĄCZNIK NR 1
do Uchwały Nr XXII/126/2016
Rady Gminy Ostrówek
z dnia 29 grudnia 2016 roku

STRATEGIA ROZWOJU GMINY OSTRÓWEK na lata 2016 – 2030

Opracował:
dr Mariusz Wiktor Sienkiewicz

WSTĘP

Proces planowania strategicznego stanowi jeden z podstawowych warunków sprawnego i efektywnego zarządzania gminą. Ukierunkowuje działalność całej organizacji w taki sposób, by wyznaczone cele długoterminowe były realizowane najlepiej i najpewniej, przy ekonomicznym wykorzystaniu dostępnych środków. Planowanie pomaga bardziej wydajnie gospodarować zasobami, przewidywać problemy, które mogą pojawić się w niedalekiej przyszłości, aby odpowiednio wcześniej zacząć im przeciwdziałać.

Opracowana strategia rozwoju umożliwia uporządkowanie i odpowiednie rozłożenie w czasie planowanych działań. Pozwala to na uniknięcie realizacji projektów nieprzemyślnych, nie powiązanych ze sobą logicznie i nie wpisujących się w ciąg przyczynowo – skutkowy. Strategia rozwoju pokazuje, że planowane do realizacji zadania są konsekwencją strategicznego myślenia o rozwoju.

Główne cechy takiego planowania to:

- **wieloletniość**, czyli wieloletnia perspektywa w określaniu celów, planowaniu zadań inwestycyjnych i operacyjnych;
- **kompletność**, czyli podporządkowanie strategii wszystkich planów realizacyjnych jednostek zależnych, bez względu na ich formę prawną;
- **efektywność**, czyli stosowanie przez urząd i wszystkie jednostki zależne pomiarów efektywności dla poprawy zarządzania;
- **uczestnictwo**, gdzie cele i oceny są przedmiotem szerokiego dialogu publicznego.

Planowanie strategiczne rozwoju Gminy Ostrówek prowadzone jest systematycznie od kilkunastu lat. Wyrazem tego rodzaju polityki podjętej przez Gminę są wypracowane i wdrażane niżej wymienione dokumenty strategiczne:

- Strategia Rozwoju Gminy Ostrówek Na Lata 2008 – 2020;
- Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Ostrówek na Lata 2009 – 2015;
- Program Osłonowy „Pomoc Gminy Ostrówek w Zakresie Dożywiania na Lata 2014-2020” ;
- Gminny Program Opieki nad Zwierzętami Bezdomnymi oraz Zapobiegania Bezdomności Zwierząt na Terenie Gminy Ostrówek w 2016 roku;
- Program Ochrony Zabytków na Terenie Gminy Ostrówek ;
- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Ostrówek na Rok 2016;
- Raport o Stanie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrówek;
- Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Rybackich Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka „W Dolinie Tyśmienicy i Wieprza”;
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrówek;
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrówek.
- Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Ostrówek na lata 2016- 2020.

Niniejsza Strategia Rozwoju Gminy Ostrówek na lata 2015-2030 ma na celu przedstawienie przyjętych planów strategicznych Gminy, w oparciu o jej zweryfikowany potencjał, zasoby oraz możliwości rozwojowe, w szczególności w kontekście uwarunkowań nowego okresu programowania środków z Funduszy Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

**ZESPÓŁ DS. OPRACOWANIA STRATEGII ROZWOJU
GMINY OSTRÓWEK NA LATA 2015-2030:**

Przewodnicząca Zespołu:

Małgorzata Karasek – Kierownik Referatu Inwestycji,
Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska

Członkowie Zespołu:

1. Beata Wójcik – Sekretarz Gminy Ostrówek
2. Danuta Ciechańska – Skarbnik Gminy Ostrówek
3. Bożena Paszkowska – Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego
4. Małgorzata Karasek – Kierownik Referatu Inwestycji, Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska w Urzędzie Gminy Ostrówek
5. Piotr Siwek – Kierownik Referatu ds. Gospodarczych.
6. Ewa Sobijanek – Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Ostrówku
7. Krystyna Cieniuch – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrówku
8. Jacek Garbacz – Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Bohaterów Monte Cassino w Ostrówku
9. Barbara Kleszcz Kaliszewska – Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Dywizjonu 301 w Leszkowicach
10. Jerzy Bańkowski - Dyrektor Szkoły Podstawowej w Dębicy
11. Irena Kostrzewa – Dyrektor Gimnazjum w Ostrówku

Zadaniem zespołu było zgromadzenie materiałów i informacji niezbędnych do opracowania Strategii, jak również udział w warsztatach i konsultacjach strategicznych.

Spis treści

I. CEL, METODOLOGIA I HORYZONT CZASOWY STRATEGII	7
II. DIAGNOZA SYTUACJI GMINY OSTRÓWEK	9
1. PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	9
1.1. Umieszczenie i ogólna charakterystyka gminy	9
1.2. Sieć osadnicza i położenie administracyjno-geograficzne	13
1.3. Środowisko przyrodnicze – zasoby naturalne	14
1.4. Tereny i obiekty przyrodnicze chronione	21
1.5. Stan i zagrożenia środowiska	23
1.6. Zasoby kulturowe - zabytki kultury materialnej	25
1.7. Identyfikacja podstawowych problemów w obszarze:	28
2. SFERA SPOŁECZNA	29
2.1. Demografia	29
2.2. Rynek pracy	33
2.3. Bezrobocie	34
2.4. Identyfikacja podstawowych problemów w obszarze:	35
3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	36
3.1. Edukacja	36
3.2. Kultura	42
3.3. Sport i rekreacja	45
3.4. Ochrona zdrowia	46
3.5. Pomoc społeczna	47
3.6. Bezpieczeństwo publiczne	49
3.7. Identyfikacja podstawowych problemów w obszarze	51
4. SFERA GOSPODARCZA	52
4.1. Przedsiębiorczość	52
4.2. Rolnictwo	56
4.3. Turystyka	57
4.4. Identyfikacja podstawowych problemów w obszarze	60
5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	61
5.1. Komunikacja – infrastruktura drogowa	61
5.2. Infrastruktura ochrony środowiska	66
5.3. Infrastruktura energetyczna	68
5.4. Identyfikacja podstawowych problemów w obszarze	70
6. ZARZĄDZANIE	71
6.1. Finanse gminy	73
6.2. Planowanie strategiczne	77
6.3. Promocja gminy	77
6.4. Kapitał społeczny	81
6.5. Identyfikacja podstawowych problemów w obszarze	83
III. ANALIZA SWOT	84
IV. WNIOSKI I REKOMENDACJE	90
V. ANALIZA PROBLEMÓW GMINY OSTRÓWEK	93
VI. MISJA, WIZJA - CEL GENERALNY STRATEGII	97
VII. OBSZARY PRIORYTETOWE - CELE STRATEGICZNE	99
VIII. CELE OPERACYJNE - drugi poziom planu strategicznego	104
IX. ZGODNOŚĆ ZE STRATEGICZNYMI DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU	112
X. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA	117
XI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	127
XII. KONSULTACJE SPOŁECZNE	129

XIII. PROGRAM ROZWOJU GMINY - WIELOLETNI PLAN ZADAŃ.....	131
XIV. ZAŁĄCZNIKI.....	132

I. CEL, METODOLOGIA I HORYZONT CZASOWY STRATEGII

Strategia rozwoju stanowi instrument polityki rozwoju prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego. Jest dokumentem długookresowym, określającym generalny kierunek działania gminy oraz przedstawiającym metody i narzędzia jego wdrażania. Ze względu na swój otwarty charakter – możliwość aktualizacji i zmian – proces planowania strategicznego pozwala na elastyczne dostosowywanie, korygowanie celów strategicznych w kontekście zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych gminy.

Opracowanie strategii rozwoju lokalnego wynika z istoty funkcjonowania organizacji samorządowej. Konstytucyjna zasada samodzielności samorządu uprawnia do autonomicznego formułowania polityki rozwoju przez jednostki samorządowe w Polsce w ramach i w granicach obowiązującego prawa. Polityka ta powinna odzwierciedlać potrzeby wspólnoty samorządowej, wychodzić naprzeciw lokalnym problemom, a jednocześnie prowadzić do efektywnego wykorzystania potencjału i zasobów ludzkich, przyrodniczych, gospodarczych i finansowych. Nadrzędnym zaś celem tej polityki jest działanie dla poprawy jakości i warunków życia mieszkańców, a także kreowanie rozwoju społeczno-gospodarczego.

Zatem opracowanie strategii rozwoju jest podstawowym zadaniem, które stoi przed samorządem gminy. Waga tego dokumentu wynika ze znaczenia celów, którym strategia służy. Są nimi:

- planowanie własnych działań;
- pozyskiwanie wsparcia ze strony rządu i środków z Unii Europejskiej;
- organizowanie wspólnego wysiłku wszystkich instytucji i społeczności lokalnej, zaangażowanych w rozwój gminy.

Strategia rozwoju lokalnego może być określona jako koncepcja działania zmierzającego do zrównoważonego i długotrwałego rozwoju, przedstawiona w formie zwięzłego dokumentu zawierającego procedury osiągania zamierzonych celów.

Dokument taki powinien składać się z:

- diagnozy stanu istniejącego,
- analizy słabych i mocnych stron,
- celu strategicznego i celów pośrednich,
- części dotyczącej sposobu realizacji założonych celów, z wyszczególnieniem roli poszczególnych podmiotów, mechanizmu monitorowania i korygowania wdrażanej strategii.

Dla efektywności realizowanej strategii istotne znaczenie ma zaangażowanie w proces jej opracowywania przedstawicieli wszystkich znaczących instytucji i grup interesów w regionie. Strategia jest dokumentem, który jest punktem wyjścia do opracowania planu finansowo – rzeczowego, czyli do ustalenia, na jakie działania i w jakiej wartości będą wydatkowane środki publiczne, którymi dysponuje samorząd.

Niniejsza Strategia Rozwoju Gminy Ostrówek na lata 2015-2030 opracowana została przy zastosowaniu następującej metodologii:

I. Część diagnostyczna:

- analiza opisowa gminy w różnych aspektach: położenie geograficzne, zasoby naturalne, sfera i infrastruktura społeczna, infrastruktura techniczna, sfera gospodarcza, zarządzanie, itd.;
- analiza SWOT, określenie głównych problemów i uwarunkowań;
- sformułowanie wniosków i rekomendacji;

II. Część strategiczna:

- określenie misji i celu generalnego strategii;
- wskazanie priorytetów rozwoju oraz celów strategicznych;
- wskazanie celów operacyjnych;
- określenie systemu wdrażania i monitorowania;

Nieodłącznym elementem i walorem zastosowanej metodologii jest partycypacja społeczna w procesie opracowywania strategii. Dzięki temu strategia uwzględnia potrzeby społeczne i ma wsparcie lokalnej społeczności w fazie jej wdrażania.

Planowanie rozwoju gminy na szczeblu lokalnym umożliwia:

- uwypuklenie interesów społeczności lokalnej;
- zapewnienie mieszkańcom, a także podmiotom gospodarczym poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji;
- eliminację lub złagodzenie konfliktów w np. kształtowaniu rozwoju gminy;
- zapewnienie tzw. zrównoważonego rozwoju gminy, czyli takiego rozwoju gospodarczego, społecznego i środowiskowego, który nie zakłóci form ekorozwoju;
- podniesienie walorów gminy w aspekcie kulturowym, turystycznym, gospodarczym;
- tworzenie korzystnego wizerunku gminy – strategia stanowi ważne narzędzie promocji gminy;
- zwiększenie zaufania mieszkańców do władz lokalnych;
- zapewnienie racjonalnego budżetu w stosunku do potrzeb i możliwości gminy;
- możliwość pozyskania środków pozabudżetowych na finansowanie przedsięwzięć służących rozwojowi gminy;
- zapewnienie mobilności działania w zakresie realizacji zarówno zadań obligatoryjnych, jak i zadań fakultatywnych samorządu lokalnego we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, jak też partnerami społecznymi.

Niniejsza Strategia Rozwoju Gminy Ostrówek na lata 2016-2030 stanowi instrument wytyczający główne kierunki rozwoju gminy, które zostaną uszczegółowione w Programie Rozwoju Gminy Ostrówek na lata 2017-2022.

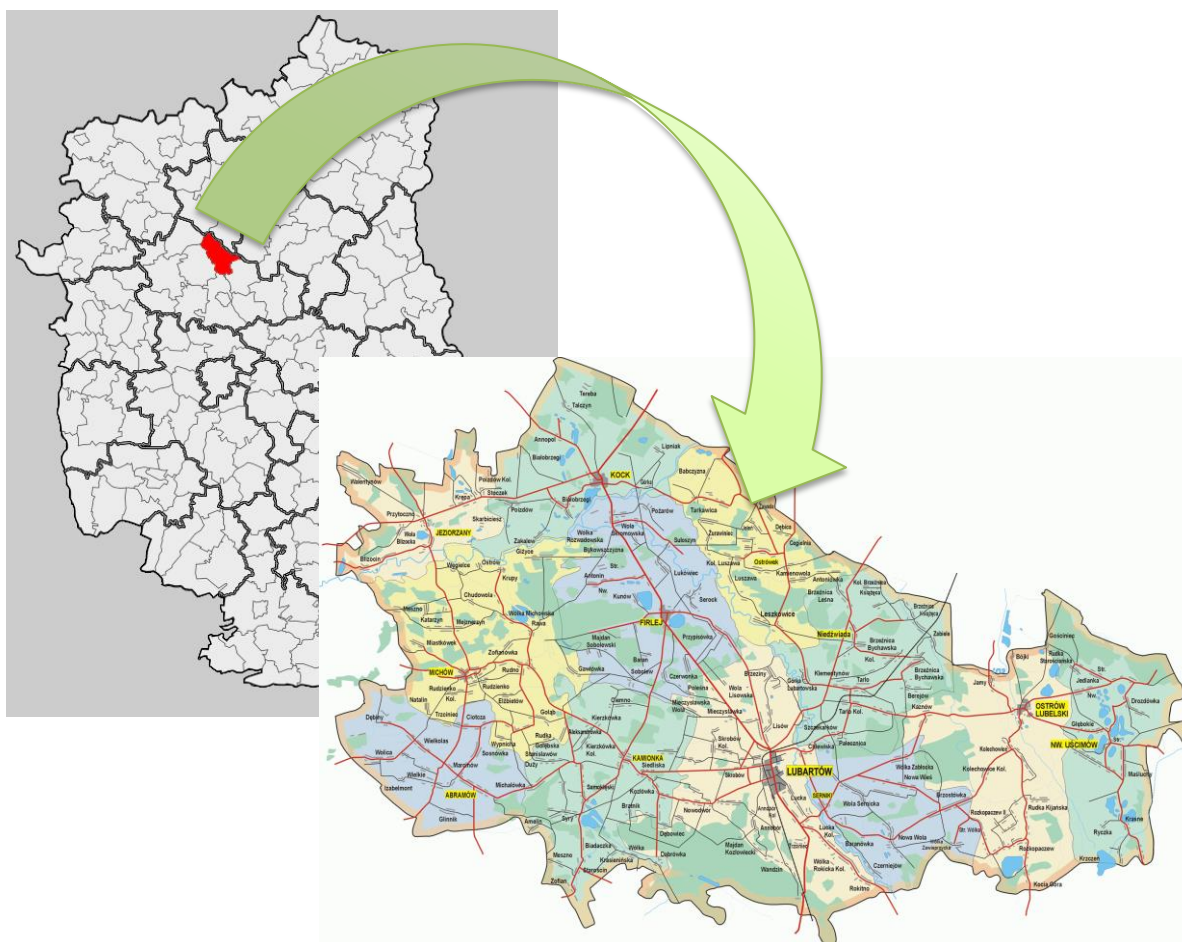
II. DIAGNOZA SYTUACJI GMINY OSTRÓWEK

1. PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

1.1. Umiejscowienie i ogólna charakterystyka gminy

Gmina Ostrówek położona jest w północno-wschodniej części województwa lubelskiego, ok. 45 km na północ od Lublina. Jest gmina wiejska z siedzibą w miejscowości Ostrówek Kolonia. Gmina Ostrówek jest jedną z 13 gmin powiatu lubartowskiego. Sąsiaduje z gminami: Niedźwiada od wschodu, Lubartów od południa, Firlej i Kock od zachodu, oraz z gminami Czemierniki i Siemień od północy. Zachodnią granicę gminy na pewnym odcinku stanowi koryto rzeki Wieprz, następnie Wieprzysko i starorzecze Wieprza uchodzące obecnie do Tyśmienicy. Natomiast północną granicę tworzy kompleks lasów Nadleśnictwa Lubartów. Poniższe mapy przedstawiają położenie Gminy Ostrówek na tle województwa lubelskiego oraz gmin powiatu lubartowskiego.

Mapa 1. Położenie Gminy Ostrówek na tle województwa lubelskiego oraz powiatu lubartowskiego

Źródło: www.wikipedia.pl; www.powiatlubartowski.pl

Z ogólnej powierzchni 8976 ha gruntów, użytki rolne stanowią 7050 ha, użytki leśne 1554 ha, a grunty zabudowane i zurbanizowane 222 ha. W skład gminy wchodzi 15 wsi: Antoniówka, Babczyzna, Cegielnia, Dębica, Dębica-Kolonia, Jeleń, Kamienowola, Luszawa, Leszkowice, Ostrówek, Ostrówek-Kolonia, Tarkawica, Zawada, Żurawiniec, Żurawiniec-Kolonia. Dominującym działem gospodarki jest rolnictwo, pomimo, iż gleby w gminie Ostrówek charakteryzują się słabą jakością dla produkcji rolniczej. Występuje tu przewaga gleb V i VI klasy. Najwięcej gospodarstw charakteryzuje niewielka powierzchnia. Najliczniejszą grupę stanowią gospodarstwa o wielkości od 1 – 5 ha. Na terenie gminy zarejestrowanych jest ogółem 129 podmiotów gospodarczych.

Rys historyczny Gminy Ostrówek – główne etapy rozwoju

Najstarsze dzieje gminy Ostrówek sięgają już **1512 r.**, kiedy to król Zygmunt Stary zgodził się na zmianę nazwy " Kock" na Królewskie Miasto. W ten sposób i przynależne do niego wsie przeszły na własność króla. W 1515 r. król zezwolił Mikołajowi Firlejowi z Dąbrowicy - wojewodzie sandomierskiemu i hetmanowi wielkiemu koronnemu wykupić miasto z okolicznymi wsiami. Transakcji dokonano 26 marca 1518 r. w Krakowie. Wieść głosi, że w 1658 r. na wieś Ostrówek najechali Kotowscy z Siemienia. Pomagali im Tatarzy i Wołosi. Zgrabiono zboże dworskie i chłopskie, uprowadzono 15 wołów. Rabusie złupili majątność na sumę 20 tys. zł polskich.

W latach **1800-1840** dziedzicem dóbr siemieńskich był hrabia Józef Nałęcz Małachowski i jego żona Marianna z Turskich. Były to wsie Ostrówek, Czemierniki Dębica, Tarkawica, Zawada, Antoniówka Luszawa, Kamiennowola.

W **1829 roku** 22- letni syn - hrabia Napoleon Nałęcz Małachowski, zawarł małżeństwo z rozwiedzioną i dużo starszą od siebie hrabiną Ostrowską, córką księcia Janusza Sanguszki. Po ślubie hrabina Małachowska kieruje mężem uważając że jest młodzikiem oddanym jej w opiekę. Ojciec, hrabia Józef Małachowski zapisał synowi wsie: Ostrówek z Tyńcem, Tarkawicę, Zawadę, Kamienowolę, Luszawę, Dębicę, Antoniówkę, i Żurawiniec. **5 marca 1838 r.** w Wiedniu hrabia Napoleon Małachowski zmarł. Hrabina Małachowska również zachorowała i musiała wyjechać za granicę, sprzedając Lubartowszczyznę kuzynowi hrabiemu Lubieńskiemu, prezesowi Banku Polskiego.

Zaczątkiem administracji na tym terenie była utworzona w 1864 roku Gmina Luszawa z siedzibą w Leszkowicach, gdy to Rządca Niewęglowski kupił i rozparcelował Leszkowice, ofiarowując 6 mórg pod gminę. Gmina swoim zasięgiem obejmowała większość wsi dzisiejszej gminy Ostrówek. W latach siedemdziesiątych XIX w. dwie wsie tj. Piaski (obecnie Żurawiniec Kolonia) i Zawada zostały sprzedane kolonistom niemieckim. Dobra dworskie w Ostrówku zostały sprzedane chłopom. W okresie międzywojennym gmina Luszawa była najuboższą i terytorialnie najmniejsza gmina powiatu lubartowskiego. Korzystała z pomocy Sejmiku. Na terenie gminy było 8 wiatraków, 2 olejarnie, 1 cegielnia, 1 piekarnia, 7 kowali, 5 cieśli, 1 kołodziej, 3 stolarzy, 3 sklepy spożywcze. Gospodarstwa rolne były rozdrobnione, przeważnie 2-3 hektarowe.

W okresie wojny mieszkańcy gminy brali udział w obronie ojczyzny, walczyli pod Monte Casino, pod niebem Wielkiej Brytanii. Przebywali w niewoli niemieckiej, a także w łagrach radzieckich. Ginęli w obozach koncentracyjnych, byli więźniami Zamku Lubelskiego. W rejonie

Ostrówka powstawały chłopskie organizacje zbrojne: występowały równocześnie dwie ludowe organizacje bojowe, które ze sobą współpracowały. Były to Bataliony Chłopskie, założone i kierowane przez Jana Sikorę z Antoniówki, Wacława Sikorę z Kamienowoli i Piotra Kostrzewę z kol. Ostrówek. Drugą organizacją był Polski Związek Powstańczy, zorganizowany i dowodzony przez byłego oficera zawodowego Ignacego Baczyńskiego. Przeżycia wojenne ludzi z gminy Ostrówek są tak charakterystyczne dla losów Polaków tego okresu, że można bez przesady powiedzieć, że współtworzyli historię tamtych lat.

Czasy współczesne

Gmina w pierwotnym kształcie administracyjnym przetrwała do 1950 roku. Po tym czasie funkcjonowały dwie gromadzkie rady narodowe z których 1 stycznia 1973 roku utworzona została gmina Ostrówek. Powojenny Ostrówek to drewniane chaty kryte słomą, przy drodze drewniana remiza strażacka. Niewielki drewniany budynek Gminnej Spółdzielni "Sch" mieszczący biura, sklepy spożywczy i tekstylny, obok budynku skup mleka i mała obórka przeznaczona na skup żywca. Szkoła, a także urząd gminy znajdowały się w budynkach prywatnych. Dopiero w latach 60-tych gmina Ostrówek rozwijała się, powstały nowe budynki państwowe:

- 1961 - oddano do użytku Szkołę w Ostrówku - "tysiąclatka",
- 1964 - powstał Ośrodek Zdrowia,
- 1969 - oddano do użytku budynek Urzędu Gminy.

Na początku lat siedemdziesiątych powstała w Ostrówku Kolonii nowa baza GS "Sch" z biurowcem, magazynami, piekarnią, sklepami, bazy kółek rolniczych w Tarkawicy i Luszawie. Wybudowano wiele dróg łączących poszczególne wsie z gminą. We wsiach powstają Koła Gospodyń Wiejskich w tym Koło w Ostrówku. Założycielką Koła była Pani Wanda Gadzała, która aktywnie uczestniczyła w życiu społeczno-gospodarczym wsi. Wniosła duży wkład w rozwój gminy. Wspólnie z siostrą Marią Abramek bezinteresownie przekazały teren pod budowę wielu instytucji gminnych. Jest w tym duża zasługa ich brata sławnego biochemika prof. dr. hab. med. Mariana Szymony, któremu na sercu leżał rozwój rodzinnej wsi.

W latach osiemdziesiątych wybudowane i oddane do użytku zostały szkoły w Antoniówce, Tarkawicy oraz Dębicy. Przekazano do użytku remizy OSP w Dębicy i Antoniówce. Wybudowano drogę utwardzoną do Żurawinca Wsi, rozpoczęto budowę drogi Kamienowola-Antoniówka. W latach dziewięćdziesiątych nastąpiło przyspieszenie rozwoju gminy. W roku 1991 rozpoczęto budowę trzech budynków świetlico-remiz w Ostrówku Kolonii, Leszkowicach i Tarkawicy, budowy zakończono w 1993 roku. Powstaje też remiza w Kamienowoli. Kontynuowana jest budowa drogi Kamienowola-Antoniówka, zakończona w 1996 roku, efekt - 3 km. na rzece Wieprz zbudowano 2 nowe mosty w Leszkowicach i Luszawie. W 1993 roku rozpoczęto powszechną telefonizację 6-ciu wsi, prowadzoną z udziałem ich mieszkańców, w latach następnych telefonizowane były kolejne miejscowości. Zakończenie telefonizacji nastąpiło w 1999 roku.

W latach 1994-1997 - wykonano we wszystkich wsiach wodociąg z 3 stacjami uzdatniania wody. W roku 1999 -oddano do użytku Szkołę Podstawową w Leszkowicach, a w roku 2001 - budynek Gimnazjum w Ostrówku. Połączono wieś Żurawiniec-Kolonię drogą bitą z sąsiednią miejscowością - efekt - 2,5 km.

Dla poprawy bazy sportowej w gminie wykupiono grunty pod boisko oraz wybudowano salę gimnastyczną przy Gimnazjum w Ostrówku, którą oddano do użytku w 2002. W 2005 r.

oddano do użytku drogę gminną Nr 003346L w m. Cegielnia – Ostrówek Kolonia. Nowa nawierzchnia powstała głównie z dotacji z dotacji Unii Europejskiej i przy nakładzie własnych środków gminnych, ponadto dokonano remontu drogi gminnej położonej w miejscowości Dębica - Szkoła Nr 103329L i drogi w Zawadzie.

W 2006 roku zmodernizowano budynek Urzędu Gminy, ułożono chodnik z kostki brukowej od Ośrodka Zdrowia do skrzyżowania szkoły jak również po drugiej stronie od budynku Urzędu Gminy do kościoła, dalszą jego część wykonano w 2008 roku. W 2007 roku zmodernizowano budynek Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej. W roku 2007 ogłoszono przetarg na wykonanie dokumentacji budowlano-wykonawczej sieci kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków w miejscowości Leszkowice, w roku 2008 wybudowana została oczyszczalnia ścieków wraz z kanalizacją w miejscowości Ostrówek-Kolonia, a w 2011 oczyszczalnia ścieków oraz sieć kanalizacyjna modernizacja hydroforni w Leszkowicach. W latach 2009-2010 zostały zmodernizowane i wykonane następujące drogi: Droga gminna Dębica Podjesionie, Droga Tarkawica Podlas, Droga Gminna Dębica Kol – Jeleń, droga gminna Luszawa-Leszkowice. W roku 2011 został wybudowany kompleks boisk – Orlik 2012 w Cegielni przy Szkole Podstawowej w Ostrówku. W roku 2012 Odnowiony został plac parkingowy w Ostrówku-Kolonii. W roku 2014 powstały następujące inwestycje Oświetlenie uliczne „Słoneczne wzgórze”, Droga gminna Antoniówka, Droga gminna w Jeleniu, Infrastruktura turystyczna w Leszkowicach.

Herb Gminy Ostrówek

Herb Gminy Ostrówek i flaga gminy to historia najnowsza. W sprawie ustanowienia herbu, flagi i insygniów Gminy Ostrówek oraz zasad ich używania został podjęta w 2009 roku specjalna uchwała.

Herb gminy to kształt tarczy późnogotyckiej, który przedstawia złotego lamparta na czerwonym tle. U stóp lamparta widnieje srebrna rzeka (Wieprz) a w szponach trzyma złotą gałązkę żurawinową. Lampart ozdobiony jest czarnymi cętkami a jego głowę zdobi korona.

Rys. Herb Gminy Ostrówek

Źródło: www.ostrowek.pl

Gmina Ostrówek posiada także swoją flagę. Flaga Gminy Ostrówek to prostokąt o kolorach: zielonym, białym i czerwonym w proporcji szerokości do długości 5:8. Płat podzielony jest na trzy poziome pola w barwach: zielona - pole górne; biała - pole środkowe; czerwona – pole

dolne. Proporcje pól w szerokości płatu flagi wynoszą 1:3:1. Na białym polu flagi kładziony jest centralnie herb Gminy Ostrówek.

Rys. Flaga Gminy Ostrówek

Źródło: www.ostrowek.pl

1.2. Sieć osadnicza i położenie administracyjno-geograficzne

Teren gminy położony jest na obszarze Wysoczyzny Lubartowskiej i stanowi peryferyjny rejon Nizin Środkowopolskich. Obszar gminy położony jest w obrębie dwóch mezoregionów; Pradoliny Wieprza i Równiny Lubartowskiej. Równina Lubartowska - zajmuje przestrzeń pomiędzy Pradolina Wieprza, a lessową krawędzią Wyżyny Lubelskiej. Pradolina Wieprza - obejmuje dolny bieg tej rzeki oraz jej dopływu Tyśmienicy. Szerokie na kilka kilometrów obniżenie dolinne oddziela położoną na południu Równinę Lubartowską od Wysoczyzny Siedleckiej¹.

Zachodnią granicę gminy na pewnym odcinku stanowi **koryto rzeki Wieprz**, następnie Wieprzysko - starorzecze Wieprza uchodzące obecnie do Tyśmienicy oraz sama Tyśmienica. Natomiast północną granicę tworzy kompleks lasów pod zarządem Nadleśnictwa Lubartów. **Powierzchnia gminy wynosi 8999 ha.** Gmina zajmuje powierzchnię 89,9 km². Stanowi to 0,36% powierzchni województwa lubelskiego.

Siedzibą gminy jest miejscowość Ostrówek-Kolonia, odległa od Lublina o około 45 km. Gmina należy do Małego Mazowsza wchodzi w skład Krainy Wielkich Dolin. Gmina podzielona jest na 15 sołectw. Należą do nich: Antoniówka, Babczyzna, Cegielnia, Dębica, Dębica - Kolonia, Jeleń, Kamienowola, Luszawa, Leszkowice, Ostrówek, Ostrówek - Kolonia, Tarkawica, Zawada, Żurawiniec, Żurawiniec - Kolonia. Siedzibą Urzędu Gminy jest miejscowość Ostrówek-Kolonia, która położona jest w centrum gminy, a odległość z niej do Lublina wynosi około 45 km.

¹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrówek, 2014, www.ostrowek.pl

Ryc. 2.2. Mapa podziału gminy na sołectwa.

Źródło: www.ostrowek.pl.

1.3. Środowisko przyrodnicze – zasoby naturalne

Rzeźba terenu

Rzeźba terenu gminy jest słabo zróżnicowana. Najwyższe wzniesienie terenu 165,1 m n. p. m. występuje w środkowej części gminy w okolicach Kolonii Luszczawy-Góry (na północ od miejscowości Luszczawa), natomiast najniższy położony jest teren w okolicach Dębicy. Największe powierzchnie w gminie zajmuje zdenudowana równina falista, miejscami płaska, położona na wysokości 155-165 m n. p. m., łagodnie obniżająca się w kierunku zachodnim i północnym, zbudowana z utworów lodowcowych i wodnolodowcowych. Urozmaiceniem równiny są niewielkie pagórki moreny czołowej, położone w okolicach miejscowości Żurawiniec, Luszczawa, Ostrówek. Inną znaczącą formą rzeźby terenu gminy są doliny rzeki Wieprz i Tyśmienicy. Dolina Wieprza zaznacza się krawędzią o wysokości względnej 10 m, miejscami stromą o spadkach terenu dochodzących do 15%. Dolina o szerokości 2 – 3 km jest płaska i podmokła. W dnie doliny występują starorzecza o różnej wielkości i kształcie (często parabolicznym), wypełnione wodą lub gruntami organicznymi².

² Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrówek, 2014, www.ostrowek.pl

Klimat

Klimat terenu gminy odznacza się cechami klimatu kontynentalnego. Kontynentalizm klimatu polega na:

- niskich temperaturach zimą i wysokich latem (duże średnie rocznych amplitud temperatur);
- dominacji opadów letnich;
- skróceniu okresu wegetacyjnego;
- skróceniu okresów przejściowych między porami roku.

Według regionalizacji klimatycznej Lubelszczyzny, obszar gminy sytuuje się w dziedzinie lubartowsko – parczewskiej, uważanej za niezbyt sprzyjającą człowiekowi. Obserwuje się tutaj duże wahania temperatury przy średnich dobowych i średnich z wielolecia. Średnia roczna temperatura powietrza dla Ostrówka roku wynosi 7 st. C – 8 st. C. W rocznym rozkładzie średnich temperatur miesięcznych, najcieplejszym miesiącem jest lipiec (17 st. C/18 st. C) a najchłodniejszym – styczeń (4 st. C/5st. C). Średni czas trwania zimy termicznej wynosi 90 – 100 dni, natomiast średni czas trwania lata termicznego wynosi 80 – 90 dni. Wpływ kontynentalnych mas powietrza obserwowany jest w przypadku opadów atmosferycznych. Średnie wartości opadów dla gminy kształtują się na poziomie 550 – 600 mm. Najwięcej opadów występuje w miesiącach letnich (czerwiec, lipiec, sierpień), mniej – w styczniu, lutym i marcu. Wiatry najczęściej wieją z sektora zachodniego i południowego. Średnia prędkość wiatrów wynosi 3,0 – 3,5 m/s. Najsilniejsze (5 m/s i więcej) występują zimą, najsłabsze o prędkościach ok. 2 m/s – latem. Ze względu na brak większych źródeł zanieczyszczeń na terenie gminy stan czystości powietrza nie budzi większych zastrzeżeń.

Gleby

W granicach gminy przeważają gleby średniej i słabej jakości. Są one zróżnicowane pod względem typów, co uwarunkowane jest budową geologiczną podłoża, a także lokalnymi warunkami hydrobiologicznymi. Generalnie dominują gleby bielcowe wykształcone na piaskach i piaskach gliniastych, rzadziej na glinach oraz gleby brunatne wytworzone na glinach i piaskach gliniastych. W dolinie rzeki Wieprz występują najczęściej gleby torfowe i torfowo - murszowe, zajęte przeważnie przez kompleksy użytków zielonych tj.: łąki i pastwiska.

Na obszarze gminy Ostrówek występuje **siedem typów gleb**: piaskowe, pseudobielcowe, brunatne, czarne, mady, gleby murszowo – mineralne i gleby murszowo-torfowe. Gleby piaskowe pokrywają przeważającą część gminy. Są glebami kwaśnymi, o słabej zasobności w składniki pokarmowe oraz niskim udziale próchnicy. Gleby pseudobielcowe powstały z gliny oraz piasków. Są dobrze przewiewne i o dobrej wilgotności (niektóre nadmiernie nawilgotnione, a nawet podmokłe). Występują głównie w części północnej gminy na niewielkich powierzchniach. Gleby brunatne są łatwo przewiewne i przepuszczalne, lekkie w uprawie. Występują one w centralnej części gminy. Z kolei czarne ziemie są nadmiernie nawilgotnione lub okresowo podmokłe. Występują na niewielkich powierzchniach na terenie całej gminy. Mady zawierające próchnicę (2-4%) stwierdzono w zachodniej części gminy w dolinie Wieprza. Natomiast gleby murszowo-mineralne powstałe z podmokłych gleb na terenach o znacznych wahaniami zwierciadła wód gruntowych charakteryzują się zmiennymi stosunkami wodnymi. Wiosna są podmokłe, latem wykazują niedobory wody - występują w zachodniej części gminy. Gleby torfowe spotykane są w dolinach Wieprza i Tyśmienicy. Są to gleby w różnym

stopniu namulone i okresowo nadmiernie nawilgocone. Wykorzystywane głównie pod użytki zielone³.

Użytkowanie gruntów

Gmina Ostrówek jest gminą rolniczą, o czym świadczy struktura użytkowania gruntów, gdzie ponad 51,0 % powierzchni gminy stanowią grunty orne. Na tle gminy wyróżniają się: Cegielnia, Żurawiniec - Kolonia oraz Zawada z udziałem tych gruntów ponad 70% powierzchni ogólnej sołectwa. Zdecydowanie mniejszą powierzchnię zajmują lasy (1 780,0 ha) oraz łąki trwałe (1 647,2 ha), stanowiąc odpowiednio 19,8% oraz 18,3% powierzchni gminy. Obszary leśne koncentrują się głównie w pobliżu miejscowości Antoniówka (42,7% powierzchni ogólnej sołectwa), stanowiąc obrzeża znacznego zwartej kompleksu leśnego o nazwie Lasy Czemiernickie. Największe powierzchnie (powyżej 30% powierzchni sołectwa) zajmują łąki trwałe w Dębicy, Babczyźnie, Żurawincu, Ostrówku oraz Ostrówku - Kolonii. Pozostałe formy użytkowania stanowią niewiele ponad 11% powierzchni gminy. Składają się na nie: pastwiska trwałe (3,6%), drogi (2,5%), grunty rolne zabudowane (1,5%), grunty zadrzewione i zakrzewione (0,8%), grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi (0,7% jedynie w sołectwach: Dębica Wieś, Luszawa, Leszkowice, Ostrówku i Tarkawicy), nieużytki (0,7%), grunty pod stawami (0,5% - jedynie w Dębicy Wieś), sady (0,4%), rowy (0,4%), inne tereny zabudowane (0,1%) oraz tereny mieszkaniowe i tereny różne stanowiące poniżej 0,1% powierzchni gminy.

Fot. Grunty rolne w Gminie Ostrówek

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Ostrówek

Łączna powierzchnia gruntów pozostających w zasobach gminy w 2011 roku wynosiła 206,6 ha (w 2005 r. – 247 ha). Grunty będące w zasobach komunalnych gminy są zróżnicowane przestrzennie i rozdrobnione. Znaczną część gruntów komunalnych zajmują drogi gminne (niespełna 81 %), grunty orne (7,1 %) lasy i nieużytki po 3,4 %. Najwyższym udziałem gruntów

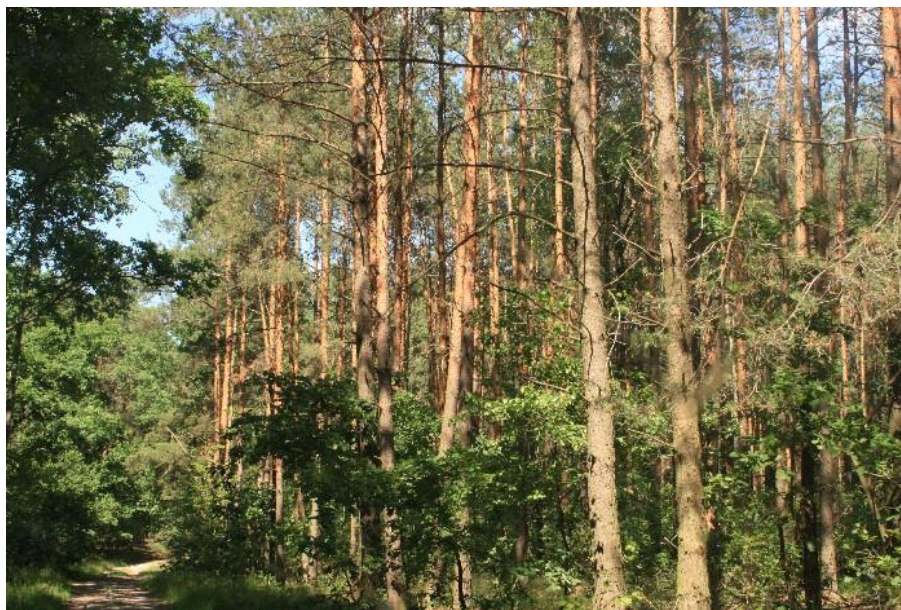
³ Strategia Rozwoju Gminy Ostrówek na lata 2008-2020, www.ostrówek.pl

komunalnych cechują się wsie: Leszkowice, Luszawa, Tarkawica, Żurawiniec i Dębica. Pomimo, iż gleby w gminie Ostrówek charakteryzują się słabą jakością produkcyjną gleb (wskaźnik jakości przydatności rolniczej gleb wynosi 41 przy 100 punktowej skali), dominującą działalnością jest rolnictwo.

Lasy

Występujące na terenie gminy lasy są w dużym stopniu przekształcone działalnością człowieka i w większości stanowią własność prywatną. Przeważającym typem siedliskowym jest bór świeży (Bśw) i bór mieszany świeży (BMśw), które stanowią około 85% powierzchni lasów. Skład gatunkowy drzewostanów na większości obszaru ma charakter monokultur sosnowych z domieszką brzozy i dębu (udział procentowy gatunków Sosna – 90%; Brzoza, Dąb i Olsza, pozostałe – 10%). Przeciętny wiek tych lasów wynosi ok. 35 lat, a przeciętna zasobność na 1 ha waha się w granicach 120 m³/ha. Ogólna powierzchnia lasów na terenie gminy Ostrówek wynosi: **1 777 ha. Lesistość gminy Ostrówek wynosi 20,3 %** i kształtuje się na poziomie średnim w stosunku do najbardziej zalesionych gmin w powiecie lubartowskim. Tabela 1 przedstawia powierzchnię i strukturę użytkowania gruntów leśnych w Gminie Ostrówek w 2013 roku na tle innych gmin powiatu lubartowskiego.

Fot. Lasy w Gminie Ostrówek

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Ostrówek

Tabela 1. Powierzchnia i struktura użytkowania gruntów leśnych w Gminie Ostrówek w 2013 roku na tle innych gmin powiatu lubartowskiego

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym lasy	Z ogółem – grunty					Lesistość w %
			publiczne				prywatne	
			razem	własność Skarbu Państwa		własność gmin		
				razem	w tym w zarządzie Lasów Państwowych			
					w ha			
Kock	1967	1936	1133	1133	1126	-	834	19,2
Ostrów Lubelski	2565	2531	1718	1700	1691	18	848	20,8
Abramów	789	788	18	16	11	2	771	9,3
Firlej	3597	3554	1714	1714	1703	-	1883	28,1
Jeziorzany	783	782	162	155	145	7	621	11,8
Kamionka	1927	1926	223	219	206	4	1704	17,2
Lubartów	6233	6075	4828	4824	4806	4	1405	38,3
Michów	2878	2854	997	997	961	-	1880	21,0
Niedźwiada	1717	1706	491	489	471	2	1226	17,8
Ostrówek	1825	1824	171	168	162	3	1654	20,3
Serniki	1176	1168	326	321	319	5	850	15,4
Uścimów	2354	2302	1981	1981	1960	-	373	21,5

Źródło: GUS, Powierzchnia gruntów leśnych w 2013 roku, www.gus.gov.pl

Zasoby wodne - wody powierzchniowe

Zgodnie z podziałem hydrograficznym kraju, obszar gminy Ostrówek położony jest w regionie wodnym Wisły Środkowej, w zlewni Wieprza. Sieć wód powierzchniowych tworzą rzeki: Wieprz oraz jego dopływy: Tyśmienica, Wieprzysko z dopływem oraz Bilka z bezimiennym dopływem. Rzekom towarzyszą liczne starorzecza, będące często zbiornikami wody stojącej oraz system rowów melioracyjnych. Na niewielkich odcinkach rzeki stanowią naturalną granicę administracyjną gminy, tj. na południowym odcinku – rzeka Wieprz oraz na północnym odcinku – rzeka Tyśmienica.

Wieprz jest rzeką meandrującą, której szerokość koryta (w obrębie gminy) wynosi od 30 do 70 m. Szczególnie interesującym elementem sieci rzecznej gminy jest Wieprzysko, ciek okresowo płynący, zazwyczaj płytki i zarastający zbiornik wody stojącej. Tyśmienica w wyniku przekształcenia naturalnego koryta rzecznej została wyprostowana i uregulowana. W środkowej części gminy przepływa niewielki ciek uchodzący do Wieprzyska, a w południowo-wschodniej części gminy – ciek Bilka, wpadający do Wieprza w okolicy wsi Leszkowice. Rzeki przepływające przez teren gminy posiadają charakter nizinny (mała prędkość i wielkość przepływów) – mimo to Wieprz jest rzeką o wysokich wahaniami stanów wody, dochodzących nawet do 3 m. Średni roczny przepływ Wieprza wynosi około 20,0 m³/s, natomiast Tyśmienicy od 5 do 10 m³/s.

Fot. Rzeka Wieprz na terenie Gminy Ostrówek

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Ostrówek

Na terenie gminy Ostrówek nie ma jezior, a woda stojąca jest magazynowana w wielu zagłębieniach bezodpływowych oraz stawach powstałych w wyniku działalności gospodarczej człowieka. Na obszarze objętym opracowaniem istnieją stawy hodowlane w miejscowości Dębica. Powiązane są one z doliną Tyśmienicy i częściowo wchodzą w skład obszaru NATURA 2000.

Fot. Stawy na terenie Gminy Ostrówek

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Ostrówek

Zasoby wodne - wody podziemne

Na terenie gminy zasoby wód podziemnych o znaczeniu użytkowym w zdecydowanej większości związane są z utworami poziomu kredowego, sporadycznie z utworami poziomu trzeciorzędowego i czwartorzędowego. Zasoby tych wód są wystarczające dla celów gospodarczych i komunalnych. Pod względem hydrologicznym gmina położona jest na obszarze występowania Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) Nr 407 Niecka Lubelska Chelmska – Zamość, dla którego przewiduje się ustanowienie obszaru ochronnego. Stopień zagrożenia wód podziemnych, określany jako czas pionowej migracji zanieczyszczeń do GZWP wynosi powyżej 25 lat, co świadczy o niewielkim zagrożeniu tych wód zanieczyszczeniami. Południowo – zachodnie krańce gminy na południe od rzeki Wieprz występują w obszarze GZWP Nr 406 Niecka Lubelska Lublin. Wody w obrębie tego zbiornika cechują się średnim stopniem zagrożenia na zanieczyszczenia. Czas pionowej migracji zanieczyszczeń wynosi 5-25 lat. Według podziału na jednolite części wód podziemnych obszar gminy położony jest w granicach jednostek subregionu nizinnej Środkowej Wisły o nr 84 (PLGW 230084), która nie jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych⁴.

Surowce mineralne (kopaliny)

W gminie występuje znaczna ilość złóż piasków i żwirów. Sporządzany corocznie przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie bilans zasobów kopalin informuje o aktualnie udokumentowanych (na dzień 31.12.2012) zasobach złóż i ich eksploatacji. W tabeli zestawiono złoża surowców zbilansowanych na terenie gminy Ostrówek. Do 2010 roku były eksploatowane dwa złoża piasków i żwirów: „Antoniówka” i „Dębica Kolonia” (według dokumentacji geologicznych złóż). Z wyżej wymienionych złóż wydobywanie zostało zaniechane (złożo „Antoniówka” nie do końca zostało wyeksploatowane). Od 2005 roku złożo „Leszkowice” nie było eksploatowane. Złożo surowców ilastych ceramiki budowlanej „Jeleń I” jest złożem eksploatowanym okresowo, występuje na glebach chronionych. Dodatkowo rozpoznanyimi złożami na terenie gminy są: złożo bursztynu „Górka Lubartowska” i złożo piasków i żwirów „Górka Lubartowska VII”.

Spośród w/w udokumentowanych złóż kopalin, złożo surowców ilastych ceramiki budowlanej w Jeleniu posiada wyznaczony teren i obszar górniczy (koncesja ważna do 31.12.2031 roku). Wschodnia i południowa część gminy znajduje się w granicach obszaru perspektywicznych zasobów złóż węgla kamiennego w Lubelskim Zagłębiu Węglowym¹. Dodatkowo południowo - wschodnia część gminy cechuje się największą perspektywicznością obszarów bursztynonośnych. Koncentracja udokumentowanych złóż kopalin występuje przede wszystkim w środkowej i południowej części gminy. Z udokumentowanych złóż kopalin nie prowadzi się wydobywania na skalę przemysłową. Pozyskiwany surowiec wykorzystywany jest głównie na potrzeby drogownictwa i budownictwa⁵.

⁴ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrówek, 2014, www.ostrowek.pl

⁵ Ibidem.

1.4. Tereny i obiekty przyrodnicze chronione

Na terenie gminy jedynym obszarem przyrodniczym, który uzyskał status obszaru chronionego, jest północna część gminy położona w dolinie rzeki Tyśmienicy. Teren ten został objęty programem Natura 2000 jako obszar specjalnej ochrony ptaków „Dolina Tyśmienicy” zajmując powierzchnię 640,4 ha, co odpowiada 7,1% powierzchni gminy. Działania szczegółowe dotyczące ochrony obszaru Natura 2000, wynikające z planu zadań ochronnych dla tego terenu (w planie do opracowania), ustanowione zostaną w drodze aktu prawa miejscowego.

Na obszarze gminy występują gatunki objęte ochroną prawną. Do prawnie chronionych gatunków roślin na omawianym terenie należą gatunki podlegające ścisłej ochronie tj.: rosiczka okrągłolistna, grąźel żółty, storczyk krwisty, storczyk szerokolistny, widłak jałowcowaty oraz widłak goździsty.

Fot. Rosiczka okrągłolistna

Źródło: www.tbop.org.pl

Fot. Grąźel żółty

Źródło: pl.wikipedia.org

Grunty rolne i leśne podlegają ochronie przed nierolniczym i nieleśnym użytkowaniem na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. W stosunku do gruntów rolnych, w obszarze gminy, szczególną ochroną objęte są grunty klasy III, a przeznaczenie ich na cele nierolnicze wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi. Na obszarze gminy gleby klasy III zajmują powierzchnię ok. 6% użytków rolnych.

Zgodnie z *ustawą o lasach* lasy ochronne uznawane są za szczególnie chronione. Do statusu lasów ochronnych (wodochronnych) wskazuje się fragmenty lasów położone w miejscowościach: Dębica, Zawada, Żurawiniec–Kolonia, Żurawiniec, Leszkowice, Antoniówka, Kamienowola, Ostrówek, Tarkawica, zaś do statusu lasów glebochronnych fragmenty lasów w Leszkowicach⁶.

Zasoby przyrody

Na terenie gminy stwierdzono 43 gatunki roślin chronionych i rzadkich w skali ponadlokalnej. W wyniku przeprowadzonej na terenie gminy inwentaryzacji przyrodniczej wyznaczono 120 stanowisk roślin objętych ochroną ścisłą i częściową. Do zbiorowisk roślinnych wstępujących na terenie gminy należy zaliczyć:

- **zbiorowiska leśne i zaroślowe** – dominującym typem siedliskowym jest bór suchy. Znaczne powierzchnie zajmuje bór świeży oraz bór mieszany świeży. Niewielkie powierzchnie zajęte są przez ols, las mieszany wilgotny, las świeży i las mieszany świeży.
- **zbiorowiska łąkowe** – które tworzą: łąg jesionowo-olsowy, łąg gwiazdnicowy i łąg wierzbowo-topolowy. Występują głównie w dolinie Wieprza, w pobliżu miejscowości: Kolonia Borek, Żurawiniec, Ostrówek, Babczyzna oraz w sąsiedztwie stawów w Dębicy i w lesie Mitros (na wschód od Leszkowic). Głównym gatunkiem w drzewostanie jest olsza czarna. Na uwagę zasługują fragmenty łągu wierzbowo-topolowego występujące nad Wieprzem w pobliżu Leszkowic i Kolonii Borek, w których zachowały się okazale wierzyby: biała i krucha, topole czarne, rzadziej białe, a także pojedyncze okazy rzadkiej na terenach nizinnych olszy szarej;
- **zbiorowiska kserotermiczne i muraw napiaskowych**- wykształciły się niewielkimi płatami. Na skarpie w Bindudze występuje niewielki płat tarniny, a w Kolonii Borek – smółki pospolitej;
- **zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe** - występują głównie w dolinach Wieprza i Tyśmienicy oraz w dolinach mniejszych cieków wodnych. Przewagą stanowią zbiorowiska z dużym udziałem traw porastające zmeliorowane w większości łąki. Niewielki udział mają zbiorowiska ziołoroślowe i turzycowe, występujące głównie wzdłuż rowów melioracyjnych⁷.

⁶ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrówek, 2014, www.ostrowek.pl

⁷ Ibidem.

Fot. Rzeka Wieprz

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Ostrówek

Północna część gminy Ostrówek, położona w dolinie rzeki Tyśmienicy objęta jest programem Natura 2000 jako obszar specjalnej ochrony ptaków „Dolina Tyśmienicy”. W obrębie obszaru NATURA 2000 znajdującego się w granicach gminy, stwierdzono występowanie co najmniej 3 gatunków ptaków wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Są to:

- derkacz (*Crex crex*) – gatunek występujący najliczniej w obrębie ostoi w granicach gminy;
- błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*) – stawy rybne w Dębicy oraz oczka wodne na północ od miejscowości Zabagnie;
- bocian biały (*Ciconia ciconia*) – pola uprawne na północ od miejscowości Zabagnie.

Dodatkowo w granicach obszaru NATURA 2000 stwierdzono występowanie gatunków zwierząt objętych ścisłą ochroną gatunkową do których należą:

- żuraw (*Grus grus*) - obszary szuwarowe na północ od miejscowości Zabagnie;
- lerka (*Lullula arborea*) – pola uprawne na północ od stawów w Dębicy na obrzeżach gminy.

Kompleksy leśne graniczące zarówno z terenami pól uprawnych jak i z terenami łąk zasiedlają: drozd śpiewak, trznadel, dzwonec, sikora modra i bogatka, pokrzewka ogrodowa i czarnobista, kos, pierwiosnek, piecuszek, zięba, wilga, kukulka, dzięcioł duży, myszółw zwyczajny, kwiczoł, wilga⁸.

1.5. Stan i zagrożenia środowiska

Zagrożenia środowiska naturalnego odnoszą się w szczególności do:

- stanu i zagrożeń zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego;
- stanu i zagrożeń zanieczyszczenia wód powierzchniowych;
- stanu i zagrożeń zanieczyszczenia wód podziemnych;
- stanu i zagrożeń zanieczyszczenia gleb;

⁸ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrówek, 2014, www.ostrowek.pl

- stanu i zagrożeń dla środowiska spowodowanych hałasem.

Powietrze atmosferyczne

Gmina Ostrówek jest typową gminą rolniczą w związku, z czym tło zanieczyszczeń powietrza kształtowane jest przede wszystkim przez źródła naturalne i antropogeniczne. Źródła naturalne mają główny udział w opadzie pyłu. Są nimi: pola uprawne, (z których wywiewany jest pył), roślinność (źródło pyłków roślinnych, których stężenie w powietrzu nasila się w porze kwitnienia traw i drzew) oraz drogi, (z których wskutek ruchu samochodowego jest porywany pył). Wśród antropogenicznych źródeł zagrożenia powietrza wymienia się: lokalne punktowe źródła zanieczyszczeń (paleniska domowe, małe kotłownie), emitujące pył, tlenki azotu, dwutlenek siarki, tlenek węgla oraz transport emitujący tlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory oraz metale ciężkie.

Należy stwierdzić, iż obszar gminy charakteryzuje się stosunkowo dobrą jakością powietrza atmosferycznego, na co wpływ ma niewątpliwie rolniczy charakter gminy, a także brak przemysłu, który stanowiłby główne źródło generowania związków zanieczyszczających powietrze atmosferyczne.

Wody powierzchniowe

Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych przepływających przez gminę Ostrówek przeprowadzona została w 2011 roku. Badania JCWP Wieprz od Bystrzycy do Tyśmienicy przeprowadzone były w punkcie pomiarowo – kontrolnym w Woli Skromowskiej (miejscowość w gm. Firlej oddalona od Ostrówka - Kolonii o blisko 19km), klasyfikując potencjał ekologiczny jednolitej części wód powierzchniowych o nazwie Wieprz od Bystrzycy do Tyśmienicy jako zły (V). O stanie wód decydowały elementy biologiczne, które zostały sklasyfikowane jako element o złym potencjale. Elementy fizykochemiczne określono na II klasę jakości wód, czyli stan dobry. Badania JCWP Tyśmienica od Bystrzycy do ujścia przeprowadzone były w punkcie pomiarowo – kontrolnym w Kocku (oddalonym od Ostrówka – Kolonii o blisko 16km), klasyfikując potencjał ekologiczny jednolitej części wód powierzchniowych o nazwie Tyśmienica od Bystrzycy do ujścia jako słaby (IV).

Przyczyną zanieczyszczeń wód powierzchniowych są przede wszystkim ścieki bytowo – gospodarcze oraz zanieczyszczenia rolnicze (z uwagi na typowy rolniczy charakter obszaru). Na przestrzeni ostatnich lat, na terenie gminy Ostrówek zrealizowano dwie nowe oczyszczalnie ścieków w miejscowościach: Leszkowice oraz w Ostrówku – Kolonii, co będzie miało pozytywny wpływ na ograniczenie zanieczyszczeń rzek.

Wody podziemne

Gmina Ostrówek położna jest na terenie jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) 84, który obejmuje obszar regionu Środkowej Wisły. Wody podziemne na obszarze gminy nie zostały objęte monitoringiem. Najbliżej położonym punktem monitoringu, dla którego określono klasę jakości wód podziemnych był punkt pomiarowo – kontrolny w Kuraszewie (miejscowość w gminie Wohyń oddalona od Ostrówka - Kolonii o ok. 17 km). Zwierciadło wód podziemnych ma charakter naporowy. Wody te charakteryzują się dobrym stanem chemicznym. Najbardziej narażone na zanieczyszczenie są wody czwartorzędowe, mniej ze względu na znaczną głębokość

i słabą przepuszczalność nakładu wody w głębie i to bez względu na stratygrafię warstwy wodonośnej. Ocenia się, iż stan wód podziemnych (poza gruntowymi) jest zadowalający. Do głównych problemów należy zaliczyć: niedostateczną sanitację obszarów wiejskich, skażenie związkami azotu, na co niewątpliwie ma wpływ gospodarka nawozowa stosowana w rolnictwie.

Gleby

Z uwagi na wybitnie rolniczy charakter gminy, największe zagrożenie dla jakości gleb stanowi postępujące zakwaszenie gleb. Odsetek gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych kształtuje się na poziomie 80 - 100% gruntów ornych. Zasobność gleb w składniki chemiczne (tj.: magnez, potas, fosfor) jest istotnym czynnikiem decydującym o jakości gleby omawianego obszaru. Gleby o bardzo niskiej i niskiej zasobności w te składniki mineralne stanowią 41 – 80% gruntów ornych. Pod względem zawartości metali ciężkich gleby na terenie gminy zalicza się do mało zanieczyszczonych, ponieważ w przeważającej części zanieczyszczenia gleb występowały w granicach naturalnej zawartości metali.

Hałas

Głównym źródłem hałasu na terenie gminy jest ruch komunikacyjny odbywający się drogami powiatowymi oraz drogami gminnymi. W obszarze gminy nie były prowadzone pomiary długookresowe oraz krótkookresowe hałasu drogowego. Z uwagi na fakt, iż na terenie gminy nie ma zlokalizowanych uciążliwych zakładów przemysłowych nie występują tu większe zanieczyszczenia klimatu akustycznego związane z działalnością tego sektora gospodarczego⁹.

1.6. Zasoby kulturowe - zabytki kultury materialnej

Obszar gminy Ostrówek został prawie w całości objęty badaniami archeologicznymi. Zarejestrowano ponad 150 stanowisk archeologicznych, świadczących o atrakcyjności terenu dla osadnictwa już od schyłkowego paleolitu. Znaleźiska z tej epoki poświadczone zostały w miejscowości Leszkowice. Z przełomu paleolitu i mezolitu pochodzą ślady osadnictwa odkryte w miejscowościach Żurawiniec i Luszawa, a z późniejszego neolitu Leszkowicach, Żurawiniec – Kolonia (kultura pucharów lejkowatych) i Tarkawicy (kultura dolkowo - grzebykowa). Znaleźiska z wczesnej epoki brązu odnotowano jedynie w Tarkawicy i związane są one z kulturą mierzanowicką.

Najwartościowsze poznawczo jest pole kurhanowe w Tarkawicy składające się z dwu grup. Pierwsza z nich to duże kopce o średnicy dochodzącej do 20 m i wysokości do 1,5 m; druga to kopce małe o nasypach średnicy od 5 do 7 m i wysokości od 0,5 do 0,7 m, co świadczy o dwóch fazach użytkowania cmentarzyska. Na uwagę zasługują również: kurhan położony w niewielkim zagajniku rosnącym przy dolinie Wieprza naprzeciwko cmentarza w Leszkowicach (o średnicy ok. 9 m, wysokości 2 m i nieokreślonej chronologii) oraz cmentarzysko w Tarkawicy (5/41), na którym prowadzone są intensywne uprawy rolne.

⁹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrówek, 2014, www.ostrowek.pl

Zasoby kulturowe na terenie Gminy Ostrówek stanowią także zabytki sakralne. W miejscach związanych z ważnymi wydarzeniami lub na rozstajach dróg stawiano krzyże i kapliczki. Znajdują się w każdej wsi i przy każdej drodze. Wśród nich wyróżnić należy murowane kapliczki w Dębicy (2-ga poł. XIX w.) i Leszkowicach (pocz. XX w.). Podejmowane działania remontowe licznych kapliczek przydrożnych, które w zdecydowanej większości prowadzone były bez zachowania podstawowych zasad sztuki budowlanej spowodowały trwałą utratę historycznych walorów.

Do dnia dzisiejszego zachowały się także dwa kompleksy sakralne wpisane do ewidencji dóbr kultury. Jednym z nich jest zespół kościoła parafialnego w Leszkowicach, a w nim: kościół p.w. Św. Oblubieńca (murow.) z I poł. XX w. drewniany, przebudowany; plebania drewniana z lat 1921 – 1924 (obudowana i rozbudowana) oraz ogrodzenie wraz z zielenią towarzyszącą. Drugi to zespół kościoła parafialnego w Ostrówku - Kolonii, a w nim: kościół p.w. MB Częstochowskiej, murowany (z wykorzystaniem murów dworu XIX w.), zbudowany w 1921 roku według projektu arch. Bohdana Kelles-Krauze, remontowany w 1973 r., wraz z ogrodzeniem murowanym (z l. 20-tych XX w.) i bramą murowano-żeliwną, (z l. 20-tych XX w.).

Fot. Zespoły Kościelne w Ostrówku-Kolonii i Leszkowicach

Źródło: Urząd Gminy Ostrówek

Fot. Zabytkowe Kapliczki w Dębicy Kolonii i Leszkowicach

Źródło: Urząd Gminy Ostrówek

W gminie Ostrówek wśród obiektów objętych ścisłą ochroną konserwatorską znajduje się: park dworski i aleja dojazdowa w miejscowości Dębica (wykaz zabytków nieruchomych: Nr rejestru A/775). Przed realizacją zamierzeń inwestycyjnych przy obiektach i terenach (w tym również podziale terenu) wpisanych do rejestru zabytków wymagane jest uzyskanie warunków i wytycznych konserwatorskich oraz zezwolenia Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prowadzenie prac.

Na terenie gminy Ostrówek występują następujące obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków, stanowiące przedmiot zainteresowania konserwatorskiego. Wykaz obiektów przedstawia poniższa tabela

Tabela nr 2. Zabytki wpisane w Gminną ewidencję zabytków

l.p.	Miejscowość	Obiekt
1.	Antoniówka	Dawna szkoła drewniana 1930 r.
2.	Dębica	Pozostałość dworu XVIII / XIX w. Park dworski
3.	Cegielnia	Cmentarz rzymsko – katolicki, pocz. XX w.
4.	Leszkowice	Zespół kościelny I poł. XX w.
5.	Leszkowice	Kapliczka pocz. XX w.
6.	Leszkowice	Cmentarz parafialny, I poł. XX w.
7.	Ostrówek - Kolonia	Zespół kościelny 1921 r.
8.	Zawada	Cmentarz kolonistów niemieckich z XIX i XX w. (nieczynny)
9.	Żurawiniec - Kolonia	Cmentarz kolonistów niemieckich sprzed 1939 r. (nieczynny)

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Ostrówek

1.7. Identyfikacja podstawowych problemów w obszarze:

PRZESTRZEŃ i ŚRODOWISKO
1. Duży udział gleb o niskich klasach bonitacyjnych.
2. Rozdrobnienie działek leśnych i rolnych będących własnością osób fizycznych.
3. Jakość większości wód powierzchniowych nie dotrzymuje parametrów zakładanych klas pod względem bakteriologicznym i fizykochemicznym.
4. Dysproporcja pomiędzy skalą zwodociągowania i skanalizowania Gminy.
5. Dość znaczne zanieczyszczenie wód spowodowane zrzucaniem ścieków (poza granicami Gminy) oraz zanieczyszczeniami związanymi z niewłaściwym stosowaniem nawozów mineralnych i środków ochrony roślin w gospodarce rolnej, a także turystyczno-rekreacyjnym wykorzystywaniem wód powierzchniowych.
6. Brak świadomości ekologicznej części mieszkańców - powstawanie nielegalnych wysypisk śmieci w lasach oraz korzystanie z nieszczelnych przydomowych szamb, zanieczyszczające wody podziemne.
7. Występujące okresowo podtopienia w sąsiedztwie koryt rzecznych
8. Zagrożenia dla wartości krajobrazu kulturowego poprzez rozbiórkę tradycyjnego budownictwa mieszkaniowego i gospodarczego
9. Zagrożenia dla stanowisk archeologicznych
10. Zagrożenia dla zachowania zespołów zieleni zabytkowej

2. SFERA SPOŁECZNA

2.1 Demografia

Liczba i struktura ludności

Zgodnie z danymi GUS w dniu 31 grudnia 2013 roku teren Gminy Ostrówek zamieszkiwało 4026 osób, co stanowiło 4,47 % ludności Powiatu Lubartowskiego i 0,19% ludności Województwa Lubelskiego.

Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosi w Gminie Ostrówek 45 osób i jest znacznie niższa niż w powiecie Lubartowskim (70 osób), województwie lubelskim (86 osób) i Polsce (123 osoby). Liczbę ludności oraz gęstość zaludnienia w Gminie, na tle powiatu i województwa mi kraju, wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawia tabela nr 3.

Tabela nr 3. Liczba ludności i gęstość zaludnienia w Gminie Ostrówek na tle powiatu, województwa i kraju wg stanu na dzień 31.12.2013 rok

Wyszczególnienie	Liczba ludności oraz gęstość zaludnienia w Gminie Ostrówek na tle powiatu, województwa i kraju wg stanu na 31.12.2013 rok			
	Gmina Ostrówek	Powiat Lubartowski	Województwo Lubelskie	Polska
powierzchnia w km ²	89,9	1288,7	25122,5	312 679
liczba ludności	4026	90 065	2 156 150	38 533 299
osoby/1 km ²	45	70	86	123

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl/bdl.

Pod względem liczby ludności Gmina zajmuje 5-tą lokatę w powiecie, przy czym wśród gmin wiejskich - 2-gą. Umiejscowienie Gminy Ostrówek na tle innych gmin powiatu lubartowskiego prezentuje poniższa tabela nr 4.

Tabela nr 4. Liczba ludności i gęstość zaludnienia w Gminie Ostrówek na tle innych gmin powiatu Lubartowskiego

Miejscowość	Powierzchnia w km kw.	Ludność ogółem	Liczba mężczyzn	Liczba kobiet	Gęstość zaludnienia na 1 km kw.
Miasto Lubartów	13,9	22543	10763	11780	1621
Lubartów – gm. wiejska	158,7	11158	5508	5650	70
Kock	101,1	6667	3286	3381	66
Kamionka	111,7	6414	3107	3307	57
Niedźwiada	95,8	6280	3125	3155	66
Michów	136,0	6140	3021	3119	45
Firlej	126,5	6020	2969	3051	48
Ostrów Lubelski	121,6	5448	2755	2693	45
Serniki	75,6	4896	2394	2502	65

Abramów	84,6	4192	2103	2089	50
Ostrówek	89,9	4026	1931	2095	45
Uścimów	107,1	3336	1672	1664	31
Jeziorzany	66,5	2945	1450	1495	44

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl/bdl.

W analizowanym okresie lat 2008 – 2013 zmiany w liczbie ludności Gminy Ostrówek były nieznaczne. W porównaniu do roku 2008 liczba ludności Gminy wg faktycznego miejsca zamieszkania zmniejszyła się o 90 osób, tj. o 2,19%. W większym stopniu uległa zmianie liczba mężczyzn - spadek o 3,11% (62 osoby). Liczba kobiet w analizowanym okresie zmniejszyła się o 1,41% (28 osób) i wyniosła w 2013 roku 2095 osób. Dane liczbowe dotyczące ludności Gminy w latach 2008 – 2013 przedstawia tabela nr 5.

Tabela nr 5. Ludność w Gminie Ostrówek wg faktycznego miejsca zamieszkania, ogółem i w podziale na płeć w latach 2008-2013

Wyszczególnienie	Ludność faktycznie zamieszkała w Gminie Ostrówek (osoby) z podziałem na płeć w latach 2008-2013					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	4116	4078	4059	4050	4053	4026
kobiety	2123	2096	2075	2079	2096	2095
mężczyźni	1993	1982	1984	1971	1957	1931

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl/bdl.

Negatywnym zjawiskiem jest, utrzymujący się od lat, ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji w Gminie. W latach 2008 – 2013 obserwujemy wahania wskaźnika urodzeń w gminie. W latach 2011-2013 roku liczba urodzeń wykazuje tendencję wzrostową, poza rokiem 2012, kiedy liczba urodzeń była nieco niższa. W roku 2013 liczba urodzonych dzieci wyniosła 56 i była niższa o 9,2% w stosunku do roku 2008. Liczba zgonów w analizowanym okresie rosła. W roku 2013 odnotowano 69 zgonów. Tym samym, przyrost naturalny w wartościach bezwzględnych w Gminie Ostrówek w omawianym okresie był zawsze ujemny.

Saldo migracji wewnętrznych w latach 2008 – 2013 w Gminie było ujemne i charakteryzowało się dużą zmiennością. Najniższy wskaźnik został osiągnięty w roku 2009 i 2013 i wyniósł -20 osób, zaś najwyższy w 2012 roku: -3 osoby. Na uwagę zasługują również wskaźniki przyrostu rzeczywistego ludności, rozumianego jako przyrost naturalny pomniejszony o saldo migracji. Analizując te dane na przestrzeni lat 2008-2013 można zauważyć, że wskaźniki te dla Gminy są jeszcze bardziej niekorzystne i wskazują na niską atrakcyjność Gminy Ostrówek pod względem miejsca zamieszkania.

Ruch naturalny ludności, saldo migracji w Gminie Ostrówek w analizowanym okresie przedstawia tabela nr 6.

Tabela nr 6. Ruch naturalny ludności oraz saldo migracji ludności, w wartościach bezwzględnych, w Gminie Ostrówek w latach 2008-2013.

Wyszczególnienie	Ruch naturalny, saldo migracji ludności w Gminie Ostrówek (w wartościach bezwzględnych)					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
zgony	45	55	61	64	62	69
przyrost naturalny	16	-8	-26	-5	-10	-12
urodzenia żywe	61	48	35	59	52	57
małżeństwa zawarte w ciągu roku	30	30	37	28	25	16
saldo migracji gminnych wewnętrznych	-19	-20	-6	-4	-3	-20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl/bdl.

Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2008 – 2013 spadła w Gminie o 5%, tj. o 46 osób i wynosiła w 2013 roku 869 osób, zaś w wieku poprodukcyjnym – spadła w stosunku do roku bazowego o 3,23% (spadek o 28 osób).

Liczba ludności w wieku produkcyjnym w omawianym okresie także zmniejszyła się o 16 osób (spadek o 1%). Szczegółowe dane dotyczące dynamiki zmian liczby ludności w poszczególnych grupach wiekowych w Gminie Ostrówek w latach 2008 – 2013 przedstawia tabela nr 7.

Tabela nr 7. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym Gminy Ostrówek w latach 2008-2013

Wyszczególnienie	Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym Gminy Ostrówek w latach 2008-2013					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ludność ogółem	4116	4078	4059	4050	4053	4026
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	915	904	872	885	878	869
Ludność w wieku produkcyjnym	2336	2306	2336	2322	2344	2320
Ludność w wieku poprodukcyjnym	865	868	851	843	831	837

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl/bdl.

W analizowanym okresie liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym ulega wahaniom z tendencją zniżkową. O ile w roku 2008 wskaźnik ten wynosił 37%, o tyle w roku 2013 liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby osób

w wieku produkcyjnym spadła do poziomu 36,1%. Jest to zjawisko częściowo pozytywne i świadczy o możliwościach rozwojowych gminy.

Generalnie niekorzystna sytuacja demograficzna w Gminie wynika z odpływu młodych ludzi z tego terenu, którzy decydują się na zamieszkanie poza Gminą. Przyczyną są zapewne słabe perspektywy znalezienia pracy, jak też spora odległość od większych miast. Dlatego też należy podjąć skuteczne działania dla zwiększenia atrakcyjności społeczno-gospodarczej Gminy.

Szczegółowe dane prezentujące wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Ostrówek w latach 2008-2013 przedstawia tabela nr 8.

Tabela nr 8. Wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Ostrówek w latach 2008-2013.

Wyszczególnienie	Wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Ostrówek w latach 2008-2013					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	76,2	76,8	73,8	74,4	72,9	73,5
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	94,5	96	97,6	95,3	94,6	96,3
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	37,0	37,6	36,4	36,3	35,5	36,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl/bdl.

Ludność w Gminie Ostrówek z podziałem na sołectwa

Podobne uwarunkowania związane ze strukturą demograficzną w Gminie Ostrówek mają miejsce w poszczególnych sołectwach gminy. Dane ilościowe w tym zakresie za 2013 rok przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 9. Liczba ludności w Gminie Ostrówek w roku 2013 z podziałem na sołectwa.

Miejscowość statystyczna		Ludność (2013)				
		ogółem	w tym kobiety	z liczby ogółem w wieku		
				przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
1	Antoniówka	161	80	43	86	32
2	Babczyzna	68	37	13	39	16
3	Cegielnia	147	75	30	79	38
4	Dębica	346	180	72	186	88
5	Dębica-Kolonia	138	70	33	83	22
6	Jeleń	121	59	27	73	21
7	Kamienowola	273	145	63	170	40
8	Leszkowice	907	489	205	538	164
9	Lusza	320	170	76	177	67
10	Ostrówek	218	118	41	131	46

11	Ostrówek-Kolonia	372	181	81	214	77
12	Tarkawica	521	250	97	288	136
13	Zawada	236	108	46	146	44
14	Żurawiniec	109	50	15	60	34
15	Żurawiniec-Kolonia	122	66	32	66	24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl/bdl.

2.2. Rynek pracy

Osoby pracujące

W 2012 roku na obszarze gminy liczba osób zatrudnionych wyniosła około 2000. Ze względu na rolniczy charakter gminy podstawowym źródłem dochodów jej mieszkańców jest prawie w 90% praca w indywidualnych gospodarstwach. Gmina należy do obszarów, w których sytuacja społecznoekonomiczna ludności jest zdeterminowana gospodarką rolną, stanowiącą wiodącą funkcję rozwojową i źródła utrzymania, ze względu na naturalne uwarunkowania klimatyczno-glebowe, tradycje upraw i hodowli. Inne nierolnicze sektory gospodarki, w tym usługowo - produkcyjne i usługi niematerialne mają znaczenie uzupełniające. Stąd też, rynek pracy w gminie nie zaspokaja potrzeb lokalnej społeczności, której niewielka część mogła podjąć pracę w zakładach produkcyjno – handlowych działających na terenie gminy, a także w administracji gminnej, oświacie i służbie zdrowia.

Gmina posiada mało sprzyjające warunki zewnętrzne do rozwoju przedsiębiorczości. Głównym czynnikiem ograniczającym jej rozwój jest peryferyjne położenie. Obecnie rozwój przedsiębiorczości opiera się głównie na wykorzystaniu własnych potencjałów i zasobów gminy. Szczególnym uwarunkowaniem dla rozwoju gospodarczego jest istniejący duży zasób terenów inwestycyjnych przeznaczonych pierwotnie pod budowę lotniska stanowiących w przewadze własność Samorządu Województwa i Skarbu Państwa, który może przyczynić się do powstawania nowych form działalności gospodarczej, a tym samym stworzyć szanse na zatrudnienie znacznej części ludności zamieszkałej w obszarze gminy Ostrówek¹⁰.

Szczegółowe dane dotyczące liczby i struktury pracujących w Gminie Ostrówek na przestrzeni lat 2008-2013 prezentuje tabela nr 10.

¹⁰ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrówek, 2014, www.ostrowek.pl

Tabela nr 10. Liczba i struktura pracujących w podziale na płeć w Gminie Ostrówek w latach 2008-2013¹¹.

Wyszczególnienie		Liczba osób pracujących w latach 2008-2013					
		2008	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	osoba	185	199	187	188	195	155
mężczyźni	osoba	66	76	75	79	81	46
kobiety	osoba	119	123	112	109	114	109

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl/bdl;

2.3. Bezrobocie

Według stanu na 31.12.2013 rok bezrobociem objętych było 252 mieszkańców Gminy Ostrówek, w tym 124 kobiety. W porównaniu do roku 2008, w roku 2013 bezrobocie było wyższe o 46 osób bezrobotnych. Związane jest to w pewnym stopniu z powrotami z emigracji zarobkowej i niemożnością znalezienia pracy na rynku lokalnym. W omawianym okresie bezrobocie wśród mężczyzn wzrosło w większym stopniu (o 33,3%) niż kobiet (o 12,7%). W analizowanym okresie bezrobotnych kobiet było mniej niż bezrobotnych mężczyzn. Dane liczbowe dotyczące rejestrowanego bezrobocia w latach 2008-2013 w Gminie Ostrówek w podziale na płeć oraz udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym prezentuje tabela nr 11.

Tabela nr 11. Liczba i struktura bezrobotnych oraz udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Ostrówek w latach 2008-2013.

Wyszczególnienie		Liczba i struktura bezrobotnych oraz udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Ostrówek w latach 2008-2013					
		2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bezrobotni zarejestrowani							
ogółem	osoba	206	251	234	234	231	252
mężczyźni	osoba	96	121	105	105	118	128
kobiety	osoba	110	130	129	129	113	124
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym							
ogółem	%	8,8	10,9	10	10,1	9,9	10,9
kobiety	%	10,2	12,3	12,2	12,3	10,7	11,7
mężczyźni	%	7,6	9,7	8,2	8,2	9,2	10,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl/bdl;

¹¹ Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2.4. Identyfikacja podstawowych problemów w obszarze:

SFERA SPOŁECZNA	
1.	Brak ofert pracy na lokalnym rynku i konieczność codziennych dojazdów do Lublina i innych miast oraz tygodniowe wyjazdy do pracy w okolice Warszawy
2.	Brak oferty placówek kulturalnych dla młodzieży i osób dorosłych
3.	Brak więzi społecznych – brak ofert integracji mieszkańców
4.	Niekorzystna dla rozwoju gospodarczego struktura zatrudnienia z uwagi na nadmierne zatrudnienie w rolnictwie oraz bardzo niską liczbę osób pracujących w innych działach gospodarki
5.	Stały spadek liczby mieszkańców gminy i ujemny przyrost naturalny
6.	Niekorzystna struktura wieku
7.	Wysoki współczynnik feminizacji;
8.	Spowolnienie migracji ludności.

3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

3.1. Edukacja

Wychowanie przedszkolne

W gminie Ostrówek od 2016 roku funkcjonuje odrębne niepubliczne przedszkole „Motylek” w Ostrówku-Kolonii oraz jest prowadzone wychowanie przedszkolne przez specjalnie wyodrębnione 3 oddziały przy szkołach podstawowych.

Oddział Przedszkolny przy Szkole podstawowej w Ostrówku

W Szkole Podstawowej w Ostrówku działa oddział przedszkolny w celu zapewnienia dzieciom pięcioletnim i sześcioletnim rocznego przygotowania przedszkolnego zgodnie z założeniami ustawy o systemie oświaty. Termin funkcjonowania oddziałów w roku szkolnym oraz ich organizację ustala corocznie organ prowadzący na wniosek dyrektora w arkuszu organizacyjnym. Do oddziału przedszkolnego uczęszczają dzieci z 9 sołectw: Ostrówka, Ostrówka Kol., Luszawy, Żurawińca, Kamienowoli, Antoniówki, Kol. Dębica, Jelenia oraz Cegielni. W oddziale przedszkolnym zatrudniony jest jeden nauczyciel. Pomieszczenie, w którym odbywają się zajęcia znajduje się w budynku szkoły na dolnej kondygnacji, z bliskim dostępem do łazienek. Klasa wyposażona jest w tablicę interaktywną, komputer, projektor. Podzielona jest na część do zabawy i nauki. Wyposażenie w pomoce dydaktyczne i zabawki można określić na poziomie dobrym. Dzieci korzystają z posiłków na stołówce szkolnej o specjalnie wyznaczonej dla nich godzinie. Szkoła wyposażona jest w nowoczesny plac zabaw, z którego korzystają także dzieci uczęszczające do oddziału przedszkolnego.

Oddział przedszkolny aktywnie włącza się w życie szkoły biorąc udział w imprezach szkolnych, konkursach a także przygotowując przedstawienia dla rodziców i społeczności szkolnej między innymi: Dni pluszowego Misia, Andrzejkowe wróżby, Spotkanie z Mikołajem, Dzień Wiosny, Dzień Matki, Dzień Dziecka. Uczniowie z oddziałów przedszkolnych biorą również udział w akcji „Zostań Świętym Mikołajem – podaruj dzieciom uśmiech” – organizowanej przez Szkolne Koło Wolontariatu oraz w akcji charytatywnej „Góra grosza” pod patronatem Samorządu Uczniowskiego. Problemy z jakimi boryka się oddział przedszkolny to przede wszystkim problemy bazy lokalowej: brak oddzielnych szatni, brak oddzielnego wejścia, a także łazienek dostosowanych dla potrzeb dzieci pięcioletnich.

Funkcjonowanie opieki przedszkolnej w Szkole Podstawowej im. Dywizjonu 301 w Leszkowicach

W tej placówce funkcjonował dotychczas jeden oddział przedszkolny dla dzieci 6-letnich. Z chwilą objęcia obowiązkiem przedszkolnym dzieci 5-letnich w jednej grupie znalazły się dzieci z dwóch roczników. Z uwagi na dużą liczebność w roku szkolnym 2012/2013 należało stworzyć dwa oddziały tj. dla 5-latków i dla 6-latków. W tym czasie pomieszczenia zajmowane przez oddział przedszkolny zostały odnowione i zmodernizowane (montaż umywalk). Z projektu

„Modernizacja oddziałów przedszkolnych w Gminie Ostrówek” w 2014 r. doposażono je w pomoce dydaktyczne i tablicę interaktywną, a na posesji szkolnej zbudowano plac zabaw.

Sytuacja demograficzna na najbliższe lata oraz potrzeba zapewnienia miejsc w przedszkolu dla dzieci 4- letnich w 2015r. i 3-letnich w 2016r. wskazują, że należałoby stworzyć na najbliższe lata warunki lokalowe dla dwuoddziałowego przedszkola we wspólnym budynku ze Szkołą Podstawowa w Leszkowicach.

Funkcjonowanie przedszkola w zespole ze Szkołą Podstawową w Leszkowicach ma szereg zalet. Jedną z nich jest możliwość zaangażowania dzieci we wspólne przedsięwzięcia o charakterze wychowawczym i profilaktycznym. Dzieci przedszkolne z biernych widzów stają się w szybkim czasie uczestnikami szkolnych wydarzeń. Uczestniczą także w konkursach szkolnych i pozaszkolnych¹².

Poniższa tabela prezentuje liczbę dzieci korzystających z oddziałów przedszkolnych w Gminie Ostrówek w latach 2008-2013.

Tabela nr 12. Liczba dzieci korzystających z oddziałów przedszkolnych w Gminie Ostrówek w latach 2008-2013

Wyszczególnienie	Liczba dzieci korzystających z oddziałów przedszkolnych w Gminie Ostrówek w latach 2008-2013					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych (osoba)	41	49	79	85	72	81

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl/bdl.

Szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe

W Gminie Ostrówek funkcjonują 3 szkoły podstawowe i 1 gimnazjum. Wg stanu na dzień 31.12.2013 roku do szkół podstawowych uczęszczało 272 uczniów, natomiast w gimnazjum uczy się 150 uczniów.

Tabela nr 13. Liczba dzieci korzystających ze szkół podstawowych i gimnazjum w Gminie Ostrówek w latach 2008-2013

Wyszczególnienie	Liczba dzieci korzystających ze szkół podstawowych i gimnazjum w Gminie Ostrówek w latach 2008-2013					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
szkoły podstawowe ogółem - uczniowie (osoba)	286	277	282	290	285	274
gimnazja ogółem - uczniowie (osoba)	159	157	140	142	143	150

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl/bdl;

¹² Informacje z Urzędu Gminy Ostrówek.

Wskaźnik skolaryzacji¹³ w Gminie Ostrówek - jeden z dwóch podstawowych wskaźników stosowanych do badania poziomu edukacji (liczony jako relacja liczby osób uczących się wg stanu na początku roku szkolnego, na danym poziomie kształcenia w danej grupie wieku, do liczby ludności wg stanu w dniu 31 XII 2013 roku w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania) wynosi, w przypadku dzieci w wieku 7-12 lat – 97,51 % . Dużo bardziej niekorzystną sytuację obserwujemy w przypadku uczniów gimnazjów (dzieci w wieku 13 - 17 lat). Wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 93,75%, choć w ostatnich latach ma tendencję wzrostową. Szczegółowe dane w odniesieniu do lata 2008-2013 prezentuje poniższa tabela.

Tabela nr 14. Współczynnik skolaryzacji brutto szkołach podstawowych i gimnazjum - lata 2008 - 2013

Wyszczególnienie	Współczynnik skolaryzacji brutto szkołach podstawowych i gimnazjum - lata 2008-2013					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
szkoły podstawowe (%)	97,28	97,19	95,27	103,94	101,06	97,51
szkoły gimnazjalne (%)	94,64	93,45	93,96	89,87	91,08	93,75

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl/bdl/;

Gmina posiada bardzo dobrze przygotowaną kadrę pedagogiczną. Większość nauczycieli posiada kwalifikacje do nauczania dwóch przedmiotów. Organ prowadzący dba o rozwój zawodowy nauczycieli przeznaczając na ten cel w budżecie gminy co roku odpowiednie środki finansowe.

Szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych placówek oświatowych w Gminie Ostrówek prezentowane są poniżej:

▪ Gimnazjum w Ostrówku

Gimnazjum w Ostrówku istnieje od 1 września 1999 r. tj. od dnia kiedy w Polsce wprowadzono w życie reformę szkolnictwa. Dyrektorem nowo utworzonej placówki została Pani mgr Wanda Mierkiewicz. Początkowo zatrudniano siedmiu nauczycieli jednak wraz z wzrostem liczby uczniów gimnazjum, zatrudniono kolejnych nauczycieli. Obecnie w naszej szkole pracuje 18 nauczycieli i 5 pracowników obsługi.

Przez pierwsze dwa lata nauka odbywała się w Szkole Podstawowej im. Bohaterów Monte Cassino w Ostrówku. Był to dość trudny okres dla uczniów, nauczycieli i pracowników obsługi, spowodowany słabą bazą materialną tworzącej się dopiero placówki. We wrześniu 1999 roku rozpoczęto budowę gmachu gimnazjum, która trwała 2 lata. Uroczyste oddanie do użytku nowego budynku gimnazjum odbyło się 2 września 2001 r.

1 września 2002 roku miało miejsce uroczyste otwarcie gminnej sali gimnastycznej, z której korzystają uczniowie gimnazjum, szkoły podstawowej oraz mieszkańcy gminy Ostrówek.

¹³ Wskaźnik skolaryzacji - Stopa skolaryzacji to odsetek osób uczących się obliczany w stosunku do liczby ludności w określonym przedziale wiekowym, według podziału na odpowiednie etapy kształcenia:

Drugim dyrektorem Gimnazjum w Ostrówku był mgr Mirosław Szkodziński. Od września 2009 r. tą funkcję sprawuje mgr Irena Kostrzewa.

Do Gimnazjum uczęszcza w każdym roku szkolnym ok 145 uczniów z 3 szkół podstawowych : SP w Leszkowicach, SP w Dębicy i Sp w Ostrówku. W budynku gimnazjum znajduje się 7 sal lekcyjnych (4 wyposażone w tablice multimedialne), biblioteka, sala gimnastyczna, siłownia.

▪ **Szkoła Podstawowa w Dębicy**

Szkoła Podstawowa w Dębicy obejmuje swoim obwodem kilka wsi Gminy Ostrówek: Dębicę, Babczyznę, Zawadę, Tarkawicę i Żurawiniec-Kolonie. Łącznie z przedszkolakami do szkoły uczęszcza około 100 uczniów, dla których jest zorganizowane dowożenie i opieka świetlicowa.

Szkoła Podstawowa w Dębicy osiąga wysokie wyniki nauczania, weryfikowane sprawdzianami zewnętrznymi, a absolwenci są dobrze przygotowani do kontynuowania nauki w gimnazjum. Wśród absolwentów szkoły są uczniowie z indywidualnymi osiągnięciami laureatów i finalistów konkurów o różnym zasięgu.

Osiąganiu sukcesów uczniów sprzyja właściwa organizacja pracy dydaktycznej i wysoko wykwalifikowana kadra pedagogiczna. W Szkole pracuje 12 nauczycieli, w tym 8 dyplomowanych i 4 mianowanych, a także 5 pracowników niepedagogicznych, wspomagających pracę pedagogów. Szkoła prowadzi szereg działań wspierających uczniów, systematyczną ewaluację osiągnięć oraz cykliczne, comiesięczne konsultacje z rodzicami.

Kompleks szkolny składa się z dwóch połączonych ze sobą budynków z około 1934 r. i 1983 r. połączonych łącznikiem, usytuowanych na działce o powierzchni blisko 1 ha. Na placu szkolnym znajdują się ponadto budynki gospodarcze, plac zabaw i boiska sportowe. Budynki szkolne są ogrzewane z kotłowni lokalnej, opalanej biomasą.

Pomieszczenia szkolne nowego budynku zostały całkowicie zmodernizowane. Wymieniono także poszycie dachowe i okna oraz wykonano termoizolację zewnętrzną całego kompleksu. W nowym budynku przebudowano blok żywieniowy i sanitarny oraz wyposażono te pomieszczenia w niezbędne meble i urządzenia. Nie remontowano pomieszczeń starego budynku.

Szkoła Podstawowa w Dębicy posiada podstawowe pomoce dydaktyczne, prawie pięciotysięczny zbiór biblioteczny oraz pracownię komputerową, sfinansowaną ze środków programu EFS w 2004 r., która ze względów technologicznych kwalifikuje się do wymiany.

▪ **Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Monte Cassino w Ostrówku**

Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Monte Cassino w Ostrówku posiada długoletnią tradycję. Powstała w okresie międzywojennym, w trudnych warunkach lokalowych. Prowadziła działalność w okresie okupacji hitlerowskiej mimo wielu przeszkód i zagrożeń dla bezpieczeństwa uczniów i nauczycieli. Po wyzwoleniu aż do roku 1961 nauka odbywała się w wynajętych lokalach. Dzisiaj zajęcia edukacyjne odbywają się w częściowo odremontowanym budynku (termomodernizacja, wymiana stolarki okiennej, remont dolnego korytarza) ale też wyposażonym w nowoczesną pracownię informatyczną, ekologiczną kotłownią olejową i kompleks żywieniowy. Przy szkole znajduje się też kompleks boisk „Orlik 2012” oraz nowoczesny plac zabaw.

Zgodnie ze statutem szkoły podstawowej im. Bohaterów Monte Cassino w Ostrówku powinna ona wyrobić umiejętność rozumnego wykorzystywania uzyskanej wiedzy o życiu codziennym i celowego spożytkowania zainteresowań i uzdolnień w kierowaniu własnym rozwojem oraz wyborze dalszej drogi kształcenia. Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Monte Cassino w Ostrówku jest sześciolletnią szkołą podstawową. Mieści się w piętrowym budynku połączonym łącznikiem z budynkiem Gimnazjum w Ostrówku. Organem prowadzącym jest Gmina Ostrówek. Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Monte Cassino jest szkołą wiejską. Do placówki uczęszczają dzieci w 100% pochodzące ze wsi. Szkoła swoim obwodem obejmuje dziewięć wsi :Ostrówek, Ostrówek-Kolonia, Antoniówka, Kamienowola, Luszawa, Cegielnia, Dębica-Kolonia, Jeleń, Żurawiniec. Nauczyciele pracujący w szkole to w większości specjaliści w swoich dziedzinach. W 80% zamieszkują w Ostrówku, nieliczni dojeżdżają z Lubartowa. Przy szkole funkcjonuje oddział przedszkolny oraz przedszkole.

Baza lokalowa szkoły składa się z 8 sal lekcyjnych w tym pracownia komputerowa z 13 stanowiskami komputerowymi, gabinet higieny szkolnej, biblioteka, pokój nauczycielski, gabinet dyrektora, sekretariat, jadalnia. Przy szkole jest kompleks boisk zbudowanych w ramach programu „Moje boisko Orlik 2012” oraz nowoczesny plac zabaw. W szkole brak jest jednej sali lekcyjnej. Językiem obcym obowiązkowym jest język angielski w klasach I – VI.

W szkole funkcjonuje stolówka szkolna, w której są wydawane gorące posiłki dla uczniów. Na potrzeby wychowania fizycznego zaadaptowano małą salę do ćwiczeń. Dobrze zorganizowana i wyposażona jest szkolna biblioteka, która umożliwia uczniom korzystanie na miejscu z różnych słowników, encyklopedii i czasopism. Jest dostępna dla uczniów w godzinach nauki szkolnej. Biblioteka wyposażona jest Internetowe Centrum Multimedialne. Uczniowie na bieżąco mogą przeszukiwać zasoby internetowe. W bibliotece znajduje się także kserokopiarka oraz drukarka. W pokoju Nauczycielskim dostępna jest kserokopiarka oraz komputer z dostępem do Internetu z którego korzystają nauczyciele. Zajęcia szkolne odbywają się na jedną zmianę.

W szkole pracuje 15 nauczycieli. Wyższe wykształcenie posiada 100 % kadry pedagogicznej. Wszyscy nauczyciele mają kwalifikacje do nauczanych przedmiotów. Kadra jest w pełni przygotowana do nauczania swoich przedmiotów.

▪ **Szkoła Podstawowa im. Dywizjonu 301 w Leszkowicach**

Tworzenie się polskiego szkolnictwa we wsi Leszkowice, Gmina Luszawa miało miejsce pod koniec I wojny światowej. Była to szkoła ludowa. Według zachowanych katalogów klasyfikacyjnych pierwszy rocznik rozpoczął naukę w roku szkolnym 1915/1916. Do 1999r. celom edukacyjnym służyły dwa drewniane budynki. Miejscowa społeczność przez wiele lat zabiegała o budowę nowoczesnego i funkcjonalnego obiektu szkolnego.

Obecna siedziba szkoły to efekt tych zabiegów. Od 1 września 1999r. w trzykondygnacyjnym budynku odbywają się zajęcia dla uczniów z klas I – VI oraz dzieci z oddziału przedszkolnego. W podpiwniczeniu mieszczą się szatnie, blok żywieniowy (dożywianie uruchomiono w 2002r.), pomieszczenia magazynowe, kotłownia olejowa, powierzchnie wynajmowane. Na parterze usytuowano salę rekreacyjną o powierzchni 96 m², dwie sale lekcyjne, bibliotekę, pomieszczenia biurowe. Na piętrze znajduje się pięć sal lekcyjnych, pracownia komputerowa oraz przestrzeń użytkowana podczas uroczystości szkolnych i lokalnych (z nagłośnieniem i możliwością wykorzystywania multimediiów). Bezpieczne usytuowanie obiektu

szkolnego z dala od ruchliwych dróg oraz rozległy teren zagospodarowany pod boiska sportowe i plac zabaw są dodatkowymi atutami.

Od 2008r. Szkoła nosi imię – „Dywizjonu 301”, posiada sztandar i hymn. Praca wokół Patrona stanowi jedno z ważniejszych zadań dydaktyczno – wychowawczych. W tym względzie współpracujemy z organizacjami zrzeszającymi lotników seniorów, pasjonatów lotnictwa oraz szkołami z terenu Lubelszczyzny.

W roku szkolnym 2014/2015 naukę pobierało 79 uczniów oraz 13 dzieci w oddziale przedszkolnym. Obwód szkolny obejmuje wieś Leszkowice i fragment wsi Luszawa. Szkoła może poszczycić się wysokim poziomem kształcenia. Dowodzą tego wyniki klasyfikacji m.in. za rok szkolny 2014/2015: 40 uczniów wyróżnionych za wyniki w nauce i wzorowe zachowanie, przyznano 13 stypendiów dyrektora szkoły za osiągnięcia w nauce i 5 stypendiów za osiągnięcia sportowe. Uczniowie odnoszą sukcesy w konkursach przedmiotowych z historii, w konkursach recytatorskich, prezentują swoje zdolności i umiejętności plastyczne, wokalne- instrumentalne. Szkoła włącza się w organizację imprez i uroczystości o charakterze lokalnym np. Dożynki Gminne, Święto Niepodległości z odsłonięciem pomnika Marszałka Józefa Piłsudskiego, Gminny Dzień Dziecka, Święto Ludowe.

Osiągnięcia dydaktyczno – wychowawcze to efekt pracy osób zatrudnionych w szkole: 13 nauczycieli, 4 pracowników administracyjno – obsługowych oraz zgodnej współpracy z rodzicami. Grono nauczycieli jest zróżnicowane pod względem stażu zawodowego: (30 – 35 lat) - 2 osoby, (20 – 29 lat) – 6 osób, (10 – 19 lat) – 2 osoby, (1 – 9 lat) – 3 osoby. W tej grupie znajduje się 1 nauczyciel kontraktowy, 5 nauczycieli mianowanych, 7 nauczycieli dyplomowanych. Nauczyciele systematycznie podnoszą swoje kwalifikacje, aż 9 posiada przygotowanie do nauczania dwóch i więcej przedmiotów. Aktywność w doskonaleniu przekłada się na wyniki nauczania, stwarza także możliwość zapewnienia szerokiej oferty edukacyjnej w ramach zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych. Wiele z tych działań można uznać za nowatorskie, z wykorzystaniem autorskich programów nauczania. Narzędziem do pomiaru jakości kształcenia są także wyniki sprawdzianów zewnętrznych. W ostatnich pięciu latach wyniki szkoły mieszczą się w staninach od 6 do 8.

Z myślą o unowocześnianiu kształcenia podejmowane są starania o poprawę bazy dydaktycznej. W 2007r. szkoła otrzymała 10- stanowiskową pracownię komputerową, zestaw mobilny z projektu Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz środki finansowe na przystosowanie lokalu dla potrzeb pracowni (w późniejszym czasie doposażono pracownię o 3 stanowiska). Dla potrzeb administracji i nauczycieli na wyposażenie zakupiono 5 komputerów z drukarkami. Wszystkie komputery podłączone są do Internetu (sieć wewnętrzna i rozprowadzony sygnał od anteny znajdującej się na budynku), którego dostawcą jest firma Interduo. Ponadto do dwóch sal lekcyjnych zakupiono tablice interaktywne (pierwszą w 2012r, drugą w 2014r.).

W ciągu szesnastu lat użytkowania budynku szkolnego przeprowadzono szereg prac modernizacyjnych i remontowych: 2002r. – wykonanie zadaszeń nad trzema wejściami do obiektu; 2008r. – malowanieokoła budynku, utwardzenie i wyłożenie kostką parkingu; od 2010r. do 2015r. w okresach ferii prowadzono prace przy malowaniu pomieszczeń, a w sali oddziału przedszkolnego zamontowano umywalki (zakończenie prac planowane jest na ferie zimowe 2016r.); 2014r. – budowa placu zabaw o powierzchni 200 m² z projektu „Modernizacja oddziałów przedszkolnych w Gminie Ostrówek”; 2015r. – montaż instalacji solarnej projektu „Eko energia w Gminie Ostrówek”.

Lata użytkowania i technologia wykonania budynku skłaniają do planowania kolejnych modernizacji. Część z nich wskazano w protokole kontroli stanu technicznego obiektu. Ponadto

monitoring kosztów ogrzewania, oględziny stolarki okiennej i obróbek kominów wskazują na potrzebę następujących prac: wykonanie obróbek blacharskich wszystkich kominów, termomodernizacja ścian, ocieplenie strychu, wymiana części stolarki okiennej, malowanie okien i poprawa mocowania parapetów zewnętrznych. Niedoinwestowana jest także przyszkolna infrastruktura sportowa. Małe boisko do piłki nożnej/ręcznej wymaga nawiezienia ziemi i równania, brak boisk do piłki siatkowej i koszykowej. Jedynym właściwie utrzymanym boiskiem jest pełnowymiarowe boisko do piłki nożnej. Wspomniana powyżej sala rekreacyjna i jej niedostateczne wyposażenie w sprzęt, przyszkolne obiekty sportowe nie dają możliwości pełnej realizacji podstawy programowej wychowania fizycznego.

3.2. Kultura

Kultura lokalna to kultura określonej grupy ludzi zamieszkałych na wyodrębnionym terytorium. Zawiera ona elementy własne, powstałe dzięki wydarzeniom i przeżyciom, mającym miejsce w konkretnym kręgu osób. Tworzy się więc w międzyosobowych kontaktach, łącząc ludzi mieszkających w bliskiej przestrzeni. Na określoną skalę wyznacza wartości i standardy tego, co piękne, szlachetne, mądre, godziwe, godne pożądanego i pochwalenia.

Jednostki uczestniczące w kulturze lokalnej i tworzące ją mają poczucie swojskości i odrębności w stosunku do kultury ogólnej i kultury innych regionów. Kultura lokalna wzbogaca kulturę ogólnospołeczną nie naruszając jej jedności, a przez to czyni ją ciekawszą i bardziej interesującą.

W gminie Ostrówek brak jest gminnego ośrodka kultury. Funkcje kulturalne gminy realizują w największym stopniu działające aktywnie biblioteki publiczne w miejscowościach Ostrówek-Kolonia wraz z filiami w Leszkowicach i Tarkawicy. Na terenie gminy rozwija się rzemiosło artystyczne i rękodzielnicze. Dziedzictwo kulturowe gminy promują i rozwijają artyści malarze, hafciarze. Wykonywane są również wyroby ze słomy, garncarskie i florystyczne.

Najważniejsze cykliczne imprezy kulturalno-rekreacyjne w Gminie Ostrówek

Kwiecień - Przelajowe Biegi Pierwiosnka w Leszkowicach, w ramach Grand Prix Polski Środkowo – Wschodniej. Każdego roku na wiosnę w miejscowości Leszkowice odbywa się impreza sportowa pn. Przelajowe Biegi Pierwiosnka w Leszkowicach, w ramach Grand Prix Polski Środkowo – Wschodniej. Jest to impreza integracyjno-sportowa, której głównym organizatorem jest klub sportowy Flis z Leszkowic oraz Wójt Gminy Ostrówek. W imprezie co roku bierze udział ponad 300 zawodników w różnych grupach wiekowych. Impreza cieszy się dużą popularnością zarówno wśród mieszkańców gminy Ostrówek jak i innych zawodników z terenu Polski Środkowo- wschodniej.

Czerwiec - Leszkowska Biesiada Świętojańska. Impreza jest organizowana już od 2011 roku. Głównym organizatorem tej imprezy jest Pani Wioletta Wierzbicka z Leszkowic. Jest to impreza na powitanie Lata. Podczas imprezy dziewczyny poubierane są na ludowo, na głowach mają wianki, które są wrzucane do Wieprza. Imprezie towarzyszą śpiewy, tańce, ognisko. Impreza pokazuje jak dawniej dziewczyny w noc świętojańską gromadziły się, bawiły i cieszyły nadejściem lata, niegdyś takie imprezy odbywały się w najkrótszą noc w roku. Impreza z roku na rok przyciąga co raz większą ilość uczestników.

Czerwiec - Od dwóch lat w miejscowości Tarkawica organizowany jest Gminny Dzień dziecka. Organizatorem imprezy jest Wójt Gminy, Gminna biblioteka publiczna w Ostrówku oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów alkoholowych. Impreza rozpoczyna się w godzinach popołudniowych wystawieniem spektaklu z profilaktyki antyalkoholowej, następnie są organizowane, gry, zabawy i konkursy dla dzieci. Organizowane jest wesołe miasteczko dla dzieci.

Lipiec - Indywidualne Mistrzostwa Sportowo-Pożarniczo-Obrończe. Organizatorami zawodów jest Gmina Ostrówek oraz Zarząd Oddziału Gminnego ZOSP RP w Ostrówku. Głównym celem zawodów jest sprawdzenie oraz podniesienie poziomu sprawności i wyszkolenia strażaków, popularyzacja sportów pożarniczych a także pogłębienie przyjacielskich kontaktów i wzajemne poznanie się drużyn ze wszystkich jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych działających na terenie naszej gminy. W zawodach udział biorą druhowie i drużyny z jednostek OSP z terenu gminy Ostrówek. Strażacy rywalizują indywidualnie w następujących konkurencjach: 1. Tor przeszkód, 2. Strzelanie z wiatrówki do celu, 3. Rzut granatem do celu.

Lipiec - Święto Roweru. Od 2012 roku na terenie Gminy Ostrówek organizowane jest święto roweru. Zazwyczaj początek imprezy zaczyna się od Leszkowic, poprzez Kamienowolę, Cegielnię Ostrówek-Kolonie, gdzie w Urzędzie Gminy jest organizowany konkurs z bezpieczeństwa ruchu, poprzez Żurawiniec, Żurawiniec-Kolonie, Tarkawicę (tutaj jest organizowany dłuższy odpoczynek, zawody sportowe, tor przełajowy konkursy), Babczynę i do Dębicy. W Dębicy w Szkole Podstawowej organizowany jest poczęstunek dla wszystkich uczestników rajdu. Na koniec z pośród uczestników rajdu losowana jest nagroda główna – rower. Celem święta roweru jest poznanie terenu Gminy oraz promocja przyrody znajdującej się na terenie gminy Ostrówek.

Lipiec - Festyny Rodzinne. Pierwszy Festyn rodzinny w Gminie został zorganizowany w 2010 roku z Programu Integracji Społecznej i wówczas taki festyn odbył się w Ostrówku Kolonii w kolejnych latach festyny odbywały się zarówno w Ostrówku-Kolonii jak i w Tarkawicy w latach 2011,2012. Celem festynu jest integracja dzieci, młodzieży jak i osób dorosłych z terenu Gminy Ostrówek. Podczas festynu są organizowane gry, zabawy, konkursy na świeżym powietrzu. Organizowane są degustacje potraw regionalnych. Dyskoteka.

Sierpień - Dożynki Gminno- Parafialne. Już od najdawniejszych lat w Gminie Ostrówek są organizowane Dożynki gminno-parafialne. Początkowo impreza ta odbywała się tylko w Ostrówku Kolonii. W 2011 roku, Wójt Gminy po raz pierwszy zorganizował dożynki w miejscowości Leszkowice. w 2012 w Ostrówku-Kolonii, 2013 w Tarkawicy, 2014 w Leszkowicach, w 2015 w Ostrówku Kolonii, w 2016 w Tarkawicy Dożynki Gminno-parafialne czyli święto Rolników. Święto podziękowania za zebrane plony. Podczas imprezy są organizowane gry zabawy, konkursy, Wystawy rolnicze. Organizowane są różnego rodzaju atrakcje dla dzieci, zapraszane są zespoły muzyczne. Impreza kończy się dyskoteką pod chmurką.

Sierpień - Etap Ogólnopolskiego Wyścigu Kolarskiego po Ziemi Lubartowskiej.

Niestety, oferta kulturalna dla mieszkańców Gminy wydaje się być niewystarczająca i/lub niedostatecznie dopasowana do potrzeb. Porównując do innych ośrodków kultury zlokalizowanych na obszarach wiejskich zauważyć należy stosunkowo małą liczbę organizowanych

cyklicznie imprez oraz stosunkowo niską frekwencję. Niewiele jest również ofert spędzenia wolnego czasu dla dorosłych mieszkańców Gminy, jak i dzieci oraz młodzieży.

Biblioteki

Obecnie najważniejszym podmiotem realizującym działalność oświatowo-kulturalną jest Gminna Biblioteka Publiczna w Ostrówku. Biblioteka powstała na 1955 r. na bazie księgozbioru w ilości 1310 wol. wydzielonego z biblioteki w Leszkowicach – pierwszej na tym terenie-istniejącej od 1949r. (obecnie filii GBP). W czasie swojej działalności biblioteka wielokrotnie zmieniała siedzibę i mieściła się w lokalu gminy, Szkole Podstawowej w Ostrówku, w mieszkaniach prywatnych, Ośrodku Kultury Rolnej.

Od 1955r biblioteka znajduje się w remizie OSP. Biblioteka poza filią w Leszkowicach posiada drugą w Tarkawicy od 1958r. Istniały również punkty biblioteczne w miejscowościach: Kolonia Żurawiniec, Dębica, Żurawiniec, Zawada, Babczyna, Cegielnia, Kamienowola, Antonówka, Ostrówek, Luszawa, Jeleń.

Biblioteka gromadzi, opracowuje i udostępnia książki, czasopisma oraz materiały dotyczące naszego regionu.

Księgozbiór biblioteki liczy obecnie 17998 woluminów i w jego skład wchodzi:

- książki dla dzieci i młodzieży; lektury szkolne, bajki, literatura młodzieżowa,
- książki dla dorosłych - literatura beletrystyczna oraz popularno-naukowa,
- encyklopedie, słowniki, atlasy, albumy, przewodniki /do korzystania w czytelnii/,
- wydawnictwa dotyczące naszego regionu.

Fot. Świetlica wiejska oraz Biblioteka Publiczna w Tarkawicy

Źródło: Urząd Gminy Ostrówek

Oprócz podstawowej działalności gromadzenia i udostępniania książek biblioteka prowadzi również działalność informacyjną:

- udziela bezpośrednich informacji bibliotecznych i bibliograficznych czytelnikom indywidualnym,

- prowadzi lekcje biblioteczne dla dzieci i młodzieży.

Biblioteka współpracuje ze szkołami, przedszkolami i innymi instytucjami na terenie gminy. Uczestniczy w ogólnopolskiej akcji „Cała Polska czyta dzieciom”. Przy bibliotece od 2009r rozpoczął swoją działalność Dyskusyjny Klub Książki „Wretil”. W Gminnej Bibliotece Publicznej w Ostrówku można korzystać z bezpłatnego dostępu do Internetu oraz usług kserograficznych¹⁴.

Fot. Gminne Centrum Informacji

Źródło: Urząd Gminy Ostrówek

3.3. Sport i rekreacja

Zadania gminy w zakresie sportu i rekreacji są realizowane głównie dzięki istniejącej bazie sportowo-rekreacyjnej oraz aktywności instytucji i mieszkańców. Na terenie gminy działalność sportowa prowadzona jest przez Gminny Klub Sportowy „Ostrowia” w Ostrówku – Kolonii oraz Ludowy Klub Sportowy–„Flis” w Leszkowicach. Zawodnicy obydwu klubów sportowych osiągają sukcesy na szczeblu krajowym. Ponadto podejmowane są inicjatywy uczniowskie jak.: „Gimnazjalista Ostrówek”, „Ostrowiak” Ostrówek – Kolonia, „Leszko” Leszkowice i UKS Dębica. Zajęcia sportowe prowadzone są w salach gimnastycznych i na boiskach sportowych. Istotną rolę odgrywa Boisko Orlik, które powstało w 2011 roku. Obiekt ten składa się z:

- boiska głównego ze sztuczną nawierzchnią trawiastą,
- boiska do gry w piłkę siatkową, koszykówkę, tenisa ziemnego,
- kompleksu szatni z prysznicami, ławkami i sanitariatami,
- oświetlenia obiektów i ogrodzenia.

¹⁴ Źródło: www.ostrowek.pl

Fot. Boisko Orlik w Ostrówku

Źródło: Urząd Gminy Ostrówek

W ramach aktywności sportowej mieszkańców Gminy warta podkreślenia jest inicjatywa pn. „Bieg Pierwiosnka”. Turniej ten zaliczany jest do Grand Prix Polski Południowo-Wschodniej a organizowany jest w Leszkowicach od 1993 roku. Inicjatorami powstania biegu w Leszkowicach byli: Stanisław Marzec, Mirosław Chudzik oraz Zbigniew Wierzbicki. Nazwa biegu pochodzi od pierwszego wiosennego kwiatu i jest to pierwszy bieg z cyklu GP. W zawody Biegu Pierwiosnka wchodzi 14 biegów. W niemal dwudziestoletniej historii biegu jego inicjatorzy gościli także biegaczy z zagranicy.

Należy ocenić, że aktywność fizyczna na terenie gminy Ostrówek jest wysoka. Pomimo ogólnej dobrej sytuacji dotyczącej sportu i rekreacji na obszarze gminy do podstawowych czynników hamujących jego rozwój, należy zaliczyć: niewystarczającą liczbę obiektów infrastruktury technicznej (boisk i sal gimnastycznych), niezadowalający stan techniczny obiektów już istniejących oraz brak pełnego wyposażenia w sprzęt sportowy.

3.4. Ochrona zdrowia

Usługi w zakresie ochrony zdrowia na terenie gminy świadczy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Ostrówku - Kolonii. W 2012 roku w Zakładzie zatrudnionych było 3 lekarzy (lekarz medycyny ogólnej, pediatra, stomatolog) oraz w niepełnym wymiarze godzin – ginekolog. Personel lekarski wspomagają: 3 pielęgniarki, asystentka dentystyczna i położna. Wskaźnik kadr medycznych w gminie wynosił 1392 osoby / lekarza (1452 osoby / lekarza w 2002 roku) i jest znacznie niższy niż w powiecie lubartowskim (304 osoby / lekarza) oraz w regionie lubelskim (191 osób / lekarza).

W Zakładzie Opieki Zdrowotnej wykonywane są podstawowe badania lekarskie i laboratoryjne, natomiast w zakresie badań specjalistycznych brak jest sprzętu diagnostycznego. Problemy te są częściowo rozwiązywane poprzez wypożyczanie sprzętu z innych ośrodków zdrowia bądź też kierowanie pacjentów do tych ośrodków. Na terenie gminy znajduje się 1 apteka prywatna w Ostrówku-Kolonii. Potrzeby w zakresie leczenia szpitalnego zapewnia Szpital Powiatowy w Lubartowie, a w dalszej kolejności szpitale specjalistyczne w Lublinie¹⁵.

3.5. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Podstawowym zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych przez podejmowanie działań zamierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

System Pomocy Społecznej w Gminie Ostrówek opiera się na działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, który współpracuje ze służbą zdrowia, oświatą, stowarzyszeniami gminnymi, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Parafiami w Ostrówku i Leszkowicach.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrówku funkcjonuje w oparciu o Statut, nadany uchwałą Nr XV/74/2004 Rady Gminy Ostrówek z dnia 25 września 2004 r. Ośrodek realizuje zadania zawarte w ustawie z 12. III. 2004 r. o pomocy społecznej (Dział I, Rozdział 2; Zadania pomocy społecznej).

Przyjęto podstawową strukturę organizacyjną:

- Kierownik Ośrodka,
- Pracownicy socjalni – 3 osoby,
- Księgowy – 1 osoba,
- Referent ds. świadczeń rodzinnych – 1 osoba.

Teren gminy podzielony jest na 3 rejony opiekuńcze:

Rejony opiekuńcze		
Leszkowice	Dębica	Tarkawica
Ostrówek	Babczyzna	Luszawa
Żurawiniec	Jeleń	Antoniówka
Cegielnia	Kamienowola	Żurawiniec Kolonia
	Luszawa	Ostrówek Kolonia
	Zawada	Dębica Kolonia

Źródło: Dane OPS w Ostrówku (2007)

Do najczęstszych problemów uzasadniających udzielenie pomocy finansowej w ramach pomocy społecznej w Gminie Ostrówek należą:

¹⁵ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrówek, 2014, www.ostrowek.pl

- ubóstwo,
- niepełnosprawność,
- bezrobocie,
- alkoholizm,
- potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność.

Czynnikami sprzyjającymi ubóstwu są głównie bezrobocie, wielodzietność i niskie kwalifikacje zawodowe. Ubóstwo¹⁶ odnosi się do osób, rodzin lub grup osób, których środki materialne kulturowe i socjalne są ograniczone w takim stopniu, że poziom ich życia obniża się poza akceptowane minimum w kraju zamieszkania.

Zjawisko niepełnosprawności może doprowadzić do zjawiska wykluczenia z życia zawodowego i społecznego. Za osoby niepełnosprawne¹⁷ uznaje się osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej.

Kolejną, znaczącą pozycję na liście powodów przyznania pomocy społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie jest zjawiskiem polegającym na tym, że pewna część ludzi zdolnych do pracy, poszukujących pracy i akceptujących istniejący poziom wynagrodzenia nie znajduje zatrudnienia. Skutkiem bezrobocia jest m.in. obniżenie poziomu dochodów rodzin, które może skutkować zjawiskami ubóstwa i patologii społecznych takich jak alkoholizm i przestępczość.

Tabela nr 15 przedstawia sytuację w zakresie pomocy społecznej, tj. liczba osób i rodzin, rodzaje pomocy i wsparcia oraz powody wystąpienia trudnej sytuacji i konieczności objęcia rodziny/osoby wsparciem w Gminie Ostrówek na przestrzeni lat 2008-2013.

Tabela nr 15. Rodziny/osoby korzystające z pomocy społecznej w Gminie Ostrówek w latach 2008-2013.

Wyszczególnienie	LICZBA RODZIN / OSÓB W RODZINACH objętych pomocą i wsparciem w Gminie Ostrówek w latach 2008-2013					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ogólna liczba rodzin/osób	305	306	314	268	258	227
Rodziny objęte wyłącznie pracą socjalną	30	32	29	27	40	29
Kontrakty socjalne	4	0	0	0	0	10
Liczba świadczeń wg rodzaju	40 890	39 600	38 179	36 914	38 214	33 902
Zasiłki okresowe	593	658	653	671	555	618
Zasiłek stały	124	139	145	125	114	108
Posilek	39 318	37 913	36 531	35 234	36 182	31 411
Zasiłki celowe:	125	100	120	154	140	95
w tym specjalne zasiłki celowe	22	20	48	55	31	32
Usługi opiekuńcze /zadania własne/:	730	790	730	730	1 192	1670

¹⁶ wg przyjętej w roku 1984 w krajach Unii Europejskiej tzw. konceptualnej definicji ubóstwa

¹⁷ zgodnie z definicją zastosowaną w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych

w tym specjalistyczne	0	0	0	0	0	0
Specjalistyczne usługi opiekuńcze /zadania zlecone/	0	0	0	0	0	0
Ubóstwo	130	134	140	156	164	148
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	3	1	0	5	6	6
Potrzeba ochrony macierzyństwa	0	0	0	14	18	27
w tym: wielodzietność	0	0	0	14	13	18
Bezrobocie	104	90	110	100	100	92
Niepełnosprawność	53	45	38	53	45	49
Długotrwała lub ciężka choroba	49	34	30	40	39	51
Bezradność w sprawach opiek.- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	45	27	30	37	39	39
w tym: rodziny niepełne	15	14	14	14	15	10
Rodziny wielodzietne	30	13	16	12	27	29
Przemoc w rodzinie	6	5	2	2	2	2
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	10	14	18	14	12	12
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	1	0	1	2	2
Zdarzenie losowe	4	1	0	2	5	2
Interwencja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
Sprawienie pogrzebu	1	1	3	0	0	0

Źródło: Dane z GOPS w Ostrówku

3.6. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne stanowi istotny aspekt wpływający na jakość życia mieszkańców. Działania samorządu gminnego w tym zakresie prowadzą do ochrony ludności przed zagrożeniami. Wśród zagrożeń mogących powstać na terenie gminy można wyróżnić zagrożenia powodziowe, pożarowe i chemiczne. Wezbrania wód i przekroczenie stanów alarmowych rzek przepływających przez obszar gminy (Wieprz, Tyśmienica i Wieprzysko) stanowią zagrożenie powodziowe dla mieszkańców. Pożarem wieloprzestrzennym zagrożone są „Lasy Czemiernickie” oraz kompleksy leśne w Leszkowicach i Tarkawicy. Poważne zagrożenie stanowi transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Drogą wojewódzką nr 815 przewożone są znaczne ilości materiałów ropopochodnych, gazów i propanu-butanu. Duże zagrożenie stwarza transport materiałów niebezpiecznych drogą nr 19, która przebiega w bliskim sąsiedztwie gminy.

Dla zminimalizowania wystąpień zagrożeń środowiska i ich skutków uznaje się za celowe prowadzenie właściwej polityki lokalizacyjnej (zakaz wkraczania zabudowy na tereny zalewowe), weryfikację tras przewozu substancji niebezpiecznych i harmonizowanie funkcji społecznych lasów z ich zagrożeniem pożarowym.

Teren gminy w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego obsługuje Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Lubartowie i Ochotnicza Straż Pożarna (OSP). W 2012 roku na terenie gminy działało 9 jednostek OSP (Ostrówek – Kolonia, Antoniówka Dębica, Jeleń, Kamienowola, Leszkowice, Tarkawica, Żurawiniec i Żurawiniec – Kolonia). Jednostki posiadają podstawowe wyposażenie techniczne oraz remizo – świetlice, zaś jedna garaż metalowy na sprzęt pożarniczy. Siedem jednostek zaopatrzonych jest w samochody. Wszystkie placówki wyposażone są w motopompy, węże pożarnicze, specjalistyczne umundurowanie oraz syrenę alarmową. Jednostka OSP funkcjonująca w Ostrówku – Kolonii, jest włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego, posiada radiowy system alarmowy DSP - 50.23

Służbami odpowiedzialnymi za zachowanie porządku publicznego i ochrony ludności jest policja mająca siedzibę w Komisariacie Policji w Kocku ¹⁸.

¹⁸ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrówek, 2014, www.ostrowek.pl

3.7. Identyfikacja podstawowych problemów w obszarze

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA
1. Ograniczona liczba miejsc w przedszkolach.
2. Bardzo niski współczynnik skolaryzacji netto w przypadku młodzieży w wieku gimnazjalnym (w porównaniu do powiatu, podregionu, województwa).
3. Większość placówek oświatowych wymaga modernizacji/remontu.
4. Spadek zainteresowania ofertą biblioteki: zmniejszająca się z roku na rok liczba wypożyczeń, przy jednoczesnym bogatym księgozbiorze Biblioteki Gminnej.
5. Brak małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej: niewielka liczba sal gimnastycznych lub zbyt małe pomieszczenia, brak ścieżek rowerowych, brak placów zabaw, itp., niski poziom zaplecza (bazy) klubów sportowych, np. brak przebieralni, sanitariatów przy boiskach.
6. Niska aktywność społeczna (niewielka liczba organizacji kulturalnych, zespołów, niewystarczająca infrastruktura).
7. Niewystarczająca liczba ośrodków zdrowia w Gminie.
8. Brak gabinetów specjalistycznych.
9. Wysoki stopień ubóstwa społeczeństwa
10. Brak wyspecjalizowanych placówek prowadzących działalność kulturalną
11. Niedostateczna ilość usług komercyjnych

4. SFERA GOSPODARCZA

4.1. Przedsiębiorczość

Wg stanu na 31.12.2013 roku w systemie REGON w Gminie Ostrówek zarejestrowanych było 151 podmiotów gospodarki narodowej tj. 2,66% wszystkich podmiotów Powiatu Lubartowskiego. Pod względem liczby podmiotów Gmina zajmuje 11 lokatę w Powiecie, w grupie gmin wiejskich i gmin wiejskich i miejsko-wiejskich.

Tabela nr 16. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Gminie Ostrówek w systemie REGON na tle innych jednostek samorządu terytorialnego powiatu lubartowskiego (stan na 31.12.2013).

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny	Z liczby ogółem					
				osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej					osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
				razem	w tym				
					handlowe	spółki cywilne	spółdzielnie	stowarzyszenia i organizacje społeczne	
POWIAT LUBARTOWSKI	5660	234	5426	1219	177	317	46	243	4441
Miasto Lubartów	2327	67	2260	486	99	178	9	54	1841
Kock	427	18	409	79	6	17	6	18	348
Ostrów Lubelski	266	27	239	82	12	9	5	17	184
Abramów	167	11	156	34	2	3	2	10	133
Firlej	244	18	226	60	5	9	2	18	184
Jeziorzany	111	11	100	41	4	5	4	14	70
Kamionka	390	15	375	86	20	16	2	21	304
Lubartów	686	12	674	119	15	39	2	26	567
Michów	288	13	275	49	3	14	4	8	239
Niedźwiada	260	12	248	57	5	12	3	18	203
Ostrówek	151	2	142	38	1	4	2	13	113
Serniki	192	10	182	41	1	9	1	15	151
Uścimów	151	11	140	47	4	2	4	11	104

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl

Przeważająca liczba firm (142 firmy) w Gminie Ostrówek działa w sektorze prywatnym, w tym największy odsetek stanowią osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą (74,83%). Status spółki prawa handlowego posiada 1 podmiot, spółdzielni – 2 podmioty, zaś fundacje i stowarzyszenia stanowiły 8,6% wszystkich podmiotów (13 organizacji).

Analiza liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Gminie Ostrówek w latach 2008-2013 z danymi dla powiatu i województwa wykazuje, że dynamika wzrostu liczby firm jest niestety niższa niż w otoczeniu gospodarczym Gminy. W Gminie Ostrówek, tak jak i w innych gminach w kraju, dominują mikroprzedsiębiorstwa. W latach 2008-2013 liczba zarejestrowanych firm w Gminie Ostrówek zwiększyła się o 35 podmiotów. Świadczy to o tym, iż pomimo ujemnego przyrostu naturalnego i salda migracji, wzrasta aktywność gospodarcza. Stanowi to pozytywny sygnał dla dalszego rozwoju gospodarczego gminy.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące liczby podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON w okresie 2008-2013 zawiera tabela nr 17.

Tabela nr 17. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Gminie Ostrówek w systemie REGON oraz dynamika zmian w latach 2008-2013.

Wyszczególnienie	Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (stan w dniu 31 XII)					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	116	117	131	134	142	151
sektor publiczny	9	9	9	9	9	9
sektor prywatny	107	108	122	125	133	142

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl

W podziale na sekcje PKD, w Gminie zarejestrowano następującą liczbę podmiotów gospodarczych:

L.p.	Branża	Liczba podmiotów
1.	Rolnictwo, leśnictwo	9
2.	Przetwórstwo przemysłowe	12
3.	Gospodarowanie odpadami	1
4.	Budownictwo	46
5.	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	34
6.	Transport	2
7.	Zakwaterowanie i usługi gastronomiczne	1
8.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7
9.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2
10.	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1
11.	Działalność w zakresie usług administrowania	2
12.	Edukacja	6
13.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	5
14.	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4
15.	Pozostała działalność usługowa	10
	Razem	142

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl

Największe i najbardziej znaczące firmy na terenie Gminy Ostrówek

Tabela nr 18. Wykaz najprężniej działających przedsiębiorstw z terenu gminy

l.p.	Nazwa przedsiębiorstwa	Opis działalności	Adres prowadzenia działalności
1.	JERZY KOSTRZEWA USŁUGI TRANSPORTOWE PRZEWÓZ OSÓB	Firma prężnie działa na rynku krajowym od 1997 roku. Posiada szereg zezwoleń na wykonywanie przewozów regularnych w krajowym transporcie drogowym, świadczy usługi przewozowe zarówno dla osób indywidualnych, szkół, biur podróży, firm. W roku 2005 poszerzył zakres swojej działalności o sprzedaż paliw płynnych i rozlewnię gazu propan-butan.	Ostrówek-Kolonia 23A, 21-102 Ostrówek
2.	PPHU TOPMAR MAREK TOPYŁA	Firma rozpoczęła działalność gospodarczą w roku 2013. Przeważającym kodem działalności jest sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego. Ponadto firma oferuje: sprzedaż hurtową zboża, nieprzetworzonego tytoniu, nasion i pasz dla zwierząt, sprzedaż hurtową paliw i produktów pochodnych, sprzedaż hurtową wyrobów metalowych oraz sprzętu i dodatkowego wyposażenia hydraulicznego i grzejnego, sprzedaż hurtową odpadów i złomu, sprzedaż detaliczną drobnych wyrobów metalowych, farb i szkła prowadzoną w wyspecjalizowanych sklepach, sprzedaż detaliczną mebli, sprzętu oświetleniowego i pozostałych artykułów użytku domowego prowadzoną w wyspecjalizowanych sklepach, transport drogowy towarów, wynajem i dzierżawę samochodów osobowych i furgonetek, wynajem i dzierżawę maszyn i urządzeń rolniczych.	Luszcza 72, 21-102 Ostrówek
3.	MARIA BIELIŃSKA PIEKARNIA- CIASTKARNIA- SYRENA	Firma rozpoczęła wykonywanie działalności gospodarczej w roku 2001. Specjalizuje się w produkcji pieczywa, produkcji świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek, zapewnia transport drogowy towarów.	Leszkowice 1A, 21-102 Ostrówek
4.	CUR ANNA SKLEP SPOŻYWCZO- PRZEMYSŁOWY LESZKOWICE 235	Firma rozpoczęła wykonywanie działalności gospodarczej w roku 1993. Przeważającym kodem działalności jest sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych, dodatkowo firma prowadzi sprzedaż detaliczną artykułów używanych.	Leszkowice 235, 21-102 Ostrówek
5.	PHU SKLEP SPOŻ. PRZEM. GENOWEFA KARCZMARZ	Firma rozpoczęła wykonywanie działalności gospodarczej w roku 2004. Przeważającym kodem działalności jest sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów	Ostrówek-Kolonia 12, 21-102 Ostrówek

		tytoniowych, dodatkowo firma prowadzi działalność związaną z grami losowymi i zakładami wzajemnymi	
6.	GRZEGORZ MITRUK "KUGUART"	Firma rozpoczęła działalność gospodarczą w roku 2005. Przeważającym kodem działalności jest rozbiórka i burzenie obiektów budowlanych, firma wykonuje całokształt robót budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieskalnych, począwszy od przygotowania terenu pod budowę do zaprojektowania wnętrza. W ofercie firmy, mieści się również: wynajem i dzierżawa maszyn i urządzeń budowlanych oraz działalność w zakresie specjalistycznego projektowania.	Leszkowice 255, 21-102 Ostrówek
7.	ART.-ANGEL SZTUKA I RZEMIOSŁO ANGELIKA MILANIUK-MITRUK	Firma rozpoczęła działalność gospodarczą w roku 2012. Przeważającym kodem działalności jest introligatorstwo i podobne usługi. Pani Angelika Milaniuk-Mitruk, to osoba o wysokim spektrum działalności: malarstwo, rzeźba, sztuka, projektowanie graficzne, wykonywanie malarstwa ściennego oraz dekoracyjnych technik ściennych, indywidualne kursy malarstwa i rysunku, produkcja pozostałych wyrobów z drewna, produkcja wyrobów z korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania, naprawa i konserwacja mebli i wyposażenia domowego, artystyczna i literacka działalność twórcza, pozaszkolne formy edukacji artystycznej	Leszkowice 250, 21-102 Ostrówek
8.	SEKUŁA ŁUKASZ F.H.P.U "SEKUŁA"	Firma rozpoczęła działalność gospodarczą w roku 2005. Przeważającym kodem działalności jest sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet. Przedsiębiorca specjalizuje się w: produkcji pozostałych wyrobów z drewna, produkcja wyrobów z korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania	Ostrówek- Kolonia 50, 21-102 Ostrówek
9.	MISIAK HENRYK	Firma rozpoczęła działalność gospodarczą w roku 2006. Przeważającym kodem działalności jest produkcja arkuszy fornirowych i płyt wykonanych na bazie drewna. Głównym tematem jego działalności są rękodzieła wykonywane ze słomy żytniej a mianowicie: przedmioty ozdobne i użytkowe, od prostych, małych, tradycyjnych ozdób choinkowych (bombki, aniolki, gwiazdki, koszyczki, łańcuchy itp.), wielkanocne (baranki, pisanki), biżuterii, po duże, praktyczne kozły, tarcze, wieńce dożynkowe oraz warkocze, służące do uszczelniania góralskich domów	Luszcza 64, 21-102 Ostrówek
10.	UBEZPIECZENIA KAROL BANAŚ	Firma rozpoczęła działalność gospodarczą w roku 2011. Przeważającym kodem działalności są pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe, działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	Cegielnia 44, 21-102 Ostrówek

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Ostrówek

4.2. Rolnictwo

Spośród 896 gospodarstw rolnych funkcjonujących na obszarze Gminy (dane Powszechnego Spisu Rolnego, 2010 rok), działalność rolniczą prowadzi 795 o łącznej powierzchni 6161,11 ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi 5,79 ha. W Gminie Ostrówek dominują, tak jak w większości gmin w Polsce, gospodarstwa małe o powierzchni do 5 ha. Jest ich łącznie 355 i zajmują powierzchnię 1376 ha. Drugą pod względem wielkości grupą są gospodarstwa o powierzchni 5-10 ha. Jest ich 239, co stanowi 30,06% wszystkich gospodarstw. Tabela nr 18 przedstawia dane dotyczące liczby i wielkości gospodarstw rolnych Gminy w 2010 roku.

Tabela nr 19. Gospodarstwa rolne prowadzące działalność rolniczą według grup obszarowych użytków rolnych w Gminie Ostrówek w 2010 roku.

Wyszczególnienie	Gospodarstwa rolne prowadzące działalność rolniczą według grup obszarowych użytków rolnych		
	liczba gospodarstw	łączna powierzchnia (w ha)	średnia wielkość gospodarstwa (użytki rolne w ha)
Gospodarstwa rolne ogółem, w tym:	795	6161,11	5,79
poniżej 1 ha	59	70,94	1,20
1 do 5 ha	355	1376,86	3,87
5-10 ha	239	2076,43	8,68
10-15 ha	89	1219,21	13,70
powyżej 15 ha	53	1417,67	26,74

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl

Działające gospodarstwa rolne gminy cechuje niska efektywność. Znaczny odsetek gospodarstw rolnych prowadzi produkcję wielokierunkową tzw. mieszaną, bez wyraźnie określonej specjalizacji, zaś funkcjonujące gospodarstwa specjalistyczne na terenie gminy ukierunkowane są na produkcję trzody chlewnej; hodowlę gęsi; produkcję zdrowej żywności tzw. gospodarstwa ekologiczne oraz prowadzenie pasiek pszczół miodnych.

W strukturze produkcji rolnej gminy dominuje produkcja roślinna. W strukturze zasiewów zdecydowanie dominują zboża – 79,4%. Ważną pozycję zajmuje uprawa ziemniaków – 46,7%. W analizowanym okresie zaobserwowano zmniejszenie się powierzchni zasiewów w gminie, co wskazywałoby na nieopłacalność niektórych kierunków produkcji roślinnej. Zmieniła się również struktura zasiewów. Zmiany powierzchni upraw dotyczyły w szczególności ziemniaków, których spadek areалу spowodował, że w strukturze upraw wyprzedziły je zboża. Produkcją zwierzęcą zajmuje się blisko 35% ogółu gospodarstw, gdzie dominującym gatunkiem jest hodowla trzody chlewnej i bydła.

Na uwagę zasługują gospodarstwa ekologiczne, które powstawały od 2005 roku. W 2011 roku funkcjonowało 10 gospodarstw ekologicznych w miejscowościach: Cegielnia (3), Luszawa (1),

Leszkowice (4) oraz Ostrówek - Kolonia (2). W gospodarstwach tych prowadzona jest uprawa metodami ekologicznymi, przede wszystkim malin, truskawek, roślin strączkowych (fasoli) i upraw zbożowych¹⁹.

4.3. Turystyka

Gmina Ostrówek posiada znaczny potencjał do rozwoju turystyki. należy do gmin o wyjątkowych walorach turystycznych, z uwagi na bogactwo walorów przyrodniczych. Na wszystkich odwiedzających gminę Ostrówek czeka bogata sieć szlaków rowerowych oraz rozlokowane na ich trasie ławostoly, jako miejsca odpoczynku. Zróżnicowaną przyrodę i wspaniałe krajobrazy można podziwiać podczas spływów kajakowych, organizowanych na rzece Wieprz.

Do realizacji celów rekreacyjno-wypoczynkowych gmina posiada doskonale miejsca kąpielowe, z których chętnie korzystają mieszkańcy i goście z zewnątrz. Gmina Ostrówek popularyzuje turystykę rowerową, która jest formą edukacji ekologicznej i przyczynia się do integracji środowiska. Przykładem jest coroczne „Święto Roweru”. Jest to masowa impreza turystyczna ciesząca się dużym zainteresowaniem. Tereny gminy Ostrówek wraz z kompleksami leśnymi, rzekami i zbiornikami wodnymi stwarzają idealne warunki do uprawiania rekreacyjnego hobby, tj.: polowanie na dziką zwierzynę, wędkowanie czy zbieranie owoców leśnych i grzybów. W Ostrówku-Kolonii mieści się kompleks boisk „Orlik”, na którym można aktywnie wypoczywać i doskonalić swoje sportowe umiejętności. Przy budynku Urzędu Gminy wybudowane zostało Gminne Centrum Turystyczne, którego zakres działalności obejmuje promocję turystyczną gminy.

Tereny całej gminy Ostrówek posiadają liczne walory przyrodnicze i krajobrazowe. Brak przemysłu pozytywnie wpływa na środowisko naturalne tego obszaru. Głównym atutem jest więc czyste powietrze, woda, niezdegradowana gleba, mikroklimat.

Prawdziwą perłą gminy Ostrówek jest obszar w pobliżu miejscowości Dębica, gdzie na około 50 ha powierzchni znajdują się stawy. Natomiast dolina Wieprza z dawnym korytem – Wieprzyskiem i dolina Tyśmienicy, wraz ze starorzeczami oraz zabagnieniami są siedliskiem bardzo bogatych i unikalnych w skali Europy gatunków roślin i ptaków.

Dla zachowania najpiękniejszych miejsc na terenie gminy Ostrówek utworzono obszary podlegające ochronie prawnej: park podworski w Dębicy z II połowy XIX wieku, o powierzchni 2,5 ha, wpisany do rejestru zabytków woj. lubelskiego, obszar Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000 Dolina Tyśmienicy, który obejmuje tereny w pobliżu miejscowości Dębica, Babczyzna i Tarkawica oraz Dolina Wieprza, stanowiąca korytarz ekologiczny rangi krajowej, wyznaczony w Polskiej Sieci Ekologicznej ECONET - PL.

¹⁹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrówek, 2014, www.ostrowek.pl

Fot. Pomnik Józefa Piłsudskiego w miejscowości Leszkowice

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Ostrówek

Istniejącą na terenie gminy bazę obsługi ruchu turystycznego tworzą:

- Gminne Centrum Turystyczne w Ostrówku-Kolonii, stanowiące instytucję nie tylko informacyjną, lecz również odpowiedzialną za tworzenie produktu turystycznego i promocję walorów turystycznych i kulturowych gminy, organizację imprez kulturalnych;
- Kompleks boisk „Orlik” w Ostrówku-Kolonii;
- 3 oznakowane szlaki rowerowe o łącznej długości ok. 70 km z rozlokowanymi na ich trasie ławostołami, służącymi do odpoczynku.

Popularną formą uprawiania turystyki w gminie jest turystyka rowerowa. Jej popularyzacja zaowocowała zorganizowaniem cyklicznej imprezy kulturalnej „Święto Roweru”, cieszącej się dużym zainteresowaniem. Wśród innych cyklicznych imprez kulturalnych odbywających się na terenie gminy warto wymienić: Przelajowe Biegi Pierwiosnka w Leszkowicach, w ramach Grand Prix Polski Środkowo-Wschodniej; Leszkowska Biesiada Świętojańska, Etap Ogólnopolskiego Wyścigu Kolarskiego po Ziemi Lubartowskiej; Indywidualne Mistrzostwa Sportowo-Pożarniczo-Obronne; Ponadwojewódzkie Zawody w Biegach na Orientację, spływy kajakowe na rzece Wieprz.

Fot. Leszkowska Biesiada Świętojańska

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Ostrówek

4.4. Identyfikacja podstawowych problemów w obszarze

SFERA GOSPODARCZA
1. Dominacja jednoosobowych firm, które nie zatrudniają pracowników
2. Niska aktywność firm w tworzeniu nowych miejsc pracy i wynikająca z tego emigracja mieszkańców w celu pozyskania zatrudnienia
3. Brak infrastruktury dla rozwoju biznesu
4. Brak infrastruktury turystycznej, niewystarczająca w stosunku do potencjału gminy liczba firm prowadzących działalność na rynku usług turystycznych, brak gospodarstw agroturystycznych
5. Niska aktywność w pozyskiwaniu funduszy unijnych
6. Niski poziom dostępności komunikacyjnej w porównaniu z położonym w stosunkowo bliskiej odległości Lubartowem oraz konkurencyjność znajdujących się tam atrakcyjnych terenów inwestycyjnych, funkcjonujących na preferencyjnych warunkach
7. Niedostatecznie rozwinięty system instrumentów finansowych i prawnych, warunkujących rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw w powiązaniu z programami rządowymi
8. Migracja ludzi młodych, o dużej skłonności do zachowań przedsiębiorczych, poza granice gminy i powiatu;
9. Niskie dochody ludności, nie przyczyniające się do tworzenia lokalnego rynku zbytu
10. Znaczne powierzchnie wyłączone z produkcji rolnej i leśnej
11. Niekorzystna struktura agrarna z przewagą gospodarstw małych i średnich nieefektywnych ekonomicznie
12. Słabo rozwinięty system skupu płodów rolnych
13. Słabo rozwinięta infrastruktura turystyki
14. Brak zaplecza gastronomicznego i hotelowego

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

5.1. Komunikacja – infrastruktura drogowa

Obsługa komunikacyjna gminy w zakresie komunikacji zbiorowej jest w zasadzie wystarczająca. Istniejące regularne linie autobusowe obsługiwanych przez przewoźników prywatnych przewoźników i PKS zapewniają w podstawowym zakresie połączenia z większymi jednostkami osadniczymi w gminie oraz z ośrodkami: gminnym, powiatowym i wojewódzkim. Infrastrukturę obsługującą transport na terenie gminy tworzą: stacja paliw w miejscowości Ostrówek - Kolonia prowadząca sprzedaż paliw tj. gaz i benzynę zlokalizowany w pobliżu tej stacji - zakład napraw pojazdów mechanicznych, a także warsztat samochodowy w Tarkawicy. Zakłady te zapewniają wykonanie tylko podstawowych napraw, natomiast specjalistyczne usługi są dostępne w Lubartowie lub w Lublinie²⁰.

Wprowadzona z dniem 1 stycznia 1999 roku reforma administracyjna kraju spowodowała także reformę drogownictwa. Obecnie drogi publiczne dzielą się na krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Przez obszar Gminy Ostrówek przebiega 1 droga wojewódzka, drogi powiatowe i gminne. Droga wojewódzka, powiatowe i gminne mają łącznie długość 132,4 km, w tym:

- droga wojewódzka nr 815 – 1,13 km,
- drogi powiatowe - 44,9 km, w tym 37,8 km utwardzonych,
- drogi gminne – 63,0 km, w tym 15,7 km utwardzonych.

Pozostałe drogi, to drogi wewnętrzne. Przy drogach gminnych istnieje 2.971 m chodników dla pieszych tj. we wsi Luszawa – 700 m, Leszkowice - 1600 m i Ostrówek-Kolonia 671 m.

Układ podstawowy dróg publicznych w gminie Ostrówek tworzą: odcinek drogi wojewódzkiej nr 815, sieć dróg powiatowych i gminnych. Droga wojewódzka nr 815 pełni rolę łącznika pomiędzy drogami krajowymi: nr 19 Kuźnica Białostocka – Lublin – Rzeszów (włączenie w Lubartowie) oraz nr 63 Węgorzewo – Łuków – Sławatycze (włączenie w Wisznicach), tworząc najkrótsze połączenie Lublina z drogowym przejściem granicznym w Sławatyczach. Odcinek drogi wojewódzkiej nr 815 o długości 1,1 km przebiega przez południowo – wschodnią część obszaru gminy Ostrówek. Droga ta winna posiadać parametry przypisane klasie KDG, obecnie jej stan techniczny jest dalece niezadowalający²¹.

Przebieg dróg na terenie Gminy Ostrówek prezentuje mapa nr 3.

²⁰ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrówek, 2014, www.ostrowek.pl

²¹ Ibidem.

Tabela nr 20. Drogi powiatowe

Lp.	Nr drogi i lokalizacja	Długość całkowita drogi w powiecie lubartowskim (km)	Długość drogi w granicach gminy (km)	Rodzaj na wierzchni		Klasa techniczna drogi	
				Utworzona (km)	Nieutworzona (km)		
1.	1533L (Belcząc) - granica powiatu - Dębica - Zawada - do drogi powiatowej nr 1532L	3,930	3,930	3,930	-	Z	Z
2.	1532L Od drogi krajowej nr 19 - Kock - Tarkawica - Ostrówek Kolonia - do drogi powiatowej nr 1536L	15,726	10,963	10,963	-	Z	Z
3.	1534L Od drogi powiatowej nr 1532L - Tarkawica - Żurawiniec - do drogi powiatowej nr 1536L	4,584	4,584	4,584	-	L	L
4.	1253L (Czemierniki) - granica powiatu - Cegielnia - Leszkowice - do drogi wojewódzkiej nr 815	13,866	9,311	9,311	-	Z	Z
5.	1536 L Od drogi krajowej nr 19 - Wola kromowska - Sułoszyn - Żurawiniec - Kolonia Ostrówek - do drogi powiatowej nr 1253L	13,023	6,025	6,025	-	L	L
6.	1538L Od drogi powiatowej nr 1539L - Firlej - Serock - Luszawa - Ostrówek - do drogi gminne	9,007	1,996	0,000	1,996	L	L
7.	1537L Od drogi powiatowej nr 1253L- Kamienowola - do drogi wojewódzkiej nr 815	5,077	5,077	2,950	2,127	L	L
8.	1540 L Od drogi powiatowej nr 1539L - Przypisówka - Leszkowice - do drogi powiatowej nr 1253L	3,790	2,987	0,000	3,038		L

Źródło: Dane z Zarządu Dróg Powiatowych w Lubartowie i UG Ostrówek 2013 r.

Tabela nr 21. Drogi gminne.

Lp.	Nazwa i nr drogi	Długość ogółem (km)	Nawierzchnia utwardzona (km)	Nawierzchnia nieutwardzona (km)	Szerokość drogi (m)
1.	Nr 103322 L - od drogi pow. Nr 1532 L do Kępiny	2,315	-	2,315	9,0
2.	Nr 103323 L - od drogi pow. Nr 1532 L do drogi pow. 1533 L przez wieś Babczyzna	3,105	3,105	-	10,0
3.	Nr 103324 L - od drogi pow. Nr 1532 L obok szkoły- do drogi gminnej Nr 103329 L	2,215	1,370	0,845	6,0
4.	Nr 103325 L - w Tarkawicy - równoległa do powiatowej Nr 1532 L (cegielniana)	2,289	1,100	1,189	6,0
5.	Nr 103326 L - od drogi pow. Nr 1532 L do dr. gminnej nr 103329 L (Józefki)	0,707	-	0,707	5,0
6.	Nr 103327 L - w Tarkawicy od drogi pow. Nr 1532 L do drogi gminnej Nr 103325 L (cegielnianej)	0,364	-	0,364	6,0
7.	Nr 103328 L - od drogi powiat. Nr 1532 L na Podlas w Tarkawicy	1,032	0,443	0,589	10,0
8.	Nr 103329 L - od drogi cegielnianej Koło szkoły w Dębicy do drogi pow. Nr 1533 L	1,686	0,850	0,836	9,0
9.	Nr 103330 L - od drogi pow. Nr 1532 L do drogi pow. Nr 1534L (przez Bindugę)	3,354	-	3,354	6,0
10.	Nr 103331 L - Zawada (II linia) - od drogi pow. Nr 1532 L	1,050	-	1,050	4,0
11.	Nr 10 3332 L - od drogi pow. Nr 1534 L w Żurawincu Kol. przez Jeleń do drogi pow. 1532 L (w stronę Czemiernik)	5,364	1,050	4,314	zmienna
12.	Nr 103333 L - od drogi pow. Nr 1532 L (w stronę Czemiernik) do drogi gminnej Nr 103335 L w Dębicy Kolonii	1,465	-	1,465	4,0
13.	Nr 103334 L - w Ostrówku wsi od drogi powiatowej Nr 1536L do gminnej Nr 112611L	2,023	1,095	0,928	8,0
14.	Nr 103335 L - w Dębicy Kolonii - I linia od drogi powiatowej Nr 1532 L do drogi powiatowej 1253 L	2,223	-	2,223	3,0
15.	Nr 103336 L - w Dębicy Kolonii II linia od drogi powiatowej Nr 1532 L do drogi powiatowej Nr 1253 L	1,713	1,713	-	3,0
16.	Nr 103337 L - od drogi powiatowej Nr 1536 L - Kol. Luszawa Góry do drogi gminnej Nr 103332 L	2,718	0,92	1,798	7,0

17.	Nr 103338 L - od drogi powiatowej Nr 1534 L w Luszawie przez Kol. Borek-Leszkowice do drogi powiatowej Nr 1253 L w Leszkowicach - kierunek Lubartów	6,06	3,1	2,96	10,0 i 15,0
18.	Nr 103339 L - droga w Leszkowicach koło hydroforni od dr. powiat. Nr 1253 L do drogi gminnej Nr 103338 L w Leszkowicach	0,626	0,3	0,326	6,0
19.	Nr 1033340 L - droga w Ostrówku (poscaleniowa) od drogi powiatowej Nr 1253 L do gminnej Nr 103674 L (w kier. wysypiska)	3,017	-	3,017	12,0
20.	Nr 103341 L - od drogi powiatowej Nr 1537 L (Kamienowola - Antoniówka - Woj. Nr 815 w kierunku Leśniczówki Działyń)	2,825	-	2,825	12,0
21.	Nr 103342 L - Kamienowola II linia (od drogi pow. Nr 1253 L do drogi pow. Nr 1537 L w Antoniówce)	1,993	-	1,993	9,0
22.	Nr 103343 L - od drogi pow. Nr 1537 L w Antoniówce do granicy Gminy Niedźwiada	1,059	-	1,059	6
23.	Nr 1033441 - (LSM) od drogi pow. Nr 1253 L w Leszkowicach do granicy gminy Niedźwiada	3,147	-	3,147	15
24.	Nr 103345 L - od drogi gminnej Nr 103323 L (Babczynna) do drogi gminnej Nr 103324 L (Dębica - Podjesionie)	0,402	-	0,402	7
25.	Nr 103346 L - od skrzyżowania dróg pow. Nr 1532 L i Nr 1536 L w Ostrówku Kol. do drogi pow. Nr 1253 L (droga koło szkoły)	0,671	0,671	-	10
26.	Nr 103673 L - od drogi pow. Nr 1532 L do drogi gminnej Nr 103332 L (droga w Jeleniu)	1,909	-	1,909	8
27.	Nr 103674 L - od drogi powiatowej (Łuszawa Wysypisko) do drogi gminnej Nr 103338 L (z Luszawy do Leszkowic)	2,601	-	2,601	11
28.	Nr 103675 L - od drogi pow. Nr 1253 L do drogi gminnej Nr 103340 L (we wsi Ostrówek)	1,332	-	1,332	8
29.	Nr 112608 L - przedłużenie drogi powiatowej Nr 1537 L w Antoniówce do drogi wojewódzkiej Nr 815	0,598	-	0,598	15
30.	Nr 112611 L - od drogi gminnej Nr 103674L (w kier. wysypiska) do drogi powiatowej Nr 1253L	3,159	-	3,159	8

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Ostrówek 2013 r.

5.2. Infrastruktura ochrony środowiska

Sieć wodociągowa, kanalizacyjna

Długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosiła 73,4 km, z 1052 przyłączami do budynków. W gminie zwodociągowane są wszystkie sołectwa. Źródłem wody pitnej w zdecydowanej większości są wody podziemne zalegające w utworach poziomu kredowego, sporadycznie są to również wody występujące w utworach poziomu trzeciorzędu i czwartorzędu. Eksploatowane są trzy ujęcia wody. Ujęcie wody w Leszkowicach o docelowej przepustowości 600 m³/h zaopatruje w wodę mieszkańców wsi Leszkowice, natomiast z ujęcia wody Ostrówek - Kolonia (docelowa przepustowość 1207,2 m³/h) korzystają mieszkańcy wsi środkowej części gminy. Północna część gminy zaopatrywana jest z ujęcia wody w Dębicy o wydajności 448,8 m³/h. Eksploatowane ujęcia wody posiadają znaczne rezerwy w zakresie możliwości poboru wody. Wszystkie ujęcia posiadają wyznaczone zgodnie z ustawą Prawo wodne strefy ochrony bezpośredniej ujęć wody. Ze względu na pokrycie warstwy wodonośnej nieprzepuszczalną warstwą gruntu nie było potrzeby wyznaczania strefy ochrony pośredniej ujęć wody w w/wym. miejscowościach²².

Tabela nr 22. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w Gminie Ostrówek na tle innych jednostek samorządu terytorialnego w powiecie lubartowskim (2013)

Wyszczególnienie	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych		Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną w dam3
	wodociągowa	kanalizacyjna	wodociągowe	kanalizacyjne	w dam3	na 1 mieszkańca w m3	
	stan w dniu 31 XII 2013						
Powiat Lubartowski	1185,0	386,3	21520	8481	2176,0	24,2	1375
Lubartów	66,3	54,2	2814	2350	625,3	27,7	766
Kock	110,2	13,5	1791	610	99,5	14,9	82
Ostrów Lubelski	99,2	29,3	1548	452	100,3	18,5	51
Abramów	75,1	24,4	1123	251	144,2	34,6	22
Firlej	145,6	23,0	1587	406	134,2	22,3	48
Jeziorzany	48,0	9,7	871	198	78,9	26,6	34
Kamionka	126,6	13,1	1617	280	194,9	30,2	29
Lubartów	138,4	106,2	3142	1954	256,2	23,0	199
Michów	116,0	18,9	1797	462	109,8	18,0	36
Niedźwiada	76,6	22,3	1737	232	139,0	22,1	23
Ostrówek	73,4	18,2	1056	380	79,2	19,6	24
Serniki	62,2	18,5	1376	428	121,1	24,8	34
Uścimów	47,4	35,0	1061	478	93,4	27,9	27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl

²² Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrówek, 2014, www.ostrowek.pl

W gminie funkcjonują dwie nowe oczyszczalnie ścieków mechaniczno – biologiczne: w Leszkowicach – o przepustowości 100 m³/d oraz w Ostrówku – Kolonii o przepustowości 110 m³/d.

Wraz z budową oczyszczalni wybudowano 18,2 km sieci kanalizacyjnej. W sieć kanalizacyjną wyposażone zostały jedynie 3 miejscowości tj. Leszkowice, Cegielnia i Ostrówek – Kolonia. Są to obszary występowania zwiększonego ruchu budowlanego. Stopień skanalizowania gminy określony za pomocą wskaźnika udziału korzystających z instalacji kanalizacyjnej waha się w granicach 35 - 36%. Pomimo, zrealizowania wymienionych inwestycji należy stwierdzić, iż za wzrostem sieci wodociągowej nie nadąża rozwój sieci kanalizacyjnej. Uzupełnieniem istniejącego systemu kanalizacji sanitarnej są zbiorniki bezodpływowe, których na terenie gminy funkcjonuje aż 450 (w 42% gospodarstw). Rozproszona zabudowa, rozdrobnione gospodarstwa oraz brak środków finansowych na budowę kanalizacji sanitarnej nie stwarzają możliwości do budowy zbiorowych systemów odprowadzenia i oczyszczania ścieków, co stanowi w dalszym ciągu istotne zagrożenie dla środowiska przyrodniczego poprzez dużą liczbę nieoczyszczonych ścieków wprowadzanych do gleby i wód.

W gminie funkcjonują dwie przydomowe, indywidualne, ekologiczne oczyszczalnie ścieków w Dębicy. W celu realizacji zadań wynikających z Traktatu Akcesyjnego, w zakresie wyposażenia w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków komunalnych, zgodnie z ustawą Prawo wodne sporządzony został „Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych” (KPOŚ). Gmina Ostrówek, nie została zakwalifikowana do obszarów zdefiniowanych jako aglomeracje, które winny zostać wyposażone w system kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych, zakończony oczyszczalnią ścieków, z uwagi na niską gęstość zaludnienia oraz niewielką koncentrację działalności gospodarczej. Niemniej jednak, brak obecności gminy w wykazie aglomeracji nie narusza obowiązku gminy w zakresie zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty, w szczególności kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych²³.

Tabela nr 23. Wskaźniki wykorzystania sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Gminie Ostrówek w latach 2008-2013.

Wyszczególnienie	Wskaźniki wykorzystania sieci w Gminie Ostrówek					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Korzystający z instalacji w liczbie ogółu ludności (%)						
sieć wodociągowa (w %)	76,2	76,8	77,1	77,3	77,1	77,3
sieć kanalizacyjna (w %)	13,0	13	13	28,9	28,9	28,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl/bdl

Gospodarka odpadami

Na terenie gminy istnieje nieczynne gminne wysypisko śmieci we wsi Luszawa, które zostało zrekultywowane w 2012 roku. Należy podkreślić, że zlikwidowano i zrekultywowano dawne dzikie składowiska odpadów będące wyrobiskami poeksploatacyjnymi piasku (w Tarkawicy, Luszawie, Ostrówku i Antoniówce).

²³ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrówek, 2014, www.ostrowek.pl

Na terenie gminy funkcjonuje zorganizowany system odbioru odpadów komunalnych z gospodarstw domowych oraz z innych źródeł. Gmina Ostrówek należy do Związku Komunalnego Gmin Ziemi Lubartowskiej, jest to organ, który odpowiada za funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami na terenie gmin członkowskich. Związek Komunalny ogłasza przetargi na odbiór odpadów z terenu całego Związku. Na terenie gminy został rozwiązany problem segregacji odpadów. Firma odbierająca odpady ma zadanie wyposażyć każde gospodarstwo domowe w worki na poszczególne frakcje odpadów. Odpady następnie są odbierane od mieszkańców zgodnie z harmonogramem.

Od 2011 roku gmina realizuje program usuwania azbestu. Początkowo gmina korzystała ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie. W latach 2013-2016 program usuwania azbestu współfinansowany był przez Szwajcarię w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej²⁴.

Mieszkańcy Gminy Ostrówek mogą korzystać bezpłatnie z Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, które mieszczą się w Lubartowie - ul. Nowodworska 14 oraz Ostrowie Lubelskim - ul. Batalionów Chłopskich 15. W Punktach przyjmowane są odpady segregowane: tzw. frakcja sucha, odpady zielone, wielkogabarytowe, tekstylia, zużyty sprzęt elektroniczny i elektryczny, zużyte baterie i akumulatory, drewno, tworzywa sztuczne, makulatura, szkło, metale, przeterminowane leki, zużyte opony, popiół, odpady budowlane oraz inne drobne odpady niebezpieczne wydzielone ze strumienia odpadów.

Pod koniec roku 2016 zaczął funkcjonować Zakład Zagospodarowania Odpadów w Wólce Rokickiej. Został on wybudowany dzięki funduszom ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, Związku Komunalnego Gmin Ziemi Lubartowskiej oraz samorządów zrzeszonych w Związku w tym gminy Ostrówek. Inwestycja została realizowana przez firmę Instal Warszawa S.A. za kwotę 48,8 mln złotych. ZZO obejmuje sortownie odpadów komunalnych wraz z instalacją do produkcji paliwa alternatywnego, instalację fermentacji odpadów organicznych, punkt demontażu odpadów wielkogabarytowych, punkt tymczasowego składowania odpadów niebezpiecznych (pochodzących ze zbiórek od mieszkańców) oraz punkt przerobu odpadów budowlanych. W Zakładzie zostały zastosowane innowacyjne w skali naszego kraju rozwiązania. W skali roku sortownia ma przyjmować 37 tysięcy ton odpadów, pochodzących między innymi z gminy Ostrówek.

5.3. Infrastruktura energetyczna

Energia elektryczna

Energia elektryczna stanowi podstawowe źródło energetyczne. Teren Gminy pokryty jest siecią linii energetycznych. Obszar Gminy Ostrówek jest w całości zelektryfikowany. Przez teren gminy Ostrówek przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna 400 kV relacji Miłosna – Kozienice wraz z pasem technologicznym o szerokości 80,0 m (po 40,0 m w obie strony od osi linii).

²⁴ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrówek, 2014, www.ostrowek.pl

Projektuje się przebieg linii elektroenergetycznej 220 kV. Relacji SE Miłosna-EC Siekierki, wraz z pasem technologicznym o szerokości 10,0 m (po 5,0 m w obie strony od osi linii kablowej). Problemem są pojawiające się kilka razy w roku awarie, remonty lub konserwacje sieci, szczególnie w przypadku wystąpienia niekorzystnych warunków pogodowych. Aktualnie na obszarze gminy Ostrówek funkcjonują nieliczne instalacje fotowoltaiczne. Na terenie Gminy brakuje sieci gazowej.

5.4 Identyfikacja podstawowych problemów w obszarze

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
1.	Zły stan techniczny dróg, brak wydzielonych pasów ruchu na jezdniach dla pieszych i rowerzystów, brak chodników i dostatecznego oświetlenia dróg w niektórych miejscowościach.
2.	Brak wystarczającej liczby parkingów, szczególnie przy obiektach użyteczności publicznej i miejsc na parkingach.
3.	Brak rozwiniętej sieci kanalizacyjnej.
4.	Występowanie dzikich wysypisk śmieci.
5.	Przestarzałe, awaryjne linie energetyczne.
6.	Brak szerokopasmowego Internetu.
7.	Brak spójności komunikacyjnej obszaru Gminy (brak dróg łączących poszczególne obszary i instytucje gminne oraz brak komunikacji publicznej dla wielu miejscowości - głównie z powodu braku dróg utwardzonych).
8.	Brak sieci gazu ziemnego.

6. ZARZĄDZANIE

Zarządzanie w samorządzie gminnym jest kluczowym czynnikiem warunkującym jej rozwój w oparciu o istniejący potencjał, zasoby oraz możliwości rozwojowe. Są one przede wszystkim zidentyfikowane w diagnozie strategicznej i stanowią fundament do sformułowania strategicznych celów rozwojowych gminy. Główne priorytety, na które powinien być położony nacisk w procesie zarządzania gminą dotyczą w szczególności:

- doskonalenia umiejętności planowania i zarządzania strategicznego w gminie, w tym zarządzania projektami,
- wdrożenia nowoczesnych zasad zarządzania zasobami ludzkimi w urzędzie,
- podniesienia poziomu świadczenia usług publicznych poprzez wypracowanie odpowiednich standardów, oceny kosztów i doskonalenia efektywności,
- doskonalenia struktur organizacyjnych oraz procedur działania administracji gminnej z perspektywy realizacji celów strategicznych,
- wykształcenia modelowego systemu komunikacji z mieszkańcami, organizacjami społecznymi, przedsiębiorcami.

Rolą kierownictwa gminy jest uwzględnienie tych priorytetów w formułowaniu i wdrażaniu modelu zarządzania jednostką gminną.

Główne obszary, w których konieczne jest wdrożenie profesjonalnego modelu zarządzania publicznego w gminie dotyczą:

- zarządzania strategicznego i finansowego,
- organizacji i funkcjonowania urzędu,
- zarządzania kadrami,
- zarządzania usługami publicznymi, w tym komunalnymi,
- zarządzania partycypacją społeczną i stymulowaniem rozwoju społecznego,
- stymulowaniem rozwoju gospodarczego,
- zarządzania projektami,
- współpracą między jednostkami samorządu terytorialnego,
- etyką i zapobieganiem zjawiskom korupcji²⁵.

W oparciu o Regulamin organizacyjny Urzędu Gminy Ostrówek strukturę organizacyjną Urzędu stanowią:

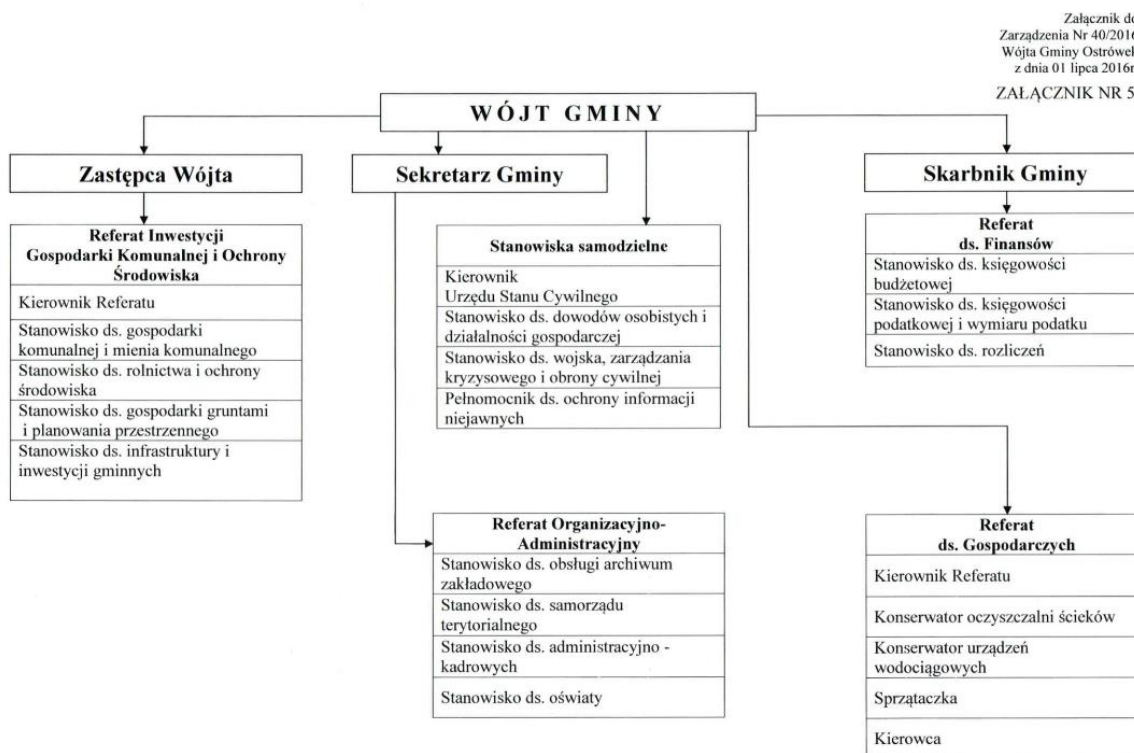
1. Wójt Gminy,
2. Zastępca Wójta ,
3. Sekretarz Gminy,
4. Skarbnik Gminy
5. Referat ds. Finansów – „FK”:
 - 1) Kierownik Referatu - Skarbnik Gminy,
 - 2) Stanowisko ds. księgowości budżetowej,

²⁵ Szerzej: Zarządzanie w samorządzie terytorialnym. Najlepsze praktyki, Program rozwoju instytucjonalnego, red. M. Zawicki, S. Mazur, J. Bober, MSAP, Kraków 2004.

- 3) Stanowisko ds. księgowości podatkowej i wymiaru podatku,
- 4) Stanowisko ds. rozliczeń.
6. Referat Inwestycji, Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska – „IR”:
 - 1) Kierownik Referatu,
 - 2) Stanowisko ds. gospodarki komunalnej i mienia komunalnego,
 - 3) Stanowisko ds. rolnictwa i ochrony środowiska,
 - 4) Stanowisko ds. gospodarki gruntami i planowania przestrzennego,
 - 5) Stanowisko ds. infrastruktury i inwestycji gminnych.
7. Referat Organizacyjno - Administracyjny – „OA”:
 - 1) Kierownik Referatu - Sekretarz Gminy,
 - 2) Stanowisko ds. samorządu terytorialnego,
 - 3) Stanowisko ds. administracyjno - kadrowych,
 - 4) Stanowisko ds. obsługi archiwum zakładowego,
 - 5) Stanowisko ds. oświaty.
8. Referat ds. Gospodarczych – „RG”
 - 1) Kierownik Referatu,
 - 2) Konserwator oczyszczalni ścieków,
 - 3) Konserwator urządzeń wodociagowych,
 - 4) Sprzątaczką,
 - 5) Kierowca.
9. Samodzielne stanowiska pracy:
 - 1) Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego – „USC”, ewidencja ludności „SO”,
 - 2) Stanowisko ds. dowodów osobistych i działalności gospodarczej – „SO”,
 - 3) Stanowisko ds. wojska, zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej – „ZKR”
 - 4) Pełnomocnik ds. ochrony informacji niejawnych - „IN”.

Szczegółową strukturę organizacyjną prezentuje poniższy schemat.

Schemat 1. Struktura organizacyjna Urzędu Gminy Ostrówek

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Ostrówek 2016 r.

6.1. Finanse gminy

Dochody Gminy Ostrówek w latach 2008 – 2013 były zróżnicowane. Na koniec 2013 roku dochody ogółem wyniosły 11973,809 tys. zł. i były niższe w porównaniu do roku 2008 o 395,567 tys. zł, tj. o 3,19%. Generalnie przyczyną spadku dochodów gminy w porównaniu do 2008 roku było zmniejszenie wpływów z tytułu środków pozyskiwanych z budżetu Unii Europejskiej.

Niepokojący jest fakt, iż od 2008 roku zmniejsza się poziom wpływów do budżetu gminy z tytułu dochodów własnych. W 2013 roku odnotowano dochody własne ponad dwukrotnie niższe niż w roku bazowym 2008 oraz o 7% niższe niż w roku 2010 i prawie 24% niższe niż w 2011 roku. Jednocześnie w analizowanym okresie wzrasta wartość dochodów przekazywanych z budżetu państwa. Odnotowano stały wzrost kwoty subwencji ogólnej z budżetu państwa, jak również dotacji celowych (wyłączając 2013 rok, w którym wartość dotacji celowych zmniejszyła się o połowę w stosunku do roku 2012). Taka struktura dochodów istotnie ogranicza możliwości rozwojowe gminy. Dochody z tytułu subwencji i dotacje celowe nie mogą stanowić instrumentu rozwoju społeczno-gospodarczego, gdyż z reguły stanowią pokrycie zadań obowiązkowych realizowanych przez samorząd gminny, np. w zakresie oświaty. Jedyne wsparcie mogą stanowić dochody w tytułu części wyrównawczej subwencji ogólnej, które otrzymują z budżetu państwa gminy biedniejsze. Jednakże najczęściej te środki są zagospodarowane na wydatki bieżące, nie zaś na inwestycje mogące wpłynąć na rozwój obszaru.

Analiza budżetów Gminy Ostrówek w zakresie wydatków w latach 2008-2013 wskazuje także na niezbyt aktywną politykę inwestycyjną gminy. Pomimo tego, iż generalnie kwoty wydatków inwestycyjnych w stosunku do wydatków ogółem w latach 2008-2011 corocznie wzrastały, stanowiły one średnio od 39% w 2008, poprzez odpowiednio: 9,8% w 2009; 33% w 2010; 39% w 2011, to dwa ostatnie lata: 2012 i 2013 świadczą o bardzo niskich nakładach na inwestycje: 6,5% w 2012 oraz 5% w 2013 roku wydatków budżetu gminy ogółem.

Szczegółowe informacje na temat dochodów i wydatków Gminy Ostrówek zawarte są w poniższej tabeli.

Tabela nr 24. Wybrane dochody budżetowe i wydatki Gminy Ostrówek w latach 2008-2013.

Wyszczególnienie	Dochody budżetu gminy Ostrówek w latach 2008-2013					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
dochody ogółem	12369377,63	10043747,61	11354530,28	12702744,02	14940164,18	11973809,71
dochody własne	4239863,09	1514086,8	2124400,67	2568982,6	1890831,68	1975969,65
dotacje ogółem (celowe + dotacje paragrafy 200, 620)	-	2475683,81	2885774,61	3749765,42	6114342,5	3016875,06
subwencje ogólne	5371770,00	6053977	6344355	6383996	6934990	6980965
subwencje na zadania oświatowe	2743782,00	2975239	3099070	3223053	3588604	3594838
środki pozyskane z budżetu Unii Europejskiej	2643423,45	25500	-	-	-	-
dochody ogółem na 1 mieszkańca	3016,92	2446,71	2791,18	3138,03	3697,15	2962,35
dochody własne na 1 mieszkańca	1034,11	368,84	522,22	634,63	467,91	488,86
Wydatki z budżetu gminy						
wydatki ogółem	12514439,82	9219077,19	14033630,39	17016579,41	11742597,16	11545364,09
wydatki majątkowe ogółem	4902122,65	906684,16	4644831,65	6741690,33	771535,82	567970,05
wydatki majątkowe inwestycyjne	4902122,65	906684,16	4644831,65	6741690,33	771535,82	567970,05
wydatki bieżące ogółem	7612317,17	8312393,03	9388798,74	10274889,08	10971061,34	10977394,04
wydatki bieżące na wynagrodzenia	3197294,04	3535607,09	4108473,87	4657769,54	4730480,99	4789844,75
wydatki ogółem na 1 mieszkańca	3052,30	2245,82	3449,76	4203,7	2905,86	2856,35

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl/bdl

Niska wielkość dochodów budżetowych Gminy Ostrówek przekłada się także na słabą pozycję tej gminy w tym zakresie w porównaniu do innych gmin powiatu lubartowskiego. Analiza budżetów gmin powiatu lubartowskiego za 2013 roku wskazuje, iż w porównaniu do pozostałych gmin powiatu Gmina Ostrówek jest sklasyfikowana na jednym z ostatnich miejsc. Niepokojący w szczególności jest poziom dochodów własnych Gminy Ostrówek z tytułu udziałów w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa, tj. w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz w podatku dochodowym od osób prawnych. Świadczy to o słabo rozwiniętej gospodarce gminy, a co za tym idzie małej liczbie osób pracujących na terenie gminy.

Szczegółowe dane dotyczące struktury dochodów Gminy Ostrówek w 2013 roku na tle innych gmin powiatu lubartowskiego prezentuje poniższa tabela.

Tabela nr 25. Struktura dochodów budżetu Gminy Ostrówek na tle innych gmin powiatu lubartowskiego w 2013 roku

GMINY POWIATU LUBARTOWSKIEGO	Ogółem	W tym															
		DOCHODY WŁASNE											dotacje celowe z budżetu państwa			subwencja ogólna z budżetu państwa	
		razem	w tym										razem	w tym		razem	w tym część oświatowa
			udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa			podatek od nieruchomości	podatek rolny	podatek od środków transportowych	podatek od czynności cywilno-prawnych	opłata skarbową	dochody z majątku	wpływy z usług		na zadania z zakresu administracji rządowej	na zadania własne		
			razem	w podatku dochodowym od osób prawnych	osób fizycznych												
	w tys. zł																
	M. Lubartów	62897,3	35077,2	16331,3	752,3	15579,0	9253,1	71,8	525,9	567,0	471,9	1565,3	359,0	8771,2	5311,8	3459,4	15619,1
Kock	28544,3	5430,5	1455,6	25,0	1430,7	950,0	305,0	36,0	73,9	21,5	430,2	1077,6	5370,8	2843,0	2518,0	10970,8	6165,8
Ostrów Lubelski	15797,7	3765,0	1448,5	9,8	1438,7	681,3	527,1	73,4	56,7	16,9	564,8	50,2	3090,3	2499,2	591,0	7564,3	4318,0
Abramów	12792,7	3313,1	719,8	5,4	714,4	220,3	499,2	81,2	35,6	14,1	42,7	336,7	1990,6	1779,8	210,9	7231,3	3964,5
Firlej	17278,6	4655,4	1347,4	6,3	1341,1	1015,7	309,9	66,8	67,9	17,0	282,2	868,0	4285,2	3064,5	1220,7	8046,0	4317,0
Jeziorzany	8125,7	2135,7	627,8	29,0	598,9	460,6	191,8	42,8	29,4	7,5	46,7	333,5	1842,9	1415,2	427,7	3761,5	1699,3
Kamionka	20755,7	5433,1	1544,8	11,0	1533,8	620,9	583,1	107,5	77,6	20,5	151,5	698,0	2984,1	2331,7	636,9	9557,0	5186,8
Lubartów	32523,8	13433,2	3958,2	30,6	3927,6	4608,5	528,7	184,3	191,1	19,1	73,3	84,2	5254,1	4057,6	1196,6	10656,7	6794,3
Michów	17614,9	4367,9	1605,3	20,3	1585,0	840,6	438,9	158,5	37,5	19,5	64,6	507,8	3704,4	2542,2	1162,2	9253,1	4980,8
Niedźwiada	23321,7	3742,0	1197,2	3,2	1193,9	273,9	361,6	60,9	66,1	14,0	134,7	730,6	6124,0	2482,7	3641,3	10367,8	5185,3
Ostrówek	11973,8	1976,0	744,1	3,1	741,0	217,3	245,2	36,9	26,3	7,7	51,3	388,6	2732,1	2004,4	727,7	6981,0	3594,8
Serniki	13450,9	2780,5	818,4	2,3	816,1	390,6	372,7	34,0	55,4	13,8	387,5	490,7	2276,2	1869,8	402,8	7822,5	3810,9
Uścimów	10741,6	3464,4	709,9	14,5	695,5	783,3	350,6	34,9	58,1	14,7	455,5	528,5	1879,1	1511,5	367,6	3892,6	2063,9

Źródło: Opracowanie własne np. danych z GUS

6.2. Planowanie strategiczne

Planowanie strategiczne rozwoju Gminy Ostrówek prowadzone jest systematycznie od wielu lat. Wyrazem tego rodzaju polityki podjętej przez Gminę są wypracowane i wdrożone niżej wymienione dokumenty strategiczne:

- Strategia Rozwoju Gminy Ostrówek Na Lata 2008 – 2020;
- Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Ostrówek na Lata 2009 – 2015 ;
- Program Oslonowy „Pomoc Gminy Ostrówek w Zakresie Dożywiania na Lata 2014-2020” ;
- Gminny Program Opieki nad Zwierzętami Bezdomnymi oraz Zapobiegania Bezdomności Zwierząt na Terenie Gminy Ostrówek w 2014 roku;
- Program Ochrony Zabytków na Terenie Gminy Ostrówek ;
- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Ostrówek na Rok 2014 ;
- Raport o Stanie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrówek;
- Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Rybackich Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka „W Dolinie Tyśmienicy i Wieprza”;
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrówek;
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrówek.
- Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Ostrówek na lata 2011-2015

6.3. Promocja gminy

Gmina Ostrówek nie posiada opracowanej strategii promocyjnej. Promocja odbywa się poprzez wydawane publikacje o Gminie i jej historii, materiały reklamowe oraz imprezy promocyjno-integracyjne.

W strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy Ostrówek funkcjonuje Referat ds. inwestycji, gospodarki komunalnej i ochrony środowiska, którego pracownicy m. in. zajmują się problematyką promocji:

- ✓ opracowują materiały promocyjne (ulotki, foldery, mapy, albumy, gadżety, albumy fotograficzne, gazetę lokalną),
- ✓ współpracują z instytucjami zajmującymi się zagadnieniami promocji turystycznej w kraju i za granicą,
- ✓ organizują cykliczne imprezy turystyczno – kulturalno – sportowe,
- ✓ współpracują przy tworzeniu projektów w ramach pozyskiwania funduszy unijnych na przedsięwzięcia o charakterze promocyjnym,
- ✓ aktualizują informacje na stronie internetowej,
- ✓ zamieszczają artykuły popularyzujące gminę Ostrówek w lokalnych i branżowych wydawnictwach prasowych,

- ✓ organizują wystawy promocyjne,
- ✓ współpracują ze stowarzyszeniami i organizacjami społecznymi.

Jednym z ważniejszych tradycyjnych narzędzi promocji są różnego rodzaju wydawnictwa (przewodniki turystyczne, foldery, widokówki, informatory, katalogi, itp.). Publikacje dotyczące gminy Ostrówek przygotowywane i wydawane są zarówno przez sam urząd gminy, jak i inne podmioty zewnętrzne (np. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Wieprza i Leśnym Szlakiem”).

Na podstawie danych UG wśród najnowszych nadal dostępnych wydawnictw o gminie Ostrówek należy wymienić:

- ✓ Informator turystyczny „Gmina Ostrówek zaprasza, wypoczynek z pasją”,
- ✓ Folder „Leszkowice 1317-2012”,
- ✓ Mapa turystyczna „Gmina Ostrówek”,
- ✓ Biuletyn LGD „Gmina Ostrówek”,
- ✓ Album „Między Tyśmienicą a Wieprzem”,
- ✓ Monografia Gminy Ostrówek ,
- ✓ Folder „Tarkawica”,
- ✓ Przewodnik turystyczny LGD „Doliną Wieprza i Leśnym Szlakiem”,
- ✓ Mapa turystyczna terenu LGD „Doliną Wieprza i Leśnym Szlakiem”,

Dwie ostatnio wymienione pozycje są wydawnictwami Stowarzyszenia LGD, które skupiają się na promocji siedmiu gmin członkowskich.

Wydawnictwa rozpowszechniane są przede wszystkim na organizowanych imprezach plenerowych oraz wśród interesantów urzędu.

Wydawnictwem zawierającym informacje bieżące z działalności UG, bibliotek jak i stowarzyszeń jest lokalna gazeta „Panorama Gminy Ostrówek”. Wydawana jest ona co kwartał, z nakładem 1500 szt. Trafia do rzeszy społeczności lokalnej a także osób odwiedzających tę gminę.

Wśród innych działań promujących w gminie Ostrówek jest opracowywanie i zlecanie produkcji różnego rodzaju gadżetów reklamowych. W ostatnich latach wykonano m. in.: breloczki, smycze, pinsy, torby prezentowe. Na większości z nich zamieszczony jest adres strony internetowej, gdzie zainteresowani mogą znaleźć więcej informacji o gminie Ostrówek.

W ostatnim czasie wykonano też serię zdjęć fotograficznych, które wykorzystywane są do przedstawienia, głównie w formie wystawy walorów krajobrazowo-przyrodniczych. Ponadto w 2013 roku pracownicy UG zorganizowali cztery edycje Konkursu Fotograficznego „Cztery Pory Roku w Gminie Ostrówek”, który cieszył się ogromnym zainteresowaniem wśród uczestników. Głównym celem zgromadzenia fotografii ze wszystkich edycji konkursu jest wydanie albumu promującego teren gminy Ostrówek.

Promocja w gminie Ostrówek nie skupia się tylko na stronie internetowej, wydawnictwach i wystawach. W roku 2012 podczas jednej z imprez plenerowych zorganizowano **kiermasz dań regionalnych**, gdzie przybyli mogli posmakować kuchni regionalnej, przede wszystkim tradycyjnego bigosu lub różnego rodzaju pierogów.

Pisząc o kuchni podczas imprez warto wspomnieć, iż podczas Pikniku w ramach spływu kajakowego w 2013 roku w miejscowości Leszkowice, kilka kobiet zaangażowało się

w upieczenie ponad 250 małych rogalików z jabłkami i cynamonem. Celem zrobienia rogalików była przede wszystkim promocja lokalnego, gastronomicznego produktu o nazwie „Leszkowskie rogaliki jabłkowe”, które stały się jedną z głównych atrakcji tej imprezy.

Do rutynowych działań promocyjnych, wykonywanych przez pracowników UG, należą również rozsyłanie materiałów promocyjnych do wszystkich zainteresowanych osób (za pomocą tradycyjnej poczty lub poczty e-mail).

Pracownicy urzędu przy współpracy z Gminną Biblioteką Publiczną w Ostrówku – Kolonii bardzo często organizują również wystawy podczas cyklicznych imprez, promujące nie tylko walory krajoobrazowo-przyrodnicze, ale również wyroby twórców ludowych i artystów z terenu opisywanej gminy. Warto jednak wspomnieć, iż zdolne osoby, wyrabiające ręcznie, przeróżne, piękne przedmioty niechętnie chcą wystawiać swoje wyroby na lokalnym gruncie, gdyż nie czerpią z tego korzyści ani finansowych ani gratyfikacyjnych.

Brak możliwości udziału gminy Ostrówek w targach promocyjnych (turystycznych lub rękodzielniczych), chociażby w Lublinie są spowodowane ciągłym brakiem środków finansowych w budżecie na takiego typu działalność.

Wszelkie wyżej wymienione działania promocyjne w gminie Ostrówek realizowane są zgodnie z przyjętym planem budżetowym na kolejne lata. Brak odpowiednich środków finansowych przyczynia się do braku możliwości zrealizowania wielu pomysłów.

Tabela nr 26. Wysokość budżetu UG na promocję gminy Ostrówek w latach 2011-2013

Rok	Wysokość wydatków na promocję (w zł.)
2011	46 775,81 zł
2012	39 136,37 zł
2013	18 157,28 zł

Źródło: Opracowane na podstawie danych z UG Ostrówek

Imprezy kulturalno-sportowo-rozrywkowe

Na terenie gminy Ostrówek, w ciągu roku organizowane są liczne, cykliczne imprezy kulturalno-sportowo-rozrywkowe, a są nimi: Przelajowe Biegi Pierwiosnka w ramach Grand Prix Polski Środkowo-Wschodniej, Święto Plonów, Indywidualne Mistrzostwa Sportowo – Pożarniczo – Obronne, Piknik w ramach spływu kajakowego, Rajd Rowerowy Śladami Męczeńskiej Śmierci ks. Jana Szczepańskiego oraz imprezy okolicznościowe takie jak: Obchody Konstytucji 3 maja, Jubileusze Małżeńskie, Dzień Niepodległości i Koncert Pieśni Maryjnej.

Opis imprez najbardziej atrakcyjnych:

✓ Przelajowe Biegi Pierwiosnka w ramach Grand Prix Polski Środkowo-Wschodniej – kwiecień

Cykliczna impreza sportowa, odbywająca się corocznie w Leszkowicach. Uczestnicy zawodów przyjeżdżają z terenu Polski Środkowo – Wschodniej, aby rywalizować o pierwsze miejsca na podium. Startują w 7 kategoriach wiekowych, na dystansach od 100 do 5 000 metrów. Najlepsi otrzymują dyplomy, puchary i nagrody. Zaciętej rywalizacji towarzyszy liczne grono kibiców. Warto podkreślić, iż tradycja biegania w miejscowości Leszkowice sięga 1993 roku, a naturalne

ukształtowanie terenu: las, pofałdowanie obszaru, bez wątpienia sprzyjają biegom i marszobiegom przelajowym.

✓ **Święto Roweru – maj**

Impreza rekreacyjno-sportowa, w której udział biorą zarówno najmłodsi, jak i dorośli mieszkańcy gminy Ostrówek, a także osoby spoza jej granic. W ramach imprezy odbywają się różne konkursy i bezpłatne znakowanie rowerów. Trasa rajdu przebiega przez miejscowości opisywanej gminy, co pozwala poznać walory kulturalno – rekreacyjne tych terenów. Podczas tej imprezy odbywają się także różne konkursy i konkurencje np.: tor przeszkód, test wiedzy z przepisów ruchu drogowego. Na zakończenie wśród uczestników rajdu rozlosowana zostaje nagroda główna – rower.

✓ **Leszkowska Biesiada Świętojańska – czerwiec**

Impreza kulturalno – rozrywkowa, eksponująca piękno i niepowtarzalność miejscowej tradycji, związanej z: legendą o Tatarskiej górze, spławianiem drewna przez oryli, wypasaniem koni na łąkach, odpustem św. Jana i nocą świętojańską. Imprezie towarzyszy wiele atrakcji, m. in.: konkursy i zabawy, spektakle plenerowe, koncerty folklorystyczne, wystawy fotograficzne, stoiska promujące twórczość ludową, Quest – wyprawa odkrywców i biesiadowanie przy ogniskach.

✓ **Piknik w ramach spływu kajakowego – lipiec**

Impreza odbywająca się nad rzeką Wieprz, której towarzyszy turystyka kwalifikowana – kajakowa. Wydarzenie to rozpoczyna się spływem kajakowym przez oznakowany szlak wodny. Kajakami płynie kilkadziesiąt osób, podziwiając oraz fotografując zróżnicowaną przyrodę i krajobrazy doliny rzeki Wieprz. Na mecie dla uczestników spływu organizowany jest piknik z regionalną kuchnią, biesiadowaniem przy ogniskach i muzyce manierystycznej. Imprezie tej towarzyszą również loterie oraz liczne konkursy.

✓ **Rajd Rowerowy Śladami Męczeńskiej Śmierci ks. Jana Szczepańskiego – sierpień**

Wydarzenie czczące pamięć niezłomnego ks. Jana Szczepańskiego – lubelskiego Popieluszki ery bierutowskiej. Około pięćdziesięciokilometrowa trasa wiedzie przez malowniczą dolinę Wieprza z Brzeźnicy Bychawskiej, poprzez Palecznicę – Kolonię, następnie Leszkowice, Firlej i Wolę Skromowską – miejsca odnalezienia zwłok księdza Jana. Po drodze uczestnicy rajdu zwiedzają m.in. zabytkowy kościół w Leszkowicach. W rajdzie rokrocznie uczestniczy ponad sto osób w różnym wieku.

✓ **Koncert Pieśni Maryjnej – sierpień**

Uroczystość obchodzona tradycyjnie w odpust Najświętszej Maryi Panny Częstochowskiej w Ostrówku, tj. 26 sierpnia. W koncercie występują Ludowe Zespoły Śpiewacze w powiatu lubartowskiego, prezentując utwory zainspirowane postacią Maryi. Wydarzenie to promuje kulturę i twórczość ludową.

✓ **Święto Plonów – sierpień**

Uroczystość religijno – kulturalno – rozrywkowa, której towarzyszy wiele atrakcji dla osób starszych, jak i dzieci: elementy tradycji (korowód dożynkowy, dzielenie chlebem, konkurs na najpiękniejszy wieniec dożynkowy), występy zespołów folklorystycznych, liczne koncerty, kabarety, stoiska z wyrobami rękodzieła, wystawy rolnicze oraz konkursy, gry i wesole miasteczko. Kulminacyjnym punktem imprezy jest występ bardzo popularnej gwiazdy estradowej np. Mistic, Ivan Komarenko, Łzy, Wekeend.

Do bardzo ciekawych prócz wyżej wymienionych imprezy sportowej – Przelajowego Biegu Pierwiosnka należą również wydarzenia sportowe takie jak: **Turniej Tenisa Ziemnego, Biegi Niepodległości, Etap Ogólnopolskiego Wyścigu Kolarskiego po Ziemi Lubartowskiej oraz Nocne granie.**

Ta ostatnia wymieniona impreza organizowana jest w październiku i gromadzi najlepsze drużyny orlikowe z regionu. Rywalizują one w rozgrywkach piłki nożnej przy jupiterach i zerowej temperaturze do godz. 2:00 w nocy. Najlepsze drużyny otrzymują dyplomy i puchary.

Do listy cyklicznych wydarzeń należy również zaliczyć **konkursy**, które w gminie Ostrówek cieszą się ogromnym powodzeniem.

Jednym z najbardziej popularnych jest Konkurs „Grzybobranie”, polegający na znalezieniu w lasach gminy Ostrówek grzyba jadalnego o największej średnicy i obwodzie. Głównym celem tego konkursu jest m.in. promocja walorów przyrodniczych, powrót do tradycji i życia zgodnego z naturą, promowanie aktywnego wypoczynku na łonie natury oraz integracja ze środowiskiem naturalnym. Konkurs „Grzybobranie” trwa przez cały okres letnio – jesienny, a udział w nim biorą miłośnicy leśnego runa także spoza województwa lubelskiego.

Wszystkie wyżej wymienione wydarzenia stanowią ogromny wpływ na integrację lokalnej społeczności, kultywowaniu tradycji oraz zwiększaniu atrakcyjności i promocji regionu gminy Ostrówek.

6.4. Kapitał społeczny

Organizacje pozarządowe

Pod pojęciem organizacji pozarządowych rozumie się podmioty utworzone do realizacji powszechnie użytecznych celów, przy czym forma tych podmiotów, zasady ich powstawania i funkcjonowania ujęte są w ramach obowiązującego prawa. Obecnie obowiązujące przepisy dopuszczają dwie formy organizacyjne: stowarzyszenia i fundacje. Są to instytucje realizujące przyjęte społecznie lub gospodarczo użyteczne cele w takich dziedzinach jak: ochrona zdrowia, oświata, kultura, pomoc społeczna i inne.

Obecnie w Gminie Ostrówek funkcjonuje kilka organizacji pozarządowych. Należą do nich.:

- **Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Gminy Ostrówek - „Wspólna Sprawa”** – powstało w 2008 roku, a członkami jego są osoby zamieszkujące tereny gminy Ostrówek, w większości urzędnicy, pracownicy oświaty, rolnicy oraz młodzież. Głównymi celami Stowarzyszenia „Wspólna Sprawa” jest wspieranie działań władz samorządowych w udoskonalaniu bazy placówek oświatowych i kulturotwórczych, promowanie gminy Ostrówek poprzez prowadzenie działalności informacyjnej i wydawniczej, opracowywanie systemu promocji w rozwoju gospodarstw agroturystycznych, rozwój terenów wiejskich, rolnictwa, leśnictwa i agroturystyki, pielęgnowanie i dokumentowanie ważnych wydarzeń historycznych gminy Ostrówek oraz wprowadzenie nawyku aktywnego trybu życia poprzez uprawianie sportu

i turystyki. Poprzez realizację celów tego stowarzyszenia mieszkańcy, a także osoby odwiedzające teren gminy Ostrówek mogą brać udział w imprezach plenerowych, akcjach lub innych formach organizacji czasu wolnego.

- **Ludowy Klub Sportowy „Flis Leszkowice”** - spadkobierca dokonań i tradycji Ludowego Zespołu Sportowego Leszkowice, działającego od 1970 roku. Nazwa pochodzi od ludzi, którzy rzeką Wieprz spławiali drzewo – flisaków. Klub mieści się w budynku Szkoły Podstawowej w Leszkowicach. Jego działalność skupia się głównie na wychowaniu fizycznym, t.j.: podniesieniu poziomu sprawności fizycznej przez zespołowe formy ruchu, opanowaniu wiadomości i umiejętności z różnych dyscyplin sportowych i rekreacyjnych oraz rozwijaniu motywacji poprzez wprowadzenie współzawodnictwa zespołowego. Klub posiada trzy sekcje: piłki nożnej, lekkoatletyki i sekcję turystyczną. Skupia wokół siebie liczne grono młodych sportowców, jak również zajmuje się organizacją wielu imprez sportowych, odbywających się w Leszkowicach, m.in. Przelajowego Biegu Pierwiosnka zaliczanego do Grand PRIX Polski Południowo – Środkowej, promującego bieganie i tereny gminy Ostrówek. Dzięki działalności Ludowego Klubu Sportowego „Flis Leszkowice” biegacze i zespoły piłkarskie odnoszą liczne sukcesy nawet na szczeblu krajowym.
- **9 jednostek OSP** (Ostrówek – Kolonia, Antoniówka, Dębica, Jeleń, Kamienowola, Leszkowice, Tarkawica, Żurawiniec i Żurawiniec – Kolonia). Jednostki posiadają podstawowe wyposażenie techniczne oraz remizo – świetlice. Wszystkie jednostki posiadają samochody pożarnicze, wyposażone są ponadto w motopompy, węże pożarnicze, specjalistyczne umundurowanie, syreny alarmowe oraz inny sprzęt p.poż. umożliwiający udział w działaniach ratowniczo-gaśniczych. Jednostka OSP Ostrówek-Kolonia, włączona jest do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego, posiada na swym wyposażeniu radiowy system alarmowy DSP - 50.23 Służbami odpowiedzialnymi za zachowanie porządku publicznego i ochrony ludności jest policja mająca siedzibę w Komisariacie Policji w Kocku.

6.5. Identyfikacja podstawowych problemów w obszarze

ZARZĄDZANIE
1. Niewystarczające środki finansowe na realizację niezbędnych zadań.
2. Wysokie wydatki na administrację publiczną.
3. Niedostateczna promocja Gminy, niewykorzystanie atutów środowiskowych do promocji turystycznej Gminy.
4. Zanik zarządzania partycypacyjnego.
5. Zbyt mała liczba organizacji społecznych.
6. Niska skuteczność polityki informacyjnej Gminy.
7. Niska aktywność społeczna.

III. ANALIZA SWOT

Zasadniczym celem strategicznym każdego regionu jest zapewnienie jak najlepszego poziomu życia swoim mieszkańcom, dzięki wykorzystaniu zasobów regionu w którym żyją. Efektywność realizacji tego celu wymaga dokonania właściwej oceny potencjału regionu, wybrania kierunków rozwoju oraz spełnienia przez ten region określonej misji.

Istota analizy SWOT, której nazwa pochodzi od pierwszych liter wyrazów, tj.:

- **Strengths - silne strony,**
- **Weaknesses – słabe strony,**
- **Opportunities – szanse,**
- **Threats – zagrożenia,**

Sprowadza się ona do oceny zasobów społeczno-ekonomicznych danej jednostki w świetle pojawiających się w jej otoczeniu szans i zagrożeń.

Nazwa „SWOT” wskazuje jednocześnie na kolejność analizowania określonych czynników, a więc w pierwszym rzędzie na przedstawieniu atutów i słabości samorządu terytorialnego, odnosząc je następnie do okazji i zagrożeń występujących w jego środowisku zewnętrznym. Kolejność ta może być jednak odwrócona, przez co bada się zagrożenia oraz szanse jakie stwarza otoczenie na tle silnych i słabych stron jednostki samorządu terytorialnego (analiza TOWS). W związku z dużą ilością uwzględnianych czynników, w celu zwiększenia przejrzystości badania, można je odpowiednio pogrupować. Stąd przykładowo można wyróżnić takie dziedziny jak: finanse (np. struktura dochodów, stan zadłużenia), organizacja (np. struktura organizacyjna urzędu, zasoby kadrowe, działania marketingowe), gospodarka (np. liczba i struktura przedsiębiorstw, poziom zatrudnienia i bezrobocia), infrastruktura (np. stan dróg, sieci kanalizacyjnych, posiadany zasób mieszkaniowy, liczba szkół i przedszkoli), zagospodarowanie przestrzenne i środowisko (np. stan urbanizacji, emitowane zanieczyszczenia).

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego analizowane grupy czynników rozumiane są następująco:

- **silne strony jednostki**, czyli wewnętrzne czynniki pozytywne, to głównie unikalne zasoby, wartości, umiejętności oraz inne aspekty odróżniające dany samorząd terytorialny od pozostałych jednostek, szczególnie tych sąsiadujących. Zaliczyć do nich można przykładowo: niski poziom zadłużenia, wysoka jakość obsługi interesantów, liczne boiska i parki zieleni itp.;
- **słabe strony**, rozumiane jako wewnętrzne czynniki negatywne, do których należą atrybuty funkcjonowania jednostki zmniejszające jej sprawność, skuteczność czy dynamikę rozwoju, np. niski poziom dochodów własnych, słabe wykształcenie pracowników urzędu, przestarzała infrastruktura wodno-ściekowa, itp.;
- **szanse** (zewnętrzne czynniki pozytywne), czyli wszystkie procesy zachodzące w bliższym lub dalszym otoczeniu jednostki, które mogą w przyszłości wpłynąć pozytywnie na jej rozwój, np. możliwości wykorzystania środków unijnych, planowane zmiany ustawowe;
- **zagrożenia**, czyli zewnętrzne czynniki negatywne, pod pojęciem których rozumie się wydarzenia i procesy zachodzące w otoczeniu jednostki, mające negatywny wpływ na jej

działalność. Stąd zagrożenia utrudniają możliwości rozwojowe danego samorządu, np. kryzys w sektorze finansów publicznych.

Wykonana w ten sposób analiza SWOT może mieć zastosowanie między innymi w konstruowaniu strategii działalności jednostki samorządu terytorialnego. Można bowiem wyróżnić cztery podstawowe warianty strategiczne, tj.:

- Strategia SO (agresywna), której celem jest wykorzystanie szans będących w otoczeniu jednostki, bazując na jej mocnych stronach. Jest to więc strategia dynamicznego, często skokowego rozwoju, przejawiająca się między innymi w wysokim wzroście inwestycji, wysokiej absorpcji środków unijnych dzięki pracy i zaangażowaniu pracowników urzędu;
- Strategia WO (konkurencyjna), której celem jest przewyższenie słabości bądź ich uniknięcie poprzez wykorzystanie możliwości pojawiających się w otoczeniu, np. zmniejszenie poziomu zadłużenia, współpraca z innymi samorządami, wykorzystanie środków unijnych;
- Strategia ST (konserwatywna), rozumiana jako wykorzystywanie mocnych stron danego samorządu terytorialnego w celu zminimalizowania bądź uniknięcia zagrożeń, np. wykorzystanie partnerstwa publiczno-prywatnego, opracowanie właściwego planu zagospodarowania przestrzennego;
- Strategia WT (defensywna), która polega na ograniczaniu wewnętrznych słabości oraz unikaniu potencjalnych zagrożeń ze strony otoczenia, np. reorganizacja struktur samorządowych w celu redukcji kosztów, ograniczenie wydatków inwestycyjnych i dalszego zadłużania się.

Na podstawie przeprowadzonych analiz strategicznych, w tym analizy SWOT oraz w oparciu o wyniki warsztatów z udziałem przedstawicieli lokalnej społeczności wynika, iż Gmina Ostrówek w przyszłym okresie powinna przyjąć strategię konkurencyjną.

Analiza SWOT stanowi też często pierwszy krok w kierunku absorpcji środków unijnych. Jest ona podstawą studium wykonalności projektu. Umożliwia ona zdefiniowanie rzeczywistych potrzeb jednostki, przez co pozyskiwane środki będą przyczyniały się do jej faktycznego rozwoju i wkomponowywały się w całościową strategię działalności JST. Analiza SWOT może być również wielce przydatna w przeprowadzaniu programów restrukturyzacyjnych, które mogą dotyczyć zmiany formy prawnej czy organizacyjnej funkcjonujących w samorządzie jednostek publicznych.

Analiza SWOT dla Gminy Ostrówek została opracowana w trakcie konsultacji społecznych z udziałem przedstawicieli lokalnej społeczności oraz pod kierunkiem eksperta zewnętrznego. Jest wynikiem spostrzeżeń pracowników Urzędu Gminy, lokalnych liderów i mieszkańców oraz podsumowaniem części diagnostycznej opracowania.

Analiza została przeprowadzona w następujących obszarach strategicznych:

- przestrzeń i środowisko,
- sfera społeczna,
- sfera gospodarcza,
- infrastruktura,

W dalszej części opracowania - tabelaryczna prezentacja wyników przeprowadzonych warsztatów strategicznych, dotyczących analizy SWOT strategii.

PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
▪ Czyste, nieskażone przemysłem środowisko ▪ Przynależność do Związku Komunalnego Gmin Ziemi Lubartowskiej ▪ Położenie na obszarach Natura 2000 ▪ Położenie przy rzece Wieprz i Tyśmienica ▪ Istnienie stawów rybnych Dębica ▪ Istniejące trasy turystyczne i rowerowe ▪ Mały ruch samochodowy na drogach ▪ Działalność Spółki Wodnej – melioracja rowów ▪ Tereny leśne – możliwość korzystania z runa leśnego, dzika zwierzyna ▪ Istnienie torfowisk ▪ Różnorodność terenu (lasy, bagna, łąki) ▪ Obszary z korzystnym mikroklimatem (miejscowości: Żurawiniec, Luszawa, Leszkowice) ▪ Odległe położenie od dużych miast i przemysłu ▪ Udokumentowane złoża bursztynu ▪ Istnienie gospodarstw ekologicznych ▪ Tereny o dużym stopniu nasłonecznienia ▪ Duży potencjał terenów inwestycyjnych	▪ Słabe jakości gleby do produkcji rolnej ▪ Niskie wykorzystanie terenów do produkcji odnawialnych źródeł energii ▪ Słaba promocja i informacja w zakresie produkcji biopaliw ▪ Brak planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru całej gminy ▪ Brak infrastruktury kanalizacyjnej w małych miejscowościach (przydomowe oczyszczalnie ścieków) ▪ Zniszczone nawierzchni dróg publicznych ▪ Mało utwardzonych dróg lokalnych ▪ Zaśmiecone lasy ▪ Słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna – zanieczyszczenie wód ▪ Niekorzystna struktura geologiczna, brak małej retencji ▪ Brak zasobu gruntów gminnych ▪ Nieuregulowane stany prawne dróg ▪ Ograniczenia w zagospodarowaniu terenów w związku z ochroną przyrody ▪ Nielad architektoniczny w centrum Gminy
SZANSE	ZAGROŻENIA
▪ Wykorzystanie potencjału gminy do rozwoju turystyki (spływy kajakowe, piesze wędrówki po lasach, zbieranie runa leśnego) ▪ Istnienie potencjału do rozwoju pszczelarstwa ▪ Rozwój rolnictwa ekologicznego ▪ Rozwój agroturystyki ▪ Wykorzystanie słabych jakościowo gleb pod kopalnię piasku ▪ Wydobywanie bursztynu ▪ Przyciągnięcie turystów poprzez budowę sztucznych plaż i zalewu ▪ Zainteresowanie inwestorów ▪ Możliwość rozwoju turystyki – „weekendowej” ▪ Skrócenie procesu inwestycyjnego i wzrost dochodów Gminy ▪ Edukacja ekologiczna mieszkańców	▪ Szkody wyrządzane rolnikom przez dziką zwierzynę (bobry, dziki) ▪ Chemizacja rolnictwa – zagrożenie dla środowiska naturalnego ▪ Brak kanalizacji w większości miejscowości wpływa niekorzystnie na stan środowiska naturalnego (rzeki, wody podziemne) ▪ Ograniczenie finansowania zewnętrznego infrastruktury wodno-kanalizacyjnej ▪ Powodzie i podtopienia ▪ Rozproszone przepisy z zakresu ochrony środowiska – brak możliwości kontroli

SFERA SPOŁECZNA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Aktywna działalność Gminnej Biblioteki Publicznej i Centrum Informacji - Istnienie NZOZ na terenie gminy - Rozwinięta infrastruktura oświatowa - Wsparcie przez Ośrodek Pomocy Społecznej dużej grupy potrzebujących mieszkańców - Rozwinięte zaplecze sportowe – boisko Orlik - Istnienie placów zabaw przy szkołach - Sprawne funkcjonowanie oraz dobre wyposażenie OSP - Aktywna działalność zespołu ludowego „Ostrowianki” - Aktywna działalność klubów sportowych i Stowarzyszenia „Wspólna Sprawa” - Organizacja cyklicznych imprez gminnych: Dożynki Gminno-Parafialne, Biegi Pierwiosnka, turnieju sołectw, Biesiady Świętojańskiej, Rajdu Rowerowego, Grzybobrania - Działalność gazety lokalnej - Wysoki poziom wykształcenia wśród mieszkańców gminy - Dużo terenów atrakcyjnych przyrodniczo - Dobra sieć komunikacyjna z ościennymi gminami i powiatem.	- Niewystarczająca oferta w zakresie specjalistycznej opieki medycznej w NZOZ - Słaba lokalizacja i niewystarczająca oferta biblioteki - Brak domu kultury - Brak warunków lokalowych do funkcjonowania przedszkola - Niewystarczające zagospodarowanie terenu wokół szkół - Nieodpowiednie warunki lokalowe dla Ośrodka Pomocy Społecznej - Mała liczba organizacji pozarządowych - Niski stopień zaangażowania mieszkańców w działalność społeczną - Mało miejsc pracy na terenie gminy - Słabo rozwinięta infrastruktura rekreacyjna i wypoczynkowa - Brak komisariatu Policji na terenie gminy - Brak poradni psychologicznej - Brak klubu integracji społecznej i świetlic socjoterapeutycznych - Emigracja zarobkowa - Słaba współpraca – brak oferty pomocowej ze strony powiatu - Brak ciekawych ofert programowych w zakresie profilaktyki zdrowotnej - Brak oferty spędzania czasu wolnego dla różnych grup społecznych np. dla osób starszych czy młodzieży - Brak aktywności społecznej
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Możliwość pozyskania środków zewnętrznych - fundusze unijne - Rozwój przedsiębiorczości oraz zwiększenie liczby miejsc pracy - Zagospodarowanie infrastruktury po GS i SKR - Rozwój rolnictwa ekologicznego – wzrost dochodów ludności - Wykorzystanie potencjału społeczności lokalnych - Pomoc sąsiedzka i rozwój więzi społecznych - Wzrost aktywności społecznej	- Wzrost bezrobocia - Emigracja zarobkowa - Wzrost przestępczości wśród mieszkańców - Wzrost patologii społecznych - Zagrożenie używkami wśród młodzieży, uzależnienia, zagrożenie przestępczością - Wzrost kosztów życia, ubożenie społeczeństwa - Brak centralnej wizji rozwoju społecznego - Zagrożenie rozpadu rodzin poprzez emigrację zarobkową

SFERA GOSPODARCZA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
▪ Atrakcyjne tereny inwestycyjne ▪ Niska cena nieruchomości pod inwestycje ▪ Rozwinięte gospodarstwa ekologiczne – produkcja owoców ▪ Dobrze rozwinięta gospodarka leśna, duża ilość dzikiej zwierzyny ▪ Potencjał turystyczny – świeże powietrze, czysta woda ▪ Siła robocza, różnorodne kwalifikacje ▪ Wielofunkcyjna strefa rozwoju przedsiębiorczości „Ostrówek-Niedźwiada”	▪ Słaba klasa gleb do produkcji rolnej ▪ Słaba promocja produkcji ekologicznej ▪ Wysokie szkody wyrządzone przez zwierzynę leśną ▪ Słabo rozwinięta infrastruktura usługowa i zaopatrzeniowa ▪ Niewystarczające inwestycje – brak inwestorów ▪ Brak przetwórstwa owoców i warzyw ▪ Duża odległość od większych aglomeracji miejskich ▪ Słabo rozwinięta infrastruktura drogowa ▪ Mało inicjatyw gospodarczych ▪ Słaba promocja gospodarcza i inwestycyjna ▪ Słaba infrastruktura turystyczna ▪ Brak preferencji podatkowych dla inwestorów ▪ Skomplikowane przepisy i procedury dotyczące tworzenia i prowadzenia działalności gospodarczej
SZANSE	ZAGROŻENIA
▪ Wzrost inicjatyw lokalnych ▪ Rozwój turystyki ▪ Pozyskanie inwestorów ▪ Powstanie grup producentów rolnych ▪ Wydobywanie bursztynu ▪ Rozwój odnawialnych źródeł energii ▪ Nowe miejsca pracy ▪ Wzrost liczby mieszkańców ▪ Wzrost aktywności gospodarczej	▪ Starzejące się społeczeństwo ▪ Eliminacja lokalnego handlu poprzez rozwój dużych sieci handlowych ▪ Wzrost populacji dzikiej zwierzyny ▪ Odpływ wykwalifikowanej kadry poza teren gminy ▪ Rozwój branż szkodliwych dla przyrody i mieszkańców ▪ Klęski żywiołowe

INFRASTRUKTURA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
▪ Rozwinięta sieć internetu szerokopasmowego ▪ Utwardzone drogi poscaleniowe ▪ Istniejące szlak kajakowy ▪ Wykonanie scalenia gruntów ▪ Rozwinięta sieć wodociągowa i częściowo kanalizacyjna ▪ Czyste, zdrowe środowisko naturalne ▪ Dobre oświetlenie przy drogach publicznych ▪ Oznaczone ścieżki rowerowe ▪ Rozwinięta infrastruktura sportowa (Orlik, sala gimnastyczna) ▪ Rozwinięta sieć komunikacyjna ▪ Dobra obsługa komunikacyjna mieszkańców ▪ Zmodernizowane świetlice wiejskie ▪ Rozwinięta sieć OSP	▪ Brak przystani kajakowych ▪ Słabe pokrycie sieci telefonii komórkowej ▪ Niedostateczne skanalizowanie całej gminy ▪ Słaba bonitacja gleb ograniczająca rozwój gospodarstw ▪ Brak gminnego ośrodka kultury ▪ Brak domu opieki ▪ Brak zakładów pracy ▪ Brak chodników przy drogach powiatowych ▪ Mała ilość dróg utwardzonych
SZANSE	ZAGROŻENIA
▪ Przygotowanie i rozwój terenów pod inwestycje ▪ Rozwój i powstanie nowych gospodarstw agroturystycznych ▪ Możliwość tworzenia gospodarstw ekologicznych ▪ Budowa zbiornika wodnego ▪ Promocja i rozwój produktów lokalnych ▪ Lepsza współpraca z powiatem w zakresie inwestycji drogowych ▪ Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków ▪ Fundusze unijne ▪ Wykorzystanie potencjału istniejącej infrastruktury społecznej (budynki szkół, przedszkoli, boisk, placów zabaw) ▪ Budowa i zagospodarowanie terenów ogólnodostępnej przestrzeni publicznej ▪ Wzrost liczby mieszkańców	▪ Brak inwestorów z kapitałem ▪ Migracja zarobkowa ▪ Szkody wyrządzane przez dziką zwierzynę ▪ Trudności w realizacji działań perspektywicznych samorządu

IV. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Rozwój gospodarczy gminy zależy od działań i stanowiska władz lokalnych oraz zaangażowania, aktywności i współpracy partnerów społecznych i gospodarczych. Powinny one spełniać następujące cele:

- wspieranie lokalnej przedsiębiorczości;
- zachęcanie nowych inwestorów do inwestowania na terenie gminy poprzez stwarzanie udogodnień organizacyjnych i prawnych;
- poprawę infrastruktury technicznej;
- podnoszenie kwalifikacji i umiejętności mieszkańców;
- aktywizację społeczności lokalnej.

Najważniejszymi czynnikami rozwoju lokalnego są:

- zatrudnienie – ważne jest powstawanie nowych firm i rozwój istniejących, co prowadzi do tworzenia nowych miejsc pracy oraz wprowadzanie nowych technologii;
- baza dla rozwoju – np. zasoby środowiska naturalnego, rozwinięta infrastruktura, dogodne tereny pod inwestycje, przedsiębiorczość, jakość kadr;
- zalety lokalizacji – położenie geograficzne gminy oraz dogodna komunikacja – jeżeli gmina jest miejscem do którego łatwo dojechać oraz będzie dobrze rozwinięta łączność komunikacyjna, zwiększa się atrakcyjność gminy pod względem inwestycyjnym i turystycznym;
- zasoby wiedzy – ważne są kwalifikacje i umiejętności mieszkańców.

Wymienione wyżej czynniki są uniwersalne z punktu widzenia każdej gminy, w przypadku Gminy Ostrówek należałoby je dostosować do zdiagnozowanych uwarunkowań rozwoju społeczno-gospodarczego:

- atrakcyjność inwestycyjna powiązana z istniejącym potencjałem turystycznym, jako podstawowy czynnik rozwoju gospodarczego gminy spowoduje lokalizację przedsiębiorstw usługowych, produkcyjnych, rozwój rynków zbytu i zaopatrzenia, dostępność usług specjalistycznych;
- dostępność komunikacyjna jako podstawowy warunek lokalizacji przedsiębiorstw produkcyjnych, usługowych i handlowych oraz zabudowy mieszkaniowej - przyrostu liczby stałych mieszkańców;
- zewnętrzna i wewnętrzna spójność komunikacyjna obszaru Gminy - sprzyja sprawnie funkcjonującemu transportowi publicznemu (dogodny dojazd do pracy, szkół i uczelni), optymalnemu wykorzystaniu zasobów Gminy (m.in. elastyczne wykorzystanie budynków oświatowych, infrastruktury społecznej), poprawie warunków życia mieszkańców, rozwojowi lokalnego rynku zbytu i pracy, integracji mieszkańców, zwiększeniu atrakcyjności inwestycyjnej Gminy i ochronie środowiska naturalnego.

Podsumowaniem diagnozy strategicznej są wnioski i rekomendacje dotyczące przyszłych kierunków rozwoju. Projekcja przyszłości jest obrazowym przedstawieniem możliwości rozwojowych, jakie stwarzają uwarunkowania zewnętrzne i szanse tkwiące w uwarunkowaniach

wewnętrznych, z uwzględnieniem ograniczeń tkwiących w sferach społeczno-gospodarczej i przyrodniczej.

Analiza potencjału Gminy wskazuje na możliwość rozwoju kilku funkcji Gminy Ostrówek, które powinny stać się dla niej głównymi wytycznymi rozwoju i doprowadzić do pożądanych przeobrażeń społeczno-gospodarczych:

- funkcja turystyczna,
- funkcja społeczna,
- funkcja mieszkaniowo-rekreacyjna,
- funkcja gospodarcza,
- funkcja ochrony środowiska.

Diagnoza sytuacji Gminy Ostrówek oraz przeprowadzona analiza SWOT wskazuje na to, że obecnie główny nacisk należy położyć na gospodarkę, w tym turystykę i społeczeństwo, ponieważ stan środowiska naturalnego nie stanowi zagrożenia dla zrównoważonego rozwoju Gminy. Nie oznacza to jednak, że środowisko naturalne może pozostawać poza uwagą społeczną. Obecny, dobry stan środowiska naturalnego nie zwalnia władz Gminy oraz mieszkańców z podejmowania przedsięwzięć inwestycyjnych służących dalszej jego ochronie. Wyrównanie szans rozwojowych wszystkich dziedzin jest warunkiem postępu, przez który należy rozumieć poprawę ogólnej zamożności i warunków życia człowieka.

Szansą rozwojową dla Gminy Ostrówek jest rozwój małej i średniej przedsiębiorczości w kierunku turystyki i rekreacji, co jest jednym z najważniejszych niewykorzystanych dotychczas przez Gminę szans rozwoju. Gmina, poprzez czyste środowisko naturalne i piękno krajobrazu stanowi bardzo atrakcyjne miejsce do zamieszkania. Jednocześnie należy zadbać o społeczną sferę życia człowieka. Analiza SWOT wskazuje na duże zaniedbania m.in. w sferze ochrony zdrowia mieszkańców (w tym zakresie wynikające z braku środków finansowych na te cele). Na uwagę zasługuje również niewystarczająca (niedopasowana do potrzeb) oferta spędzania wolnego czasu skierowana do dzieci, młodzieży i osób dorosłych. Z punktu widzenia ochrony środowiska niezbędne jest zadbanie o rozwój infrastruktury kanalizacyjnej oraz dalsza walka z nielegalnymi śmietniskami, nieszczelnymi przydomowymi szambami. Innymi słowy działania dotyczące rozwoju Gminy powinny iść w kierunku poprawy jakości i poziomu życia mieszkańców poprzez poprawę infrastruktury, stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy oraz zachowanie i promocję walorów krajobrazu i środowiska.

Należy więc:

- wspierać lokalne inicjatywy podejmowania działalności gospodarczej, w tym związanej z usługami turystycznymi i tworzyć warunki zachęcające do lokalizowania na terenie gminy przedsiębiorstw,
- wspierać mieszkańców w procesie podnoszenia wiedzy i kwalifikacji, oraz inicjatywach społecznych i gospodarczych,
- stworzyć małą infrastrukturę rekreacyjną np. place zabaw dla dzieci,
- zadbać o bezpieczeństwo ruchu pieszych poprzez budowę chodników oraz oświetlenia ulicznego i parkingów,
- rozwinąć infrastrukturę drogową, zwłaszcza drogi powiatowe oraz doprowadzić do zewnętrznej i wewnętrznej spójności komunikacyjnej Gminy,
- umacniać pozycję miejscowości Ostrówek, jako silnego ośrodka kultury, i przedsiębiorczości,
- wykorzystać walory środowiskowe i kulturowe do rozwoju turystyki, w tym agroturystyki i turystyki weekendowej a także rekreacji, co stanowić może podstawowe lub dodatkowe źródło dochodów mieszkańców.

V. ANALIZA PROBLEMÓW GMINY OSTRÓWEK

Zasadniczym punktem wyjścia w procesie opracowania Strategii Rozwoju jest przeprowadzenie analizy problemów. Pozwala to na dokonanie bardziej szczegółowego opisu rzeczywistości, uwzględniającego wszystkie dziedziny działalności, które ze względu na pewne niedociągnięcia wymagają działań naprawczych.

Analizę problemów Gminy przeprowadzono podczas warsztatów strategicznych, w których wzięli udział przedstawiciele społeczności lokalnej Gminy Ostrówek.

Zidentyfikowane problemy zostały odniesione do elementów diagnozy Gminy i zostały podzielone na cztery zasadnicze kategorie związanych z:

1. Infrastrukturą
2. Sferą gospodarczą
3. Sferą społeczną
4. Przestrzenią i środowiskiem

Zestawienie problemów Gminy Ostrówek

1. Infrastruktura

- Niewystarczający poziom rozwoju infrastruktury drogowej
- Mało chodników przy drogach gminnych i powiatowych
- Słabo rozwinięta infrastruktura kanalizacyjna – mała liczba przydomowych oczyszczalni ścieków
- Niewystarczająca liczba budynków gastronomicznych, kulturalnych (domów kultury)
- Słaba rozwinięta infrastruktura przedszkolna
- Brak infrastruktury pozwalającej na organizację opieki dla osób starszych i niepełnosprawnych
- Nisko rozwinięta infrastruktura opieki zdrowotnej, brak opieki specjalistycznej
- Brak szybkiego Internetu
- Zły stan dróg gminnych i bardzo zły stan dróg powiatowych (częściowo nieprzejezdne),
- Słabo rozwinięte zaplecze kulturalne – mała liczba świetlic wiejskich
- Nierozwinięta infrastruktura energii odnawialnej - fotowoltaika
- Słaba spójność komunikacyjna Gminy,
- Niedostatecznie rozwinięta sieć oświetlenia ulicznego,
- Brak ciągów pieszych i rowerowych,
- Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna i agroturystyczna – niewykorzystane walory przyrodnicze
- Przestarzała technologia oczyszczania wody, okresowa niewydolność sieci
- Przestarzałe linie energetyczne (awaryjność, zwłaszcza przy złej pogodzie)
- Brak sieci gazowej,
- Brak gminnego ośrodka kultury
- Słabe warunki lokalowe w obiektach prowadzących działalność kulturalną i oświatową
- Słabo rozwinięta infrastruktura sportowa
- Słabe zagospodarowanie miejsc publicznych na cele rekreacyjne,
- Brak małej infrastruktury sportowej (np. siłownie na wolnym powietrzu).

2. Sfera gospodarcza

- Niedostateczne wspieranie przedsiębiorców przez władze lokalne
- Słabo rozwinięte instytucje otoczenia biznesu
- Duża odległość do aglomeracji miejskich powoduje brak zainteresowania inwestorów
- Niskie – słabe wykorzystanie warunków przyrodniczych dla rozwoju przedsiębiorczości
- Brak organizacji zbytu produktów rolnych i sadowniczych (owoce, warzywa)
- Niedostateczny rozwój turystyki
- Słaba promocja turystyczna i gospodarcza regionu
- Brak infrastruktury agroturystycznej
- Zły stan dróg i mostów, co zmniejsza atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy
- Mała świadomość społeczna, brak ryzyka i pomysłów na własny biznes
- Brak szybkiego Internetu
- Brak liderów społecznych
- Mała liczba miejsc pracy
- Emigracja w poszukiwaniu pracy,
- Wysokie koszty pracy,
- Niewystarczające szkolenia kadry biznesowej,
- Trudności w rozpoczynaniu prywatnego biznesu,
- Pozyskiwanie środków unijnych dla rozwoju gospodarczego – mała aktywność,
- Brak ułatwień prawnych i zachęt podatkowych dla przedsiębiorców,
- Słaba współpraca powiatu, zaniedbana infrastruktura dróg powiatowych i brak, aktywności powiatu dla realizacji obligatoryjnych zadań.
- Słaba oferta inwestycyjna gminy dla potencjalnych inwestorów
- Brak systemu obsługi inwestora w gminie

3. Sfera społeczna

- Starzenie się mieszkańców gminy
- Niska liczba urodzeń
- Migracja zarobkowa- duże miasta, zagranica
- Bezrobocie, brak zakładów pracy, duża odległość od większych miast
- Patologie społeczne, alkoholizm, rozbiecie rodzin
- Brak lokalu gastronomicznego- dom weselny, bar, restauracja
- Brak GOK-u (dyskoteka, miejsce spotkań młodzieży)
- Brak silnych organizacji społecznych
- Niewielkie zainteresowanie mieszkańców sprawami publicznymi
- Mała aktywność społeczna
- Brak integracji i miejscowych liderów
- Brak szkoleń aktywizujących dla mieszkańców
- Brak spółdzielni socjalnych
- Brak warsztatów, terapii zajęciowej
- Zagrożenie rozpadu rodzin na skutek emigracji zarobkowej
- Zła komunikacja społeczna,
- Mała absorpcja funduszy zewnętrznych na działalność kulturalną,
- Brak oferty spędzania czasu wolnego dla młodzieży i seniorów (dostosowanej do potrzeb),
- Brak ciekawych ofert programowych w zakresie profilaktyki zdrowotnej i przeciwdziałania uzależnieniom
- Zagrożenie przestępczością, alkoholizmem i narkomanią,
- Brak organizacji zajęć w istniejących budynkach oświatowych,
- Przedkładanie własnych ambicji nad interes społeczny,
- Słabo rozwinięta opieka zdrowotna,
- Ubożenie społeczeństwa,
- Brak więzi społecznych,
- Brak poczucia przynależności do grupy,
- Marazm,
- Brak ofert pracy na lokalnym rynku,
- Niski poziom partycypacji społecznej,
- Niedostateczna współpraca między organami Gminy,
- Słabe zaangażowanie sołtysów w życie społeczne,
- Brak aktywizacji społecznej (informowanie, alokowanie, dobre przykłady, zachęcanie do wspólnych dzieł),
- Niewystarczająca współpraca z podmiotami gospodarczymi,
- Brak aktywności w tworzeniu grup partnerskich,
- Słabo rozwinięty marketing terytorialny,
- Mała aktywność radnych.

4. Przestrzeń i środowisko

- Słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna
- Brak przydomowych oczyszczalni ścieków
- Zanieczyszczanie środowiska naturalnego poprzez wylanie zawartości szamb
- Opryski chemiczne roślin wykorzystywane w niedozwolonych porach
- Wyrzucanie śmieci do lasu, nielegalne wysypiska śmieci
- Brak kultury i świadomości ekologicznej
- Brak parków, miejsc do odpoczynku, rekreacji
- Brak przystani kajakowych
- Brak ścieżek przyrodniczych, krajoznawczo-turystycznych z opisaniem przyrody, zwierząt, roślin
- Niewykorzystanie walorów turystycznych
- Niedostateczne pokrycie planami miejscowymi,
- Zaniechania w sferze stosunków wodnych,
- Chaos urbanistyczny,
- Rozproszona zabudowa,
- Problemy melioracyjne (podtopienia, powodzie), zaniechania w sferze stosunków wodnych, zły stan urządzeń melioracyjnych, brak infrastruktury przeciwpowodziowej (zbiorniki retencyjne, zapory, wały).

VI. MISJA, WIZJA - CEL GENERALNY STRATEGII

Ogólną misję strategii można wysnuć z zapisów ustawy o samorządzie gminnym. Artykuł 7 ustawy (Ustawa z dnia 8 marca 1990 r, O samorządzie gminnym, Dz. U. 01.142.1591) określa zakres działania i zadania Gminy.

Art. 7. 1. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych Gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy:

- ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej;
- gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego;
- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz;
- działalności w zakresie telekomunikacji;
- lokalnego transportu zbiorowego;
- ochrony zdrowia;
- pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych;
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- gminnego budownictwa mieszkaniowego;
- edukacji publicznej;
- kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych;
- targowisk i hal targowych;
- zieleni gminnej i zadrzewień;
- cmentarzy gminnych;
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego;
- utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych;
- polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej;
- wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej;
- promocji gminy;
- współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych;
- współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Zatem celem działania Gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, co można rozumieć jako misję zapewnienia jak najlepszych warunków świadczenia usług społecznych, a co za tym idzie dążenie Gminy Ostrówek do wyrównywania dysproporcji pomiędzy Gminą a innymi rejonami województwa o wysokim poziomie rozwoju, co pozwoliłoby na stworzenie mieszkańcom optymalnych warunków do życia i rozwoju działalności.

Istota i cel działania samorządu gminnego oraz wypracowane podczas warsztatów strategicznych kierunki rozwoju Gminy pozwoliły na sformułowanie misji strategicznej Strategii Rozwoju Gminy Ostrówek.

Misją Gminy Ostrówek do 2030 roku jest

zapewnienie trwałego, zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego gwarantującego poprawę warunków i jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury, stworzenie warunków do inwestowania oraz rozwój turystyki, w oparciu o zasoby, skuteczną promocję oraz aktywność społeczną i gospodarczą mieszkańców.

Osiągnięcie zakładanego celu generalnego strategii rozwoju jest nierozzerwalnie związane z prowadzoną polityką rozwoju lokalnego. **Polityka rozwoju lokalnego** rozumiana jest jako świadoma i celowa działalność organów samorządu, zmierzająca do systematycznej poprawy konkurencyjności podmiotów gospodarczych i poziomu życia mieszkańców oraz wzrostu potencjału gospodarczego regionów, przyczyniającego się ostatecznie do rozwoju społeczno – gospodarczego kraju.

Wizja to stan docelowy, jaki uda się osiągać poprzez realizację misji – jest to więc perspektywa przyszłości.

Wizja Gminy Ostrówek

Gmina Ostrówek w roku 2030 to rozwinięty społecznie i gospodarczo obszar, przyjazny dla mieszkańców, turystów i inwestorów, z rozwiniętą infrastrukturą, pielęgnujący środowisko naturalne, przyrodę oraz dziedzictwo kulturowe i historię.

VII. OBSZARY PRIORYTETOWE - CELE STRATEGICZNE

Cele strategiczne formułuje się w obszarach priorytetowych – to jest tych aspektach życia społecznego i gospodarczego, które mają kluczowe znaczenie dla osiągnięcia stanu rzeczy określonego w celu generalnym strategii.

Celem generalnym Strategii Rozwoju Gminy Ostrówek jest:

zapewnienie trwałego, zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego gwarantującego poprawę warunków i jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury, stworzenie warunków do inwestowania oraz rozwój turystyki, w oparciu o zasoby, skuteczną promocję oraz aktywność społeczną i gospodarczą mieszkańców.

Aby ten cel mógł być zrealizowany, należy podjąć działania w następujących obszarach priorytetowych:

INFRASTRUKTURA

GOSPODARKA

SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

Uzasadnienie wyboru obszarów priorytetowych strategii

Obszar priorytetowy I INFRASTRUKTURA

Gmina Ostrówek dysponuje stosunkowo dobrze rozwiniętą ilościowo infrastrukturą techniczną, jednakże ich stan techniczny oraz potencjał i możliwości zaspokojenia potrzeb społeczności gminy są na niskim poziomie.

Rozwój infrastruktury drogowej na obszarze Gminy warunkuje poprawę dostępności komunikacyjnej i ma bezpośredni związek z decyzjami inwestycyjnymi, zarówno w zakresie lokalizacji przedsiębiorstw produkcyjnych, usługowych i handlowych jak i zabudowy mieszkaniowej. Nakłady inwestycyjne na budowę infrastruktury drogowej spowodują przyrost wpływów budżetowych w podatku od nieruchomości i udziałów w podatku dochodowym, ograniczą wydatki na ich utrzymanie, będą stymulowały rozwój lokalnego rynku pracy i przyrost stałych mieszkańców Gminy. Inwestycje w infrastrukturę drogową umożliwią zewnętrzną i wewnętrzną spójność komunikacyjną obszaru Gminy, poprawią funkcjonalność transportu publicznego (dogodny dojazd do pracy, szkół i uczelni), umożliwią optymalne wykorzystanie zasobów Gminy (m.in. elastyczne wykorzystanie budynków oświatowych, infrastruktury społecznej), poprawią jakość warunków życia mieszkańców i będą korzystnie oddziaływać na ochronę środowiska naturalnego (m.in. komunikacja publiczna, ograniczenie emisji pyłów i hałasu).

Słabo jest rozwinięta infrastruktura turystyczna, sportowa i rekreacyjna, co wpływa ujemnie na jakość życia mieszkańców, zniechęca ludzi z zewnątrz do osiedlania się na terenie Gminy, oraz potencjalnych inwestorów do inwestowania, a także nie pozwala na wykorzystanie potencjału turystycznego i walorów gminy dla rozwoju turystyki. Słabo rozwinięta infrastruktura kulturalna i sportowa wpływa negatywnie na poziom rozwoju psychofizycznego młodzieży oraz przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym. W związku z tym należy zwrócić szczególną uwagę na stan i zasoby infrastruktury społecznej, sportowej i rekreacyjno-turystycznej. Podjąć próby jej rozwoju, rozbudowy, budowy nowych placówek oraz unowocześniania istniejących obiektów. Rozwój infrastruktury społecznej, sportowej oraz rekreacyjno-turystycznej wpłynie z korzyścią nie tylko poprawę warunków życia mieszkańców, rozwój społeczny, ale również na podniesienie atrakcyjności terenu Gminy, poprawę możliwości korzystania z wypoczynku i rekreacji przez samych mieszkańców i osób przyjeżdżających z zewnątrz.

Istotnym celem, który współcześnie warunkuje odpowiednią jakość infrastruktury na danym obszarze, jest właściwa dostępność do usług teleinformatycznych. Cel może zostać zrealizowany przede wszystkim poprzez zbudowanie sieci Internetu szerokopasmowego oraz promowanie nowoczesnych rozwiązań informatycznych, które zostaną wykorzystane zarówno przez podmioty gospodarcze oraz instytucjonalne, ale także mieszkańców Gminy.

Obszar priorytetowy II GOSPODARKA

Dużym problemem mieszkańców Gminy Ostrówek jest brak atrakcyjnych miejsc pracy, który jest podstawową przyczyną utrudniającą poprawę warunków życia lokalnej społeczności, zniechęca mieszkańców do osiedlania się na terenie Gminy oraz stanowi barierę w jej rozwoju. Dlatego rozwój gospodarczy Gminy i oraz stworzenie atrakcyjnych miejsc pracy stanowią podstawowe uwarunkowania osiągnięcia celu strategicznego. Ważne jest przy tym także wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw działających na terenie Gminy Ostrówek oraz lokalnej społeczności w zakresie rozwoju zawodowego, podnoszenia poziomu wiedzy i kwalifikacji, podejmowania inicjatyw przedsiębiorczości. W celu rozwoju gospodarczego Gminy należy wykorzystać jego potencjał turystyczny, kulturowy, historyczny i przyrodniczy, a także stworzyć warunki dla rozwoju i wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw, które mogłyby zaoferować mieszkańcom atrakcyjne miejsca pracy. Cel ten zostanie osiągnięty w szczególności poprzez promocję Gminy jako obszaru gospodarczego, stworzenie ośrodków i instytucji wspierających przedsiębiorczość lokalną, jak również dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy. Niezbędne w tym zakresie będzie tworzenie centrów i punktów informacji turystycznej oraz organizowanie cyklicznych imprez kulturalnych w oparciu i istniejący potencjał i dziedzictwo.

Współcześnie atrakcyjność gospodarcza, inwestycyjna, w tym turystyczna obszaru opiera się o zbudowanie i promocję lokalnej marki. Istotne działania i przedsięwzięcia na terenie Gminy powinny być spójne, mieć jasno sformułowane cele, i logiczny system wdrażania w pod szyldem jednej marki lokalnej. Można do tego doprowadzić m. in. poprzez udział w imprezach targowych, misjach itp., stworzenie portalu internetowego promującego lokalne atrakcje, jak również stworzenie lokalnych map, przewodników i folderów i wydawnictw okolicznościowych.

Obszar priorytetowy III SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

Rozwój kapitału ludzkiego i aktywne społeczeństwo obywatelskie jest podstawową siłą napędową w procesie kształtowania rozwoju lokalnego. Jednym z głównych celów strategicznych powinno być **wzmocnienie poczucia tożsamości mieszkańców**. Może się to stać poprzez na przykład organizowanie lokalnych przedsięwzięć kulturalnych związanych z tradycjami tego obszaru. Powinny się również rozwijać inicjatywy lokalne na rzecz odnowy miejsc ważnych historycznie. Aktywność kulturalna mieszkańców jest możliwa jeśli będą tworzone i będą się rozwijać ośrodki kulturalne i infrastruktura kultury, szczególnie na terenach wiejskich.

Dla potrzeb organizacji zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych oraz poprawy atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego należy zwiększyć wykorzystanie istniejącej infrastruktury oświatowej, dzięki czemu wzrośnie dostępność oferty dla mieszkańców, bez kreowania dodatkowych kosztów. Dostępność budynków oświatowych zwiększy możliwości realizacji programów profilaktyki zdrowotnej, rozwoju sportu, promocji zdrowego stylu życia, wparcia funkcjonowania rodziny oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Kolejnym z celów strategicznych w tym obszarze jest poprawa jakości nauczania oraz oferty edukacyjnej. Zasadne jest wprowadzenie do programu nauczania wiedzy o lokalnym dziedzictwie, promocji regionu i kultury/historii lokalnej. Z punktu widzenia rozwoju gospodarczego i przeciwdziałania bezrobociu należy dostosować kierunki kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych do potrzeb rynku pracy oraz uatrakcyjnić ofertę edukacyjną poprzez poprawę wyposażenia szkół i placówek przyszkolnych w sprzęt i pomoce naukowe.

W rozwoju społeczności lokalnej aktywną rolę odgrywa lokalna administracja. Samorząd przyjazny dla społeczeństwa jest podstawą efektywnego jego funkcjonowania. Należy zatem doprowadzić do **poprawy jakości pracy jednostek administracji i wzrostu świadomości obywatelskiej mieszkańców**. Cel ten może zostać zrealizowany poprzez działania na rzecz podniesienia jakości kadr, szczególnie w administracji (szkolenia, usługi doradcze i wdrożeniowe), stworzenie systemów zarządzania wiedzą w JST, jak też stworzenie systemu monitoringu usług publicznych w Gminie.

Cel generalny Strategii oraz wynikające z niego priorytety – kierunki rozwoju Gminy, osiągnięty zostanie poprzez realizację celów strategicznych.

Dla Strategii Rozwoju Gminy Ostrówek, w perspektywie lat 2015 – 2030
wyznaczono następujące cele strategiczne:

Obszar priorytetowy I INFRASTRUKTURA
<u>Cel strategiczny I:</u> Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury drogowej i układu komunikacyjnego oraz infrastruktury towarzyszącej
<u>Cel strategiczny II:</u> Poprawa jakości i wydajności infrastruktury energetycznej
<u>Cel strategiczny III:</u> Poprawa stanu oraz funkcjonalności melioracji i urządzeń wodnych
<u>Cel strategiczny IV:</u> Poprawa i rozwój infrastruktury teleinformatycznej
<u>Cel strategiczny V:</u> Poprawa i rozwój infrastruktury teleinformatycznej
<u>Cel strategiczny VI:</u> Rozwój infrastruktury kulturalnej i poprawa jakości dziedzictwa kulturowego
<u>Cel strategiczny VII:</u> Rozwój infrastruktury oświatowej i edukacyjnej
<u>Cel strategiczny VIII:</u> Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej
<u>Cel strategiczny IX:</u> Rozwój infrastruktury ochrony środowiska
Obszar priorytetowy II GOSPODARKA
<u>Cel strategiczny X:</u> Rozwój przedsiębiorczości i wzrost aktywności gospodarczej
<u>Cel strategiczny XI:</u> Rozwój turystyki i poprawa atrakcyjności turystycznej Gminy poprzez wykorzystanie zasobów i dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego
<u>Cel strategiczny XII:</u> Poprawa atrakcyjności społecznej i gospodarczej obszaru Gminy poprzez odpowiednie kształtowanie ładu przestrzennego
<u>Cel strategiczny XIII:</u> Wzrost kompetencji, wiedzy i kwalifikacji zawodowych lokalnej społeczności

<u>Cel strategiczny XIV:</u> Promocja gospodarcza i inwestycyjna
<u>Cel strategiczny XV:</u> Promocja i rozwój odnawialnych źródeł energii
<u>Cel strategiczny XVI:</u> Promocja i wspieranie rozwoju sektora rolno-spożywczego
<u>Cel strategiczny XVII:</u> Promocja i rozwój przedsiębiorstw ekonomii społecznej
Obszar priorytetowy III SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA
<u>Cel strategiczny XVIII:</u> Rozwój oferty spędzania wolnego czasu dla społeczności lokalnej
<u>Cel strategiczny XIX:</u> Zwiększenie aktywności społecznej oraz wykorzystanie potencjału lokalnej społeczności
<u>Cel strategiczny XX:</u> Rozwój i promocja profilaktyki zdrowotnej
<u>Cel strategiczny XXI:</u> Zwiększenie efektywności wykorzystania funduszy zewnętrznych przez instytucje publiczne i prywatne
<u>Cel strategiczny XXII:</u> Rozwój oferty edukacyjnej i poprawa jakości kształcenia
<u>Cel strategiczny XXIII:</u> Przeciwdziałanie wykluczeniu

VIII. CELE OPERACYJNE - drugi poziom planu strategicznego

Cele operacyjne stanowią uszczegółowienie celów strategicznych i są podstawą dla określenia kierunków działań, co przekłada się w dalszym etapie planowania na wyznaczenia szczegółowych zadań do realizacji. W ten sposób cele operacyjne stanowią podstawę i uzasadnienie do umieszczania konkretnych zadań w Programie Rozwoju Gminy, programach branżowych, czy Wieloletnim Planie Inwestycyjnym. Niektóre cele operacyjne są równoważne z celami strategicznymi.

W ramach trzech priorytetów oraz celów strategicznych realizowane będą następujące cele operacyjne:

Cele strategiczne oraz cele operacyjne w ramach obszarów priorytetowych

Obszar priorytetowy I: INFRASTRUKTURA
Cel strategiczny I.1 Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury drogowej i układu komunikacyjnego oraz infrastruktury towarzyszącej
Cel operacyjny I.1.1 Poprawa jakości i bezpieczeństwa dróg gminnych
Cel operacyjny I.1.2 Poprawa jakości i bezpieczeństwa dróg powiatowych i wojewódzkich
Cel operacyjny I.1.3 Budowa i rozbudowa ciągów pieszych i rowerowych
Cel operacyjny I.1.4 Budowa i modernizacja oświetlenia przestrzeni publicznych przy centrach miejscowości
Cel operacyjny I.1.5 Budowa i modernizacja mostów
Cel operacyjny I.1.6 Usprawnienie funkcjonowania komunikacji zbiorowej i indywidualnej z ośrodkami powiatowymi i wojewódzkim
Cel operacyjny I.1.7 Organizacja transportu zbiorowego na terenach dotychczas wykluczonych z powodu braku infrastruktury zbiorowej
Cel strategiczny I.2 Poprawa jakości i wydajności infrastruktury energetycznej
Cel operacyjny I.2.1 Modernizacja i unowocześnienie linii energetycznych
Cel operacyjny I.2.2 Budowa sieci gazowej

Cel operacyjny I.2.3 Promocja i rozwój energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
<u>Cel strategiczny I.3</u> Poprawa stanu oraz funkcjonalności melioracji i urządzeń wodnych
Cel operacyjny I.3.1 Opracowanie systemu i koncepcji modernizacji melioracji i urządzeń wodnych na terenie Gminy we współpracy z powiatem i innymi zainteresowanymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz właścicielami nieruchomości gruntowych
Cel operacyjny I.3.2 Udrożnienie istniejących urządzeń melioracyjnych
Cel operacyjny I.3.3 Modernizacja urządzeń wodnych
Cel operacyjny I.3.4 Budowa urządzeń przeciwpowodziowych oraz zbiorników retencyjnych
<u>Cel strategiczny I.4</u> Poprawa i rozwój infrastruktury teleinformatycznej
Cel operacyjny I.4.1 Budowa internetowej sieci szerokopasmowej
Cel operacyjny I.4.2 Zwiększenie zasięgu telefonicznej sieci komórkowej
Cel operacyjny I.4.3 Promocja i wykorzystanie nowoczesnych technologii teleinformatycznych przez instytucje publiczne i przedsiębiorstwa
Cel operacyjny I.4.4 Tworzenie publicznych punktów dostępu do Internetu
<u>Cel strategiczny I.5</u> Rozwój infrastruktury kulturalnej i poprawa jakości dziedzictwa kulturowego i historycznego
Cel operacyjny I.5.1: Budowa, przebudowa, modernizacja oraz wyposażenie obiektów służących działalności kulturalnej
Cel operacyjny I.5.2: Rewitalizacja i odnowienie lokalnych zabytków i pomników historycznych
Cel operacyjny I.5.3: Tworzenie miejsc pamięci historycznej oraz służących kultywowaniu tradycji i dziedzictwa kulturowego
Cel operacyjny I.5.4 Budowa obiektów widowiskowych z zapleczem kulturalno-oświatowym
<u>Cel strategiczny I.6</u> Rozwój infrastruktury oświatowej i edukacyjnej
Cel operacyjny I.6.1 Rozbudowa, modernizacja i wyposażenie obiektów służących realizacji zadań oświatowych
Cel operacyjny I.6.2 Budowa i modernizacja obiektów sportowych przy placówkach oświatowych
<u>Cel strategiczny I.7</u>

Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	
Cel operacyjny I.7.1	Budowa i modernizacja boisk i innych obiektów sportowych
Cel operacyjny I.7.2	Wyposażenie w nowoczesny i funkcjonalny sprzęt obiektów sportowych na terenie Gminy
Cel operacyjny I.7.3	Wyznaczenie terenów publicznych i urządzenie ich jako tereny rekreacyjne dla społeczności lokalnej (m. in. miejsca do grillowania, skate park i inne formy aktywności sportowej i rekreacyjnej)
Cel operacyjny I.7.4	Budowa i wyposażenie placów zabaw
Cel strategiczny I.8 Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i pielęgnowanie dziedzictwa przyrodniczego	
Cel operacyjny I.8.1	Zagospodarowanie i odnowienie parków i terenów zielonych
Cel operacyjny I.8.2	Rewitalizacja zdegradowanych obszarów na terenie Gminy
Cel operacyjny I.8.3	Budowa, rozbudowa i modernizacja kanalizacji sanitarnych oraz budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
Cel operacyjny I.8.4	Modernizacja infrastruktury wodociągowej i zwiększenie efektywności zaopatrzenia mieszkańców w wodę
Cel operacyjny I.8.5	Podnoszenie świadomości ekologicznej lokalnej społeczności
Cel operacyjny I.8.6	Przeciwdziałanie nielegalnemu składowaniu odpadów oraz likwidacja „dzikich” wysypisk śmieci
Cel operacyjny I.8.7	Promocja wśród właścicieli gospodarstw rolnych ekologicznych rozwiązań w gospodarce ściekowej
Obszar priorytetowy II: GOSPODARKA	
Cel strategiczny II.1 Rozwój przedsiębiorczości i wzrost aktywności gospodarczej	
Cel operacyjny II.1.1	Stworzenie systemu doradztwa i informacji dla przedsiębiorstw
Cel operacyjny II.1.2	Stworzenie systemu zachęt do inwestowania i zakładania działalności gospodarczej poprzez opracowanie i wdrożenie polityki ulg i zwolnień podatkowych
Cel operacyjny II.1.3	Pomoc w organizacji seminariów i szkoleń dotyczących zakładania działalności gospodarczej oraz pozyskiwania zewnętrznego finansowania

Cel operacyjny II.1.4 Stworzenie systemu współpracy i pomocy w nawiązywaniu kontaktów gospodarczych z firmami z innych regionów w kraju i za granicą
Cel operacyjny II.1.4 Promocja i rozwój przedsiębiorstw ekonomii społecznej
<u>Cel strategiczny II.2</u> Rozwój turystyki i poprawa atrakcyjności turystycznej Gminy poprzez wykorzystanie zasobów i dziedzictwa kulturowego
Cel operacyjny II.2.1 Stworzenie spójnego systemu promocji gminnych atrakcji turystycznych i rekreacyjnych
Cel operacyjny II.2.2 Budowa parkingów i miejsc postojowych w miejscach atrakcyjnych turystycznie
Cel operacyjny II.2.3 Wyznaczenie tras turystycznych
Cel operacyjny II.2.4 Stworzenie systemu informacji turystycznej
Cel operacyjny II.2.5 Wsparcie tworzenia infrastruktury turystycznej, w tym miejsc wypoczynku poprzez współorganizację szkoleń, udzielanie informacji i doradztwa
Cel operacyjny II.2.6 Wypracowanie zasad stałej współpracy z instytucjami i firmami zajmującymi się turystyką i wypoczynkiem w celu promocji oferty turystycznej Gminy
Cel operacyjny II.2.7 Wspieranie mieszkańców wsi w tworzeniu gospodarstw agroturystycznych poprzez promocję, informację oraz doradztwo
<u>Cel strategiczny II.3</u> Poprawa atrakcyjności społecznej i gospodarczej obszaru Gminy poprzez odpowiednie kształtowanie ładu przestrzennego
Cel operacyjny II.3.1 Kompleksowe i spójne zagospodarowanie przestrzenne Gminy we współpracy i w oparciu o szerokie konsultacje ze społecznością lokalną
Cel operacyjny II.3.2 Organizacja konkursów i innych przedsięwzięć dla mieszkańców i przedsiębiorców mających na celu poprawę ładu przestrzennego i wizerunku użytkowanych terenów
Cel operacyjny II.3.3 Uporządkowanie stanu własności nieruchomości
Cel operacyjny II.3.4 Zagospodarowanie przestrzeni publicznych, w tym centrum Ostrówka-Kolonii innych miejscowości
<u>Cel strategiczny II.4</u> Wzrost kompetencji, wiedzy i kwalifikacji zawodowych lokalnej społeczności
Cel operacyjny II.4.1 Nabycie nowych kwalifikacji zawodowych poprzez pomoc w organizacji szkoleń i doradztwa zawodowego
Cel operacyjny II.4.2 Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację projektów w ramach Europejskiego

Funduszu Społecznego dla społeczności lokalnej
Cel operacyjny II.4.3 Rozwój współpracy z instytucjami rynku pracy i okołobiznesowymi w realizacji wspólnych projektów i inicjatyw dla społeczności lokalnej: prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, roboty publiczne, staże i przygotowania zawodowe, szkolenia
Cel operacyjny II.4.4 Tworzenie w szkołach profili nauczania adekwatnych do potrzeb rynku pracy
Cel operacyjny II.4.5 Organizacja dodatkowych zajęć i kół zainteresowań dla dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez wykorzystanie istniejącej infrastruktury, w tym oświatowej
<u>Cel strategiczny II.5</u> Promocja gospodarcza i inwestycyjna
Cel operacyjny II.5.1 Stworzenie profesjonalnej oferty inwestycyjnej dla potencjalnych inwestorów
Cel operacyjny II.5.2 Zidentyfikowanie i wypromowanie kluczowych produktów lokalnych z terenu Gminy
Cel operacyjny II.5.3 Stworzenie i wdrożenie systemu obsługi inwestora na terenie Gminy (Gminne Centrum Obsługi Inwestora)
Cel operacyjny II.5.4 Opracowanie i wdrożenie strategii marketingowej Gminy w tym m. in. opracowanie Planu Promocji Gminy
Cel operacyjny II.5.5 Organizacja inicjatyw mających na celu integrację lokalnych przedsiębiorców oraz rozwój partnerskiej współpracy z władzami Gminy (np. coroczny konkurs „Przedsiębiorca roku”)
Cel operacyjny II.5.6 Współpraca z biznesem i instytucjami otoczenia biznesu w promocji gospodarczej m. in. poprzez udział w targach gospodarczych, wizytach studyjnych i realizację wspólnych projektów
<u>Cel strategiczny II.6</u> Promocja i rozwój odnawialnych źródeł energii
Cel operacyjny II.6.1 Sporządzenie analizy potencjału i możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy
Cel operacyjny II.6.2 Pomoc w organizacji systemu szkoleń, doradztwa i informacji dla mieszkańców w zakresie możliwości pozyskiwania finansowania zewnętrznego i technologii wykorzystania odnawialnych źródeł energii
Cel operacyjny II.6.3 Nawiązane współpracy ze specjalistycznymi instytucjami i ośrodkami naukowymi w zakresie promocji odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy
Cel operacyjny II.6.4 Edukacja ekologiczna mieszkańców i instytucji
<u>Cel strategiczny II.7</u> Promocja i wspieranie sektora rolno-spożywczego

Cel operacyjny II.7.1
Rozwój stałej współpracy z instytucjami i ośrodkami doradztwa rolniczego w zakresie promowania nowoczesnych technologii produkcji rolnej i organizacji fachowego i rzetelnego doradztwa rolniczego
Cel operacyjny II.7.2
Promocja i pomoc w tworzeniu grup producentów rolnych
Cel operacyjny II.7.3
Promowanie i pomoc doradcza w zakładaniu gospodarstw ekologicznych
Cel operacyjny II.7.4
Promocja i pomoc w dystrybucji produktów rolniczych
Cel operacyjny II.7.5
Wspieranie tworzenia lokalnych zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego i konfekcjonowania produktów rolnych poprzez doradztwo, informację, promocję i ulgi podatkowe
Cel operacyjny II.7.6
Poprawa efektywności gospodarowania na gruntach rolnych poprzez wpieranie przekształcania rozdrobnionych gruntów rolnych
Cel operacyjny I.7.7
Wspieranie podejmowania w gospodarstwach rolnych, lub grupach gospodarstw lokalnych form przetwórstwa płodów rolnych, opartych o tradycyjne receptury i technologie.
Obszar priorytetowy III: SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA
Cel strategiczny III.1: Rozwój oferty spędzania wolnego czasu dla społeczności lokalnej
Cel operacyjny III.1.1
Wzbogacenie oferty kulturalnej placówek kultury działających na terenie Gminy
Cel operacyjny III.1.2
Zwiększenie efektywności wykorzystania przez mieszkańców Gminy istniejących obiektów sportowych i rekreacyjnych
Cel operacyjny III.1.3
Wdrożenie systemu promocji i informacji o możliwościach spędzania wolnego czasu w oparciu o istniejącą infrastrukturę sportową, kulturalną i rekreacyjną
Cel operacyjny III.1.4
Włączenie lokalnych liderów społecznych (radnych, sołtysów, przedstawicieli organizacji społecznych) w proces organizowania wolnego czasu dla mieszkańców Gminy
Cel strategiczny III.2: Zwiększenie aktywności społecznej oraz wykorzystanie potencjału lokalnej społeczności
Cel operacyjny III.2.1
Inicjowanie tworzenia zespołów sportowych, muzycznych i śpiewaczych
Cel operacyjny III.2.2
Inicjowanie tworzenia lokalnych organizacji społecznych, w tym stowarzyszeń rozwoju oraz organizacji hobbystycznych i samopomocowych
Cel operacyjny III.2.3

Promocja i rozwój działalności kół gospodyń wiejskich
Cel operacyjny III.2.4 Zachowanie i promowanie ginących zawodów (kowlstwo, garncarstwo, itp.)
Cel operacyjny III.2.5 Inicjowanie i organizacja wolontariatu
Cel operacyjny III.2.6 Opracowanie i wdrożenie narzędzi i technik prowadzenia konsultacji społecznych ze społecznością lokalną w kluczowych sprawach dla Gminy
Cel operacyjny III.2.7 Włączenie mieszkańców w opracowanie i publikację wydawnictw promujących gminę, jej historię i teraźniejszość
Cel operacyjny III.2.8 Tworzenie odpowiednich warunków do rozwoju uzdolnień (artystycznych, sportowych, intelektualnych)
<u>Cel strategiczny III.3:</u> Rozwój i promocja profilaktyki zdrowotnej
Cel operacyjny III.3.1 Promocja zdrowego trybu życia za pośrednictwem mediów, Internetu oraz instytucji publicznych i społecznych z terenu Gminy
Cel operacyjny III.3.2 Organizacja imprez i innych projektów służących ochronie zdrowia i profilaktyce zdrowotnej
Cel operacyjny III.3.3 Poszerzenie usług specjalistycznych w Gminie oraz zwiększenie dostępu do wysokospecjalistycznych zabiegów medycznych
Cel operacyjny III.3.4 Modernizacja, rozbudowa i doposażenie ośrodków zdrowia
Cel operacyjny III.3.5 Wspieranie aktywności i współpraca z organizacjami społecznymi zajmującymi się ochroną zdrowia i profilaktyką zdrowotną
Cel operacyjny III.3.6 Wdrażanie programów promocji i profilaktyki zdrowotnej oraz przeciwdziałania uzależnieniom (nikotynizm, alkoholizm, narkomania)
<u>Cel strategiczny III.4:</u> Zwiększenie efektywności wykorzystania funduszy zewnętrznych
Cel operacyjny III.4.1 Stworzenie systemu informacji o możliwościach finansowania zewnętrznego dla instytucji publicznych, prywatnych i społecznych
Cel operacyjny III.4.2 Organizacja szkoleń, projektów i doradztwa w zakresie możliwości wykorzystania środków zewnętrznych na rozwój przedsiębiorczości, modernizację rolnictwa, innowacje i nowoczesne technologie
Cel operacyjny III.4.3 Podnoszenie kwalifikacji i wzrost wiedzy osób planujących i realizujących projekty poprzez zapewnienie udziału w szkoleniach, studiach podyplomowych i konferencjach
<u>Cel strategiczny III.5:</u> Poprawa bezpieczeństwa lokalnej społeczności

Cel operacyjny III.5.1 Promowanie zachowań prospołecznych wśród młodzieży
Cel operacyjny III.5.2 Wspieranie Policji i innych służb oraz stała współpraca w zapewnieniu bezpieczeństwa społeczności lokalnej i przeciwdziałaniu różnorodnym zagrożeniom
Cel operacyjny III.5.3 Zwiększenie efektywności przeciwdziałania zagrożeniom pożarowym poprzez unowocześnienie wyposażenia jednostek straży pożarnej oraz promocję i informowanie lokalnej społeczności o istniejących zagrożeniach
Cel operacyjny III.5.4 Rozwój infrastruktury służącej poprawie bezpieczeństwa publicznego
Cel strategiczny III.6: Rozwój oferty edukacyjnej i poprawa jakości kształcenia
Cel operacyjny III.6.1 Stworzenie warunków do kształcenia ustawicznego dorosłych
Cel operacyjny III.6.2 Edukacja dotycząca dziedzictwa kulturowego i historycznego
Cel operacyjny III.6.3 Zwiększenie oferty zajęć pozalekcyjnych rozwijających pozaszkolne zainteresowania dzieci i młodzieży.
Cel operacyjny III.6.4 Wprowadzenie zajęć wyrównawczych dla dzieci i młodzieży mniej zdolnej
Cel strategiczny III.7: Przeciwdziałanie wykluczeniu
Cel operacyjny III.7.1 Uruchomienie punktów doradztwa prawnego, psychologicznego
Cel operacyjny III.7.2 Organizacja poradnictwa kryzysowego (alkoholizm, nikotynizm, długotrwałe bezrobocie, uzależnienia od internetu i komputera)
Cel operacyjny III.7.3 Stworzenie możliwości rozwoju i poprawy jakości życia dla mieszkańców w podeszłym wieku (Uniwersytet trzeciego wieku, kluby seniora)
Cel operacyjny III.7.4 Pozyskiwanie funduszy na stworzenie systemu stypendialnego dla dzieci i młodzieży uzdolnionej
Cel operacyjny III.7.5 Promocja idei ekonomii społecznej i współpraca z instytucjami pozarządowymi w zakresie promocji i tworzenia spółdzielni socjalnych
Cel operacyjny III.7.6 Adaptacja istniejących budynków użyteczności publicznej na cele socjalne
Cel operacyjny III.7.7 Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych
Cel operacyjny III.7.8 Tworzenie warsztatów terapii zajęciowej
Cel operacyjny III.7.9 Dostosowanie architektoniczne obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych

IX. ZGODNOŚĆ ZE STRATEGICZNYMI DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

Podstawowe aktualne strategiczne dokumenty planistyczne w Polsce to:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2030 r.
- Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2020 r.
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Praktycznym rezultatem dyskusji oraz zmianami w Ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U.06. nr 227, poz. 1658, z późn. zm.) było stworzenie nowego porządku strategicznego. W spójności z oczekiwaniami Unii Europejskiej co do zakresu dokumentów o charakterze strategicznym powstał nowy model. Ramę stanowią: Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju (perspektywa 2030 roku²) oraz Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (zawsze w układzie 20 lat do przodu). W tak zdefiniowanych granicach mieścić się powinna Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020 (10 letni horyzont czasowy) w korelacji z europejskim dokumentem programowym (Europa 2020) oraz 9 zintegrowanymi strategiami dotyczącymi:

- Innowacyjności i Efektywności Gospodarki,
- Rozwoju Transportu,
- Bezpieczeństwa Energetycznego i Środowiska,
- Rozwoju Regionalnego,
- Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
- Rozwoju Kapitału Społecznego,
- Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa,
- Sprawnego Państwa,
- Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa RP²⁶.

Celem głównym Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu powinno być mierzone, z jednej strony, wzrostem produktu krajowego brutto (PKB) na mieszkańca, a z drugiej zwiększeniem spójności społecznej oraz zmniejszeniem nierównomierności o charakterze terytorialnym, jak również skalą skoku cywilizacyjnego społeczeństwa oraz innowacyjności gospodarki w stosunku do innych krajów.

Głównym sposobem osiągnięcia tego celu jest stabilny i wysoki wzrost gospodarczy. W porównaniu z przeciętnym tempem wzrostu w okresie 20 lat transformacji (4,2% rocznie) ambitnym celem byłoby osiągnięcie poziomu średnio ok. 3,5% wzrostu gospodarczego do 2020 roku, co jest niebywale trudne, nawet przy obecnych, ostrożnych założeniach. Gdyby realny

²⁶

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030, mac.gov.pl

okazał się taki scenariusz rozwojowy, w którym średni wzrost wyniesie ok 3,5%, to przyspieszenie wzrostu w większej skali potrzebne będzie w następnej dekadzie – 2020 - 2030.

W tym sensie „trzecia fala nowoczesności” oznacza umiejętne łączenie modernizacji, innowacji, impetu cyfrowego z poprawą jakości życia, powiazaną ze skokiem cywilizacyjnym, jakiego w tej perspektywie czasowej Polska winna dokonać. Realizacji tak postawionych zadań powinno towarzyszyć odpowiednio wysokie tempo wzrostu gospodarczego, które umożliwiałoby efektywną konwergencję do wyżej rozwiniętych gospodarek Unii Europejskich pod względem dochodu na mieszkańca, w warunkach równowagi finansów publicznych, bez zagrożeń płynących z tytułu nadmiernego wzrostu długu publicznego, czy deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych. Wyraźnie postawionym **zadaniem powinno być przesunięcie wydatków publicznych w kierunku wydatków prorozwojowych. Wysiłek na rzecz oszczędności musi być bowiem połączony z odpowiedzialnym ponoszeniem nakładów na inwestycje prorozwojowe o szczególnie priorytetowym charakterze. Wyznacznikiem takiego działania jest dostosowanie i połączenie tempa konwergencji z potrzebami inwestycyjnymi, zapobiegającymi nadmiernemu spowolnieniu gospodarczemu, czy stagnacji na rynku pracy.**

Przez podniesienie poziomu życia rozumiemy wzrost dochodów w sektorze gospodarstw domowych, ułatwienie dostępu do edukacji i szkolenia, co prowadzi do podwyższenia poziomu wykształcenia społeczeństwa i podnoszenia kwalifikacji obywateli, wzrost zatrudnienia i wydajności pracy, skutkujące zarówno obniżeniem bezrobocia, jak i zwiększeniem poziomu aktywności zawodowej oraz poprawę zdrowotności mieszkańców Polski.

Przez podniesienie jakości życia rozumiemy istotną poprawę stanu i wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród obywateli, możliwość korzystania z funkcjonalnej i łatwo dostępnej infrastruktury technicznej i społecznej, życie w czystym, zdrowym i sprzyjającym środowisku przyrodniczym, uczestnictwo w życiu demokratycznym, uczestnictwo w kulturze i turystyce, przynależność do zintegrowanej, pomocnej wspólnoty lokalnej, umożliwiającej lepszą harmonizację życia rodzinnego i zawodowego oraz aktywność w ramach społeczeństwa obywatelskiego.

Podniesienie poziomu i jakości życia ma umożliwić polityka państwa pozwalająca na szybki, trwały rozwój gospodarczy w perspektywie długookresowej, oparty na rozwoju kapitału ludzkiego, zwiększaniu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki i regionów, w tym na inwestycjach w sferze badań i rozwoju, oraz na uzyskanie stabilnych warunków ekonomiczno-społecznych i środowiskowych zapewniających europejski poziom i jakość życia obywateli i rodzin w kraju i wspólnotach lokalnych. Funkcjonowanie wspólnoty i jej bezpieczeństwo powinno być oparte o zasadę subsydiarności. W sytuacjach zagrożeń przerastających możliwości reagowania społeczności lokalnej powinna ona mieć wsparcie właściwych organów administracji publicznej.

Osiągnięcie strategicznego celu kluczowego Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju do 2030 roku będzie możliwe dzięki podjęciu działań w trzech obszarach zadaniowych:

- **konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji),**
- **równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji),**

- efektywności i sprawności państwa.

Realizacja powyższych priorytetów będzie następować poprzez działania regulacyjne, decyzyjne i wdrożeniowe władz państwowych i administracji publicznej, jak i innych podmiotów życia społeczno – gospodarczego oraz system oceny postępu realizacji działań.

Celem generalnym
Strategii Rozwoju Gminy Ostrówek jest:

zapewnienie trwałego, zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego gwarantującego poprawę warunków i jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury, stworzenie warunków do inwestowania oraz rozwój turystyki, w oparciu o zasoby, skuteczną promocję oraz aktywność społeczną i gospodarczą mieszkańców.

Cel generalny Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Ostrówek jest spójny z celem głównym Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju, a priorytety Strategii nawiązują do priorytetów w niej określonych.

Cele, priorytety i kierunki rozwoju na szczeblu regionalnym określa **Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku**.

Wizja Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego

Wizja ta jest oparta na wspomnianym już założeniu, że szeroko rozumiane otoczenie regionu (świat – Europa – Polska) nie zostanie dotknięte długotrwałym, głębokim załamaniem gospodarczym i że procesy społeczno-gospodarcze będą przebiegały zgodnie z prawidłowościami współczesnego modelu rozwoju, w którym rosnącą rolę ogrywają czynniki jakościowe (tak technologiczne, jak i społeczne).

Cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego z perspektywą do 2030 roku to:

Cel strategiczny 1: Wzmacnianie urbanizacji regionu będzie realizowany dzięki osiąganiu następujących celów operacyjnych:

1.1. Rozwijanie funkcji metropolitalnych Lublina jako głównego ośrodka Polski Wschodniej, koncentrującego gospodarcze, naukowe i kulturalne kontakty ze światem, zwłaszcza ze wschodnimi sąsiadami.

1.2. Wspieranie ponadlokalnych funkcji miast (np. naukowych, akademickich, kulturalnych, turystycznych), które przyczyniają się do dynamizacji rozwoju tych miast i otaczających je obszarów.

1.3. Poprawa skomunikowania Lublina z obszarami metropolitalnymi Polski i zagranicy.

Cel strategiczny 2: *Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich* będzie realizowany dzięki osiągnięciu następujących celów operacyjnych:

- 2.1. **Poprawa warunków dla wzrostu konkurencyjności i towarowości gospodarstw** przez m.in. promowanie i wspieranie scalania gruntów i powiększania obszaru gospodarstw, poprawę struktury gospodarstw i przyspieszenie przepływu ziemi do gospodarstw większych obszarowo i nastawionych na produkcję towarową.
- 2.2. **Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego**, pozwalający na wykorzystanie istniejącego potencjału surowcowego regionu.
- 2.3. **Wzmocnienie doradztwa rolniczego oraz promowanie i wspieranie inicjatyw współpracy rolników i mieszkańców wsi** (grupy producenckie, spółdzielnie itp.).
- 2.4. **Wspieranie przedsiębiorczości na wsi i tworzenia pozarolniczych miejsc pracy na obszarach wiejskich** w najbardziej efektywnych sektorach gospodarki (głównie usług, w tym usług dla rolnictwa).
- 2.5. **Wyposażanie obszarów wiejskich w infrastrukturę transportową, komunalną i energetyczną**, w sposób skoordynowany z innymi przedsięwzięciami i spójny wewnętrznie.

Cel strategiczny 3: *Selektywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu* będzie realizowany dzięki następującym celom operacyjnym:

- 3.1. **Wspieranie najbardziej perspektywicznych kierunków badań i komercjalizacji ich wyników.**
- 3.2. **Wspieranie kierunków kształcenia na poziomie wyższym szczególnie istotnych dla przyszłego rynku pracy regionu oraz mających unikatowe znaczenie w skali ponadregionalnej.**
- 3.3. **Stworzenie systemu wsparcia naukowego, eksperckiego i wdrożeniowego na rzecz rozwoju wybranych sektorów gospodarki.**
- 3.4. **Rozwijanie systemu kształcenia dostosowanego do specyfiki regionu.**
- 3.5. **Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw.**
- 3.6. **Rozwój społeczeństwa informacyjnego.**

Cel strategiczny 4: *Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu* będzie osiągnięty dzięki realizacji następujących celów operacyjnych:

- 4.1. **Poprawa wewnętrznego skomunikowania regionu** dzięki powiązaniu jego najważniejszych miast sprawną siecią drogową, budowaną w pierwszej kolejności tam, gdzie jej niedoskonałość jest barierą rozwoju.
- 4.2. **Wspieranie włączenia społecznego.**
- 4.3. **Wzmacnianie społecznej tożsamości regionalnej i rozwijanie więzi i współpracy wewnątrzregionalnej** m.in. przez odwoływanie się do tradycji wielokulturowości i włączaniu jej do regionalnych programów edukacyjnych i selektywnie wspieranych

działań kulturotwórczych oraz stymulowanie podejmowania wspólnych przedsięwzięć gospodarczych, organizacyjnych i edukacyjnych.

4.4. **Przełamywanie niekorzystnych efektów przygranicznego położenia regionu.**

4.5. **Racjonalne i efektywne wykorzystywanie zasobów przyrody dla potrzeb gospodarczych i rekreacyjnych, przy zachowaniu i ochronie walorów środowiska przyrodniczego.**

Do osiągnięcia celów Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego przyczynia się realizacja celów zapisanych w strategiach jednostek samorządu terytorialnego na szczeblu gmin i powiatów. Przyczynia się do tego także formuła celów strategicznych oraz operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Ostrówek.

X. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA

Najbardziej znanym i powszechnie stosowanym przez samorządy mechanizmem weryfikacji postępów wdrażania planów jest ich monitoring. Istota monitoringu polega na prowadzeniu stałych obserwacji i dokonywaniu systematycznych pomiarów przebiegu realizacji celów strategii. Ponieważ **Strategia Rozwoju Gminy Ostrówek 2015 – 2030** jest zarówno narzędziem planowania, jak i wspomaganiem rozwoju Gminy, stosownie do tych dwóch funkcji Strategii, zasadnym wydaje się wyróżnienie dwóch płaszczyzn jego obserwacji i oceny.

Pierwszą płaszczyzną monitoringu jest obserwacja Strategii jako dokumentu planowania działań wspomagających rozwój z całą logiką uzasadnienia tych działań. W płaszczyźnie tej obserwacje należy prowadzić w trzech sferach:

- w sferze zmieniającej się diagnozowanej rzeczywistości;
- w sferze identyfikacji problemów;
- w sferze planowania rozwoju lokalnego.

Wymienione trzy sfery obserwacji dotyczą w istocie stopnia spójności z rzeczywistością i stopnia spójności z tymi uwarunkowaniami zewnętrznymi, którymi są osiągnięcia cywilizacyjne. Przyływ informacji o tych osiągnięciach wywołuje potrzebę ich adaptacji na terenie Gminy. **Obserwacja Strategii Rozwoju Gminy Ostrówek 2015-2030 jako dokumentu planowania działań wspomagających rozwój Gminy Ostrówek winna być przeprowadzana, co najmniej raz na rok.** Zmienność uwarunkowań wpływających na potrzeby korygowania Strategii i względy organizacyjne służb planowania strategicznego mogą w przyszłości pokazać, jakie cykle czasu należy przyjąć.

Drugą płaszczyzną monitoringu jest obserwacja i ocena wdrażania zadań lub programów operacyjnych w życie, w tym obserwacja realizacji zadań w sferze materialnej, głównie inwestycyjnej, jak i obserwacja wdrażania przedsięwzięć organizacyjnych. Niezwykle korzystną sytuacją dla monitoringu jest sytuacja, gdy Strategia posiada zorganizowany podmiot koordynujący prace nad jego wdrażaniem, informujący wszystkich partnerów o najbliższych zamierzeniach rozwojowych i przyjmujący od nich wszelkie inicjatywy w tym zakresie.

Z planowaniem strategicznym nierozzerwalnie winien być związany system pomiaru efektów w formie **wskaźników** obrazujących miarę postępu i skuteczności wdrażania celów zawartych w strategii.

W metodologii planowania strategicznego stosuje się najczęściej wskaźniki na poziomie:

- produktu;
- rezultatu;
- oddziaływania;

Produkt to bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia, mierzony konkretnymi wielkościami. Produkt jest wynikiem interwencji w stan aktualny.

Rezultat to bezpośredni wpływ zrealizowanego produktu na otoczenie społeczno – ekonomiczne, uzyskany natychmiast po zakończeniu danego projektu. Rezultaty to bezpośrednie, natychmiastowe efekty zrealizowanego projektu. Dostarczają one informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku wdrożenia projektu u beneficjentów pomocy, bezpośrednio po uzyskaniu przez nich wsparcia.

Oddziaływanie to długofalowe konsekwencje zrealizowanego produktu, wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów, a także pośrednie konsekwencje dla innych adresatów, którzy skorzystali w wyniku realizacji projektu.

Pomiar efektów wdrażania strategii mierzony będzie poprzez zestaw wskaźników obrazujących miarę postępu i skuteczności realizacji celów zawartych w strategii.

Wskaźniki realizacji celów strategicznych:

Cel strategiczny I.1 Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury drogowej i układu komunikacyjnego oraz infrastruktury towarzyszącej
Wskaźniki: • liczba km ulepszonej jakości dróg gminnych • liczba km ulepszonej jakości dróg powiatowych i wojewódzkich • liczba km zbudowanych i rozbudowanych ciągów pieszych i rowerowych • liczba wybudowanych i zmodernizowanych urządzeń oświetleniowych przy centrach miejscowości • liczba wybudowanych i zmodernizowanych mostów • liczba nowych maszyn i urządzeń do budowy i naprawy infrastruktury drogowej • liczba nowych połączeń komunikacyjnych z ośrodkami powiatowymi i wojewódzkimi
Cel strategiczny I.2 Poprawa jakości i wydajności infrastruktury energetycznej
Wskaźniki: • liczba km zmodernizowanej linii energetycznej • liczba zmodernizowanych infrastruktury energetycznej • liczba nowych przyłączy energetycznych • liczba km zbudowanej sieci gazowej • liczba nowych przyłączy sieci gazowej • liczba kWh wyprodukowanej energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
Cel strategiczny I.3 Poprawa stanu oraz funkcjonalności melioracji i urządzeń wodnych
Wskaźniki: • opracowana koncepcja modernizacji melioracji i urządzeń wodnych • liczba km udrożnionych istniejących urządzeń melioracyjnych • liczba zmodernizowanych urządzeń wodnych
Cel strategiczny I.4 Poprawa i rozwój infrastruktury teleinformatycznej
Wskaźniki: • liczba km zbudowanej internetowej sieci szerokopasmowej • liczba gospodarstw domowych przyłączonych do internetowej sieci szerokopasmowej • liczba korzystających z telefonii komórkowej dzięki zwiększeniu zasięgu telefonicznej sieci komórkowej • liczba instytucji publicznych i przedsiębiorstw, które wykorzystują nowoczesne

technologie informatyczne • liczba punktów dostępu do internetu
Cel strategiczny I.5 Rozwój infrastruktury kulturalnej i poprawa jakości dziedzictwa kulturowego i historycznego
Wskaźniki: • liczba zbudowanych, przebudowanych, zmodernizowanych obiektów służących działalności kulturalnej • liczba nowych składników wyposażenia w obiektach służących działalności kulturalnej • liczba zrewitalizowanych i odnowionych lokalnych zabytków i pomników historycznych • liczba stworzonych miejsc pamięci historycznej oraz służących kultywowaniu tradycji i dziedzictwa kulturowego • liczba wybudowanych obiektów widowiskowych z zapleczem kulturalno-oświatowym
Cel strategiczny I.6 Rozwój infrastruktury oświatowej i edukacyjnej
Wskaźniki: • liczba rozbudowanych oraz modernizowanych obiektów służących realizacji zadań oświatowych • liczba nowych składników wyposażenia w obiektach służących realizacji zadań oświatowych • liczba wybudowanych i zmodernizowanych obiektów sportowych przy placówkach oświatowych
Cel strategiczny I.7 Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej
Wskaźniki: • liczba wybudowanych i zmodernizowanych boisk i innych obiektów sportowych • liczba składników wyposażenia w nowoczesny i funkcjonalny sprzęt obiektów sportowych na terenie Gminy • powierzchnia wyznaczonych terenów publicznych i urządzenie ich jako tereny rekreacyjne dla społeczności lokalnej (m. in. miejsca do grillowania i inne formy aktywności sportowej i rekreacyjnej) • liczba wybudowanych i wyposażonych placów zabaw
Cel strategiczny I.8 Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i pielęgnowanie dziedzictwa przyrodniczego
Wskaźniki: • liczba zagospodarowanych i odnowionych parków i terenów zielonych • powierzchnia rewitalizacji zdegradowanych obszarów na terenie Gminy • liczba km rozbudowanej i zmodernizowanej kanalizacji sanitarnej • liczba przyłączy kanalizacyjnych • ilość wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków • liczba km zmodernizowanej infrastruktury wodociągowej • ilość potencjalnych m³ na dobę wody uzdatnionej dostarczonych do sieci • liczba mieszkańców o zwiększonej świadomości ekologicznej • liczba zlikwidowanych „dzikich” wysypisk śmieci • liczba gospodarstw rolnych, w których zastosowano ekologiczne rozwiązania w gospodarce ściekowej
Cel strategiczny II.1 Rozwój przedsiębiorczości i wzrost aktywności gospodarczej

Wskaźniki:

- liczba nowopowstałych małych i średnich przedsiębiorstw;
- liczba terenów inwestycyjnych dla firm;
- liczba instytucji wsparcia biznesu;
- liczba udzielonych usług informacyjno-doradczych dla firm;
- liczba zrealizowanych inwestycji w przedsiębiorstwach dzięki dotacjom z funduszy zewnętrznych;
- liczba obiektów służących działalności gospodarczej;
- liczba zbudowanych / rozbudowanych / zaadaptowanych / zmodernizowanych obiektów gospodarczych;
- liczba podmiotów świadczących usługi dla mieszkańców;
- liczba opracowań na potrzeby informacji turystycznej;
- liczba ofert inwestycyjnych dla potencjalnych inwestorów;
- liczba kampanii / imprez promocyjnych;

Cel strategiczny II.2

Rozwój turystyki i poprawa atrakcyjności turystycznej Gminy poprzez wykorzystanie zasobów i dziedzictwa kulturowego

Wskaźniki:

- liczba stworzonych narzędzi promocji atrakcji turystycznych Gminy
- liczba podmiotów świadczących usługi turystyczne;
- liczba elementów systemu informacji turystycznej i kulturalnej (w tym nowoczesnej sieci internetowej);
- liczba wybudowanych parkingów i miejsc parkingowych w miejscach atrakcyjnych turystycznie
- liczba wyznaczonych tras turystycznych
- liczba osób korzystających z systemu informacji turystycznej
- liczba przeprowadzonych szkoleń oraz udzielonych informacji i doradztwa w zakresie tworzenia infrastruktury turystycznej
- liczba porozumień o współpracy z instytucjami i firmami zajmującymi się turystyką i wypoczynkiem w celu promocji oferty turystycznej Gminy
- liczba przeprowadzonych inicjatyw promujących tworzenie gospodarstw agroturystycznych
- liczba udzielonych usług doradczych i informacyjnych dla podmiotów tworzących i rozwijających gospodarstwa agroturystyczne
- liczba turystów korzystających z atrakcji turystycznych

Cel strategiczny II.3

Poprawa atrakcyjności społecznej i gospodarczej obszaru Gminy poprzez odpowiednie kształtowanie ładu przestrzennego

Wskaźniki:

- procent Gminy objęty planem zagospodarowania przestrzennego
- liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych projektów dokumentów planistycznych i koncepcji zagospodarowania terenów
- liczba zorganizowanych konkursów i przedsięwzięć dla mieszkańców i przedsiębiorców mających na celu poprawę ładu przestrzennego i wizerunku użytkowanych terenów
- liczba mieszkańców biorących udział w konkursach i przedsięwzięciach
- liczba nieruchomości mających uporządkowany stan własności.

Cel strategiczny II.4

Wzrost kompetencji, wiedzy i kwalifikacji zawodowych lokalnej społeczności

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych szkoleń i doradztwa zawodowego

- liczba osób, które ukończyły szkolenia i skorzystały z doradztwa zawodowego
- liczba osób, które dzięki odbytym szkoleniom i uzyskanemu wsparciu doradczemu nabyła nowe kwalifikacje zawodowe
- liczba zrealizowanych projektów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego dla lokalnej społeczności
- ilość pozyskanych środków finansowych z Europejskiego Funduszu Społecznego
- liczba porozumień zawartych z instytucjami rynku pracy i okołobiznesowymi w realizacji wspólnych projektów i inicjatyw dla społeczności lokalnej
- liczba osób, które wzięły udział w pracach interwencyjnych, pracach społecznie użytecznych, robotach publicznych oraz stażach
- liczba nowych, adekwatnych do potrzeb rynku pracy profili nauczania utworzonych w szkołach
- liczba nowoutworzonych miejsc pracy dzięki podniesieniu kompetencji i kwalifikacji zawodowych

Cel strategiczny II.5

Promocja gospodarcza i inwestycyjna

Wskaźniki:

- liczba przygotowanych terenów oferowanych potencjalnym inwestorom
- liczba inwestorów zainteresowanych inwestowaniem na terenie Gminy
- liczba zidentyfikowanych i wypromowanych kluczowych produktów lokalnych z terenu Gminy
- ilość środków finansowych pozyskiwanych z funduszy zewnętrznych na promocję produktów lokalnych
- kwota wzrostu dochodów budżetu Gminy i mieszkańców w wyniku pojawienia się nowych inwestycji i produktów lokalnych
- stworzony i wdrożony system obsługi inwestora na terenie Gminy
- liczba inwestorów korzystających ze wsparcia Centrum Obsługi Inwestora
- opracowana i wdrożona strategia marketingowa Gminy, w tym Plan Promocji Gminy
- liczba zaplanowanych narzędzi i technik promujących Gminę
- liczba zorganizowanych przedsięwzięć i inicjatyw mających na celu integrację lokalnych przedsiębiorców
- liczba inicjatyw i przedsięwzięć w ramach współpracy lokalnych firm i władz Gminy
- liczba przedsiębiorców biorących udział we wspólnych inicjatywach i przedsięwzięciach
- liczba inicjatyw i przedsięwzięć w ramach współpracy instytucjami otoczenia biznesu
- liczba wyjazdów na targi gospodarcze i wizyty studyjne
- liczba przedsiębiorstw biorących udział w targach gospodarczych i wizytach studyjnych
- liczba nowych kontraktów i porozumień gospodarczych
- liczba zrealizowanych wspólnych projektów gospodarczych
- liczba podpisanych międzynarodowych porozumień partnerskich;
- liczba inwestycji zrealizowanych przez inwestorów zagranicznych;
- liczba zrealizowanych wspólnych projektów międzynarodowych;

Cel strategiczny II.6

Promocja i rozwój odnawialnych źródeł energii

Wskaźniki:

- sporządzona analiza potencjału i możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy
- liczba możliwych do wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- liczba nowoutworzonych podmiotów gospodarczych zajmujących się odnawialnymi źródłami energii
- liczba zorganizowanych szkoleń, doradztwa i udzielonych informacji dla

mieszkańców w zakresie możliwości pozyskiwania finansowania zewnętrznego i technologii wykorzystania odnawialnych źródeł energii

- liczba uczestników szkoleń oraz odbiorców informacji i doradztwa w zakresie odnawialnych źródeł energii
- liczba zrealizowanych projektów ze środków zewnętrznych na rozwój i promocję odnawialnych źródeł energii
- liczba wdrożonych nowoczesnych technologii w zakresie odnawialnych źródeł energii
- liczba nawiązanych kontaktów i porozumień o współpracy ze specjalistycznymi instytucjami i ośrodkami naukowymi w zakresie promocji odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy
- liczba zrealizowanych wspólnych inicjatyw i przedsięwzięć w zakresie promocji i rozwoju odnawialnych źródeł energii

Cel strategiczny II.7

Promocja i wspieranie sektora rolno-spożywczego

Wskaźniki:

- liczba podjętych inicjatyw we współpracy z instytucjami i ośrodkami doradztwa rolniczego w zakresie promowania nowoczesnej technologii produkcji rolnej i organizacji fachowego i rzetelnego doradztwa rolniczego
- liczba podjętych inicjatyw mających na celu promocję i pomoc w tworzeniu grup producentów rolnych
- liczba stworzonych grup producentów rolnych
- liczba inicjatyw i przedsięwzięć promujących zakładanie gospodarstw ekologicznych
- liczba udzielonych usług doradczych w zakresie zakładania gospodarstw ekologicznych
- liczba utworzonych gospodarstw ekologicznych
- liczba przedsięwzięć promujących produkty rolne
- liczba kanałów dystrybucji produktów rolnych
- ilość sprzedanych produktów rolnych
- liczba przedsięwzięć mających na celu wsparcie tworzenia lokalnych zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego i konfekcjonowania produktów rolnych (doradztwo, informację, promocję i ulgi podatkowe)
- liczba projektów scalenia gruntów rolniczych
- liczba inicjatyw i przedsięwzięć mających na celu wspieranie w gospodarstwach rolnych, lub grupach gospodarstw lokalnych form przetwórstwa produktów rolnych, opartych o tradycyjne receptury i technologie
- liczba wypromowanych produktów rolniczych opartych o tradycyjne receptury i technologie.

Cel strategiczny III.1

Rozwój oferty spędzania wolnego czasu dla społeczności lokalnej

Wskaźniki:

- liczba przedsięwzięć i imprez kulturalnych organizowanych przez gminne jednostki organizacyjne i instytucje kultury na terenie Gminy
- liczba osób biorących udział w przedsięwzięciach i imprezach kulturalnych
- liczba przedsięwzięć i imprez w istniejących obiektach sportowych i rekreacyjnych
- liczba osób korzystających z obiektów sportowych i rekreacyjnych
- wdrożony system promocji i informacji o możliwościach spędzania wolnego czasu w oparciu o istniejącą infrastrukturę sportową, kulturalną i rekreacyjną
- liczba osób pozyskujących informację o możliwościach spędzania wolnego czasu
- liczba inicjatyw, imprez i przedsięwzięć zorganizowanych przez lokalnych liderów społecznych (radnych, sołtysów, przedstawicieli organizacji społecznych)
- liczba osób korzystających z inicjatyw, imprez i przedsięwzięć zorganizowanych przez lokalnych liderów społecznych (radnych, sołtysów, przedstawicieli organizacji społecznych)

Cel strategiczny III.2

Zwiększenie aktywności społecznej oraz wykorzystanie potencjału lokalnej społeczności

Wskaźniki:

- liczba utworzonych zespołów sportowych, muzycznych i śpiewaczych
- liczba mieszkańców należących do zespołów sportowych, muzycznych i śpiewaczych
- liczba przedsięwzięć i innych form aktywności zorganizowanych przez zespoły sportowe, muzyczne i śpiewacze
- liczba nowoutworzonych lokalnych organizacji społecznych, w tym stowarzyszeń rozwoju oraz organizacji hobbystycznych i samopomocowych
- liczba członków lokalnej społeczności działających w lokalnych organizacjach społecznych
- liczba przedsięwzięć, inicjatyw i projektów zorganizowanych przez lokalne organizacje społeczne
- liczba przedsięwzięć wspierających działalność i promujących koła gospodyń wiejskich
- liczba kobiet działających w kołach gospodyń wiejskich
- liczba przedsięwzięć mających na celu zachowanie i promowanie ginących zawodów (kowalstwo, garncarstwo, itp.)
- liczba mieszkańców kultywujących ginące zawody
- liczba inicjatyw i przedsięwzięć mających na celu inicjowanie i organizację wolontariatu
- liczba mieszkańców aktywnie angażujących się w wolontariat
- liczba opracowanych i wdrożonych technik prowadzenia konsultacji społecznych ze społecznością lokalną w kluczowych sprawach dla Gminy
- liczba przedsięwzięć i inwestycji zrealizowane w oparciu o konsultacje społeczne
- liczba mieszkańców uczestniczących w konsultacjach społecznych
- liczba mieszkańców włączonych w opracowanie i publikację wydawnictw promujących gminę, jej historię i teraźniejszość
- liczba wydawnictw promujących gminę, jej historię i teraźniejszość
- liczba przedsięwzięć mających na celu tworzenie odpowiednich warunków do rozwoju uzdolnień (artystycznych, sportowych, intelektualnych)

Cel strategiczny III.3

Rozwój i promocja profilaktyki zdrowotnej

Wskaźniki:

- liczba przedsięwzięć promujących zdrowy tryb życia za pośrednictwem mediów, internetu oraz instytucji publicznych i społecznych z terenu Gminy
- liczba imprez i innych projektów służących ochronie zdrowia i profilaktyce zdrowotnej
- liczba mieszkańców biorących udział w imprezach i innych projektach służących ochronie zdrowia i profilaktyce zdrowotnej
- liczba nowych usług specjalistycznej opieki zdrowotnej
- liczba mieszkańców mających większy dostęp do wysokospecjalistycznych zabiegów medycznych
- liczba zmodernizowanych i rozbudowanych ośrodków zdrowia
- liczba składników nowoczesnego wyposażenia w ośrodkach zdrowia
- liczba przedsięwzięć i inicjatyw mających na celu wspieranie aktywności i współpracę z organizacjami społecznymi zajmującymi się ochroną zdrowia i profilaktyką zdrowotną
- liczba wdrożonych programów promocji i profilaktyki zdrowotnej

- liczba osób biorących udział w programach promocji i profilaktyki zdrowotnej

Cel strategiczny III.4

Zwiększenie efektywności wykorzystania funduszy zewnętrznych

Wskaźniki:

- utworzony system informacji o możliwościach finansowania zewnętrznego dla instytucji publicznych, prywatnych i społecznych
- liczba podmiotów korzystających z systemu informacji o możliwościach finansowania zewnętrznego
- liczba zorganizowanych szkoleń i udzielonego doradztwa w zakresie możliwości wykorzystania środków zewnętrznych na rozwój przedsiębiorczości
- liczba przedsiębiorstw, które ukończyły szkolenia oraz skorzystały z usług doradczych w zakresie możliwości wykorzystania środków zewnętrznych na rozwój przedsiębiorczości
- liczba osób, które podniosły kwalifikacje i zwiększyły wiedzę w zakresie planowania i realizacji projektów finansowanych ze środków zewnętrznych
- liczba pozyskanych dotacji i zrealizowanych projektów ze środków zewnętrznych

Cel strategiczny III.5

Poprawa bezpieczeństwa lokalnej społeczności

Wskaźniki:

- liczba inicjatyw i przedsięwzięć mających na celu promowanie zachowań prospołecznych wśród młodzieży
- liczba osób młodych biorących udział w inicjatywach i przedsięwzięciach mających na celu promowanie zachowań prospołecznych
- zmniejszenie ilości zachowań aspołecznych wśród środowiska młodzieży
- liczba inicjatyw i przedsięwzięć mających na celu wspieranie policji i innych służb oraz stała współpraca w zapewnieniu bezpieczeństwa społeczności lokalnej i przeciwdziałaniu różnorodnym zagrożeniom
- zmniejszenie liczby zagrożeń na terenie Gminy
- spadek ilości przestępstw i wypadków drogowych
- ilość nowoczesnego sprzętu i wyposażenia jednostek straży pożarnej
- liczba inicjatyw i przedsięwzięć promujących i informujących lokalną społeczność o zagrożeniach
- liczba projektów mających na celu rozwój infrastruktury służącej poprawie bezpieczeństwa publicznego

Cel strategiczny III.6

Rozwój oferty edukacyjnej i poprawa jakości kształcenia

Wskaźniki:

- liczba przedsięwzięć i inicjatyw mających na celu stworzenie warunków do kształcenia ustawicznego dorosłych
- liczba osób podwyższających swoje kwalifikacje w ramach różnych form kształcenia ustawicznego
- liczba przedsięwzięć i inicjatyw edukacyjnych dotyczących dziedzictwa kulturowego i historycznego
- liczba osób biorących podwyższających swoją wiedzę w zakresie dziedzictwa kulturowego i historycznego
- liczba zajęć pozalekcyjnych rozwijających pozaszkolne zainteresowania dzieci i młodzieży
- liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w zajęciach zajęć pozalekcyjnych rozwijających pozaszkolne zainteresowania
- liczba zajęć wyrównawczych dla dzieci i młodzieży mniej zdolnej

- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach wyrównawczych

Cel strategiczny III.7
Przeciwdziałanie wykluczeniu

Wskaźniki:

- liczba punktów doradztwa prawnego i psychologicznego dla mieszkańców
- liczba mieszkańców korzystających z punktów doradztwa prawnego i psychologicznego
- liczba inicjatyw i przedsięwzięć w zakresie poradnictwa kryzysowego (alkoholizm, nikotynizm, długotrwałe bezrobocie)
- liczba osób korzystających z poradnictwa kryzysowego
- liczba przedsięwzięć i inicjatyw mających na celu stworzenie możliwości rozwoju i poprawy jakości życia dla mieszkańców w podeszłym wieku (uniwersytet trzeciego wieku, kluby seniora)
- liczba mieszkańców w podeszłym wieku korzystających z oferty
- kwota pozyskanych funduszy na stworzenie systemu stypendialnego dla dzieci i młodzieży uzdolnionej
- liczba uzdolnionych dzieci i młodzieży objętych wsparciem systemu stypendialnego
- liczba inicjatyw i przedsięwzięć promujących ideę ekonomii społecznej i współpracę z instytucjami pozarządowymi w zakresie promocji
- liczba osób tworzących spółdzielnie socjalne i objętych wsparciem tych podmiotów
- liczba obiektów zaadaptowanych na cele socjalne
- liczba rodzin dysfunkcyjnych objętych wsparciem
- liczba zorganizowanych warsztatów terapii zajęciowej
- liczba osób biorących udział w warsztatach terapii zajęciowej
- liczba obiektów użyteczności publicznej dostosowanych architektonicznie do potrzeb osób niepełnosprawnych
- liczba osób niepełnosprawnych korzystających z obiektów użyteczności publicznej

WDRAŻANIE STRATEGII

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Ostrówek uzależniona jest od możliwości finansowych Gminy oraz od wysokości uzyskanych środków, zarówno krajowych jak i w ramach funduszy Unii Europejskiej.

W celu efektywnego wdrażania Strategii konieczna będzie koordynacja działań na poziomie Gminy. Rolę koordynatora pełnił będzie powołany komitet sterujący – zespół zadaniowy – do zadań którego należało będzie:

- opiniowanie zmian i uzupełnień Strategii;
- zapewnienie zgodności realizacji Strategii z obowiązującymi przepisami (w zakresie zamówień publicznych, ochrony środowiska, ochrony dóbr dziedzictwa kulturowego);
- promocja Strategii;
- sporządzanie materiałów informacyjnych na temat wdrażania Strategii;
- sporządzanie informacji o nieprawidłowościach w realizacji Strategii;
- monitorowanie działań związanych z realizacją Strategii;

Instytucją wdrażającą Strategię Rozwoju Gminy Ostrówek jest Gmina Ostrówek, na którym spoczywa obowiązek:

- opracowania i składania wniosków o dotacje;
- kontroli formalnej składanych wniosków i ich zgodności z obowiązującymi procedurami;
- zapewnienie informacji o finansowaniu projektów.

Ocena Strategii

Monitoring Strategii Rozwoju Gminy Ostrówek polegał będzie na kontroli przebiegu realizacji projektów i zadań, prowadzących do osiągnięcia celów operacyjnych oraz celów strategicznych. Ocena stopnia realizacji Strategii służyła będzie przede wszystkim do oszacowania uzyskanych efektów z realizacji poszczególnych projektów. Oceniając projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej przyjmuje się następujące typy ocen:

- ex – ante – przed realizacją projektu;
- mid – term – w połowie realizacji projektu;
- ex – post – na zakończenie projektu;
- on – going – na bieżąco;

Inicjowanie współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym oraz organizacjami pozarządowymi

Czynnikiem decydującym o realizacji Strategii jest współpraca pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi. Drugim istotnym czynnikiem w rozwoju Gminy jest komunikacja władz samorządowych z mieszkańcami Gminy. Współpraca międzysektorowa miała miejsce na etapie opracowania Strategii, gdzie wszyscy wspólnie wyznaczyli kierunek działania Gminy Ostrówek. Współpraca ta będzie dalej prowadzona w odniesieniu do podejmowanych zadań inwestycyjnych i o charakterze nieinwestycyjnym.

Aktualizacja Strategii

Strategia Rozwoju Gminy Ostrówek jest dokumentem otwartym i podlegała będzie aktualizacji w miarę potrzeb lokalnych. Podstawą do aktualizacji strategii będzie:

- analiza postępu w realizacji zadań podjętych w strategii;
- zmiany w lokalnej sytuacji społeczno – gospodarczej, np. nowe, pojawiające się problemy i uwarunkowania;
- zmiany w otoczeniu zewnętrznym, będące np. źródłem szans rozwojowych;

XI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja przewidzianych w Strategii Rozwoju projektów inwestycyjnych oraz zadań o charakterze nieinwestycyjnym wymaga zazwyczaj wydatkowania znacznych środków finansowych. W obecnej sytuacji ekonomiczno – prawnej główne źródła finansowania rozwoju lokalnego stanowią:

- Budżet jednostek samorządu terytorialnego: gmin, powiatów, województw;
- Budżet państwa: dotacje celowe, środki z rezerw celowych poszczególnych ministerstw;
- Środki funduszy celowych, np. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Środki z Funduszy Strukturalnych, Funduszu Spójności, oraz Inicjatyw Wspólnotowych Unii Europejskiej;
- Fundusze prywatne oraz fundusze organizacji pozarządowych.

Działania na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego w Polsce uzyskują już od kilku lat wsparcie – początkowo z funduszy przedakcesyjnych: ISPA, PHARE, SAPARD, a po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej z Funduszy Strukturalnych oraz Funduszu Spójności.

Część środków z funduszy strukturalnych przeznaczona jest na finansowanie tzw. Inicjatyw Wspólnoty. Są to:

- INTERREG – promujący nadgraniczną, międzynarodową i międzyregionalną współpracę, mającą na celu zrównoważony i harmonijny rozwój obszarów położonych przy granicach państw lub regionów;
- EQUAL – mający na celu zwalczanie wszelkiej dyskryminacji i nierówności w dostępie do zatrudnienia oraz promowanie integracji społecznej i zawodowej;
- URBAN – wspierający nowe strategie na rzecz ekonomicznej i społecznej regeneracji miast i terenów do nich przyległych, które są dotknięte lub zagrożone zjawiskami bezrobocia strukturalnego i przejawami patologii społecznej;
- LEADER – wspomagający nowoczesne strategie rozwoju terenów wiejskich.

Środki z Funduszy Strukturalnych dystrybuowane są w Polsce poprzez Programy Operacyjne.

Podstawowym źródłem środków z formie dotacji dla Gminy Ostrówek będą Programy Operacyjne, Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 oraz Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

XII. KONSULTACJE SPOŁECZNE

Planowanie strategiczne rozwoju Gminy Ostrówek prowadzone jest systematycznie od kilku lat. Wyrazem tego rodzaju polityki podjętej przez gminę są wypracowane i wdrażane dokumenty strategiczne, jak:

- Strategia Rozwoju Gminy Ostrówek Na Lata 2008 – 2020;
- Program Oslonowy „Pomoc Gminy Ostrówek w Zakresie Dożywiania na Lata 2014-2020” ;
- Gminny Program Opieki nad Zwierzętami Bezdomnymi oraz Zapobiegania Bezdomności Zwierząt na Terenie Gminy Ostrówek w 2014 roku;
- Program Ochrony Zabytków na Terenie Gminy Ostrówek ;
- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Ostrówek na Rok 2014;
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrówek;

Niniejsza Strategia Rozwoju Gminy Ostrówek na lata 2015 – 2030 jest kontynuacją wcześniej podjętych działań planistycznych.

Nieodłącznym elementem zastosowanej metodologii przy opracowania obecnej Strategii Rozwoju jest partycypacja społeczna na etapie budowania strategii, a następnie na etapie jej wdrażania.

Proces uspołecznienia prac nad strategią miał formę konsultacji społecznych, polegających na przeprowadzeniu warsztatów problemowych, w których uczestniczyli przedstawiciele Urzędu Gminy, Rady Gminy oraz różnych grup społecznych i zawodowych. Załącznik 2 zawiera listę uczestników warsztatów nad Strategią Rozwoju Gminy Ostrówek, które odbyły się w Ostrówku w dniach 29.04.2015 oraz 19.05.2015 roku.

W trakcie warsztatów sporządzono analizę SWOT, wynikającą z obecnej sytuacji społeczno – ekonomicznej Gminy, analizę problemów oraz weryfikację misji i celów strategicznych, określonych we wcześniejszych dokumentach planistycznych Gminy. Przedyskutowano i uaktualniono także cele operacyjne oraz priorytetowe zadania inwestycyjne, będące podstawą skonstruowania Programu Rozwoju Gminy na lata 2015-2021.

Warsztaty nad Strategią Rozwoju Gminy Ostrówek są kolejnym etapem we wcześniej zainicjowanym procesie konsultacji społecznych – podjętym i realizowanym przy opracowywaniu i wdrażaniu Strategii Rozwoju Gminy Ostrówek.

Wersja robocza niniejszej Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Ostrówek na lata 2015 – 2030 została poddana konsultacjom społecznym w formie panelu dyskusyjnego, który odbył się w czerwcu 2015 roku w Urzędzie Gminy w Ostrówku. Uczestnikami panelu były władze samorządowe Gminy, pracownicy Urzędu Gminy oraz przedstawiciele różnych grup społecznych i zawodowych z terenu Gminy.

Proces partycypacji społecznej w odniesieniu do Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Ostrówek na lata 2015 – 2030 dotyczył dwóch etapów:

- opracowania strategii;
- wdrażania strategii.

Skuteczne wdrażanie strategii zależy nie tylko od aktywnej pracy Urzędu Gminy – i przeprowadzania projektów infrastrukturalnych, ale wymaga włączenia się szerokich kręgów społecznych do tego procesu.

W szczególności ma to odniesienie do osiągnięcia celów „miękkich” strategii, dotyczących np.: rozwoju kultury, edukacji, przedsiębiorczości, turystyki. Modelowym rozwiązaniem w tym zakresie jest podjęcie współpracy „Trzech Sektorów”, to jest samorządu, organizacji społecznych i pozarządowych oraz sektora prywatnego (przedsiębiorców, rolników).

XIII. PROGRAM ROZWOJU GMINY - WIELOLETNI PLAN ZADAŃ

W nowym okresie programowania UE 2014-2020 polityka rozwoju lokalnego gmin i powiatów powinna być m. in. prowadzona w oparciu o „Program Rozwoju Gminy”. Wymóg taki został zawarty w „Ustawie z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju” Art. 17-19. (Dz. U. 2006 Nr 227 poz. 1658 z późn. zm.). Ustawa ma na celu ułatwienie jednostkom samorządu terytorialnego sporządzenia Programu Rozwoju tak, by był on jak najbardziej spójny z dokumentami na szczeblu krajowym i regionalnym, i mógł stanowić źródło odniesień w procesie ubiegania się o środki zewnętrzne.

Program Rozwoju Gminy Ostrówek stanowił będzie instrument wdrażania strategii rozwoju. Wskazuje konkretne zadania – projekty, które będą realizowane w założonym horyzoncie czasowym wraz z oszacowaniem kosztów ich realizacji. Zadania te wynikają z przyjętych w strategii celów i kierunków działań, a ich realizacja przyczynia się do osiągnięcia założonych wskaźników.

Program Rozwoju Gminy Ostrówek musi być sporządzonym w powiązaniu z Wieloletnią Prognozą Finansową, która określa możliwości finansowe budżetu Gminy w zakresie zapewnienia współfinansowania zaplanowanych zadań inwestycyjnych oraz ich utrzymania w okresie eksploatacji.

Program Rozwoju Gminy i Wieloletnia Prognoza Finansowa to narzędzie skutecznego zarządzania finansami Gminy, umożliwiające zaplanowanie zadań inwestycyjnych w oparciu o solidne dane finansowe oraz z pełnym przekonaniem, co do ich faktycznej wartości dla Gminy. Pozwala on na realistyczną ocenę możliwości finansowych Gminy i pomaga w wyborze priorytetowych inwestycji. Prowadzi do efektywnej i oszczędnej realizacji konkretnego pakietu inwestycji.

Podjęcie działań planistycznych umożliwia terminową realizację procesu przygotowania inwestycji, rozpoczęcie często długotrwałych działań związanych z uregulowaniem kwestii terenowo – prawnych, uzyskaniem pozwolenia na budowę, a w kolejnym etapie wybór wykonawcy danego zadania inwestycyjnego. Program Rozwoju Gminy pozwala na zaplanowanie scenariusza struktury finansowania inwestycji i podjęcie działań z odpowiednim wyprzedzeniem czasowym, w tym także działań polegających na pozyskiwaniu środków ze źródeł pozabudżetowych, na przykład dotacji z Funduszy Strukturalnych.

Należy podkreślić, że Gmina Ostrówek posiada duże doświadczenie w realizacji projektów współfinansowanych z różnych funduszy wsparcia. Załącznik nr 3 zawiera zestawienie projektów zrealizowanych przez Gminę z dofinansowaniem uzyskanym w ramach funduszy europejskich oraz z innych źródeł.

XIV. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1 – Zestawienie dokumentów i opracowań, które wykorzystano przy opracowaniu Strategii Rozwoju Gminy Ostrówek

Załącznik 2 – Lista uczestników warsztatów nad Strategią Rozwoju Gminy Ostrówek

Załącznik 3 – Zestawienie projektów zrealizowanych przez Gminę Ostrówek z dofinansowaniem uzyskanym w ramach funduszy europejskich oraz z innych źródeł

ZAŁĄCZNIK 1

Źródła danych wykorzystanych do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Ostrówek:

- Strategia Rozwoju Gminy Ostrówek Na Lata 2008 – 2020;
- Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Ostrówek na Lata 2009 – 2015;
- Program Oślonowy „Pomoc Gminy Ostrówek w Zakresie Dożywiania na Lata 2014-2020” ;
- Gminny Program Opieki nad Zwierzętami Bezdomnymi oraz Zapobiegania Bezdomności Zwierząt na Terenie Gminy Ostrówek w 2014 roku;
- Program Ochrony Zabytków na Terenie Gminy Ostrówek ;
- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Ostrówek na Rok 2014;
- Raport o Stanie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrówek;
- Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Rybackich Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka „W Dolinie Tyśmienicy i Wieprza”;
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrówek;
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrówek.
- Rocznik Statyczny Województwa Lubelskiego, GUS, 2014.
- Dane z Urzędu Gminy Ostrówek.
- Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego z perspektywą do 2030 roku

ZAŁĄCZNIK 2

Lista osób biorących udział w warsztatach strategicznych dotyczących opracowania Strategii Rozwoju Gminy Ostrówek na lata 2015-2030 w dniu 12 kwietnia 2015 roku w Ostrówku-Kolonii.

Lp.	Imię i Nazwisko	Funkcja	Podpis
1	Domar Maria	Radna	Domar M.
2	Beata Jesi	sołtys	Beata
3	Krupa Małgorzata	Radna	Krupa
4	Ewa Byde	sołtys	Ewa Byde
5	Ewa Kłujek	dyrektor GBP	Ewa Kłujek
6	Szymon Kozak	Radny	Kozak
7	Szatka Danuta	sołtys	Szatka
8	Ełbieta Łoj	Radna	Ełbieta
9	Jonas Kłujek	sołtys	Jonas
10	Molewa Elżbieta	sołtys	Molewa
11	Szymona Łoj	sołtys	Łoj
12	Vajetan Sidor	Radny	Vajetan
13	Domanski Marek	Radny	Domanski
14	Borowicz Włodek	Prac. Sołtys	Borowicz
15	Ankietowa Szabłowski	PRACOWNIK SOŁTYS	Szabłowski
16	Ełbieta Bodoni	Pracownik socjalny	Ełbieta
17	Małgorzata Kłujek	Pracownik UG	Kłujek
18	Leszek Regulski	Dyrektor STPO	Regulski
19	Tomasz Cich	RADNY	Cich
20	Barbara Kłujek	Dyrektor młody	Kłujek
21	Beata Górecka	Wiceprzewodnicząca	B. Górecka
22	Irena Kłujek	Dyrektor Gminny	Kłujek
23	Marek Górecki	dir. szkoły	Górecki

ZAŁĄCZNIK 3

Zestawienie projektów zrealizowanych przez Gminę Ostrówek z dofinansowaniem uzyskanym w ramach funduszy europejskich oraz z innych źródeł

Zestawienie projektów realizowanych przez Gminę Ostrówek z dofinansowaniem uzyskanym w ramach funduszy europejskich oraz z innych źródeł w latach 2007-2015

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji	Źródło dofinansowania	Kwota dofinansowania
1.	Opracowanie i wydanie monografii Gminy Ostrówek	2013-2014	PROW na lata 2007-2013	21.936,00
2.	Wyremontowanie pomieszczeń świetlicy w budynku OSP wraz z wyposażeniem i zagospodarowaniem jego otoczenia w miejscowości Debica	2014	PROW na lata 2007-2013	70.310,00
3.	Wyposażenie Izby Regionalnej	2014-2015	PROW na lata 2007-2013	16.756,00
4.	Rewitalizacja miejscowości Tarkawica poprzez budowę trasy turystycznej wraz z oświetleniem	2013-2015	Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013“	226.237,30
5.	ECO ENERGIA W GMINIE OSTRÓWEK	2012-2015	RPO WL OŚ PRIORYTETOWA VIŚRODOWISKO I CZYSTA ENERGIA	2.697.525,08
6.	Rowerem bezpiecznie po Gminie Ostówek	2013	PROW na lata 2007-2013	3.994,08
7.	Wyposażenie świetlicy wiejskiej w miejscowości Tarkawica	2013-2014	PROW na lata 2007-2013	12.906,81
8.	Modernizacja oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. Gmina Ostrówek	2014	POKL	243.780,01
9.	Infrastruktura turystyczna w miejscowości Leszkowice	2014	PROW na lata 2007-2013	105.964,00
10.	Dożynki gminne w miejscowości Leszkowice 2014	2014	PROW na lata 2007-2013	21.371,60
11.	Nowe umiejętności kapitałem na przyszłość, promocja aktywnej integracji społecznej i zawodowej w Gminie Ostrówek	2014	POKL (dla OPS)	46.212,57
12.	II Leszkowska Biesiada Świętojańska	2012	PROW na lata 2007-2013	8.384,29

13.	Remont budynku wielofunkcyjnego wraz z wyposażeniem i zagospodarowaniem w Tarkawicy	2010-2013	PROW na lata 2007-2013	144.594,01
14.	Nowe umiejętności kapitałem na przyszłość, promocja aktywnej integracji społecznej i zawodowej w Gminie Ostrówek	2013	POKL (OPS)	62.609,56
15.	Remont budynku wielofunkcyjnego wraz z wyposażeniem i zagospodarowaniem w Ostrówku -Kolonii	2009-2012	PROW na lata 2007-2013	110.686,94
16.	Odnowienie placów parkingowych w Ostrówku-Kolonii	2010-2012	PROW na lata 2007-2013	44.587,00
17.	Bieg Pierwiosnka	2012	PROW na lata 2007-2013	2.470,64
18.	Święto Roweru w Gminie Ostrówek 2012 rok	2012	PROW na lata 2007-2013	2.815,06
19.	Festyn Rodzinny w Gminie Ostrówek 2012	2012	PROW na lata 2007-2013	5.319,50
20.	Kampania Promocyjna Gminy Ostrówek	2012	PROW na lata 2007-2013	5.344,02
21.	Dożynki Gminne Ostrówek-Kolonia 2012 rok	2012	PROW na lata 2007-2013	25.000,00
22.	Nowe umiejętności kapitałem na przyszłość, promocja aktywnej integracji społecznej i zawodowej w Gminie Ostrówek	2012	POKL	78.670,50
23.	Budowa sieci kanalizacji i oczyszczalni ścieków w Leszkowicach, modernizacja hydroforni w Leszkowicach	2009-2011	PROW na lata 2007-2013	2.931.544,42
24.	Obiekty turystyczne w gminie Ostrówek	2009-2011	PRO WL Oś priorytetowa VII Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna	409.425,39
25.	Indywidualizacja nauczania i wychowania uczniów klas I-III. Szkół podstawowych w Gminie Ostrówek	2012	POKL	29.287,83
26.	Dobry start lepsza przyszłość	2011	POKL	183.878,37
27.	Równi na starcie	2011	POKL	183.061,91

28.	Wprowadzenie elektronicznego obiegu dokumentów oraz udostępnienie usług elektronicznych ON-LINE i organizacja PIAP dla ludności Gminy Ostrówek	2009-2011	RPO WL Oś priorytetowa IV Społeczeństwo Informacyjne	387.803,83
29.	Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III Szkół podstawowych w Gminie Ostrówek	2011	POKL	50.555,90
30.	Nowe umiejętności kapitałem na przyszłość, promocja aktywnej integracji społecznej i zawodowej w Gminie Ostrówek	2011	POKL	63.706,11
31.	Wykonanie boisk sportowych sportowych w ramach budowy kompleksu „Moje Boisko – Orlik 2012” w miejscowości Cegielnia przy Szkole Podstawowej w Ostrówku	2011	Ministerstwo Kultury i Sportu	833.000,00
32.	Budowa drogi gminnej nr 103338L Luszawa Leszkowice od km 5+530 do km 7+178,50	2009-2010	RPO WL Oś Priorytetowa V Transport	684.634,63
33.	Dobry start lepsza przyszłość	2010	POKL	79.707,16
34.	Równi na starcie	2010	POKL	189.590,00
35.	Nowe umiejętności kapitałem na przyszłość, promocja aktywnej integracji społecznej i zawodowej w Gminie Ostrówek	2010	POKL	56.869,80
36.	Program Integracji Społecznej	2009-2010	LUW	174.946,08
37.	Modernizacja budynku Ośrodka zdrowia w Ostrówku Kolonii	2007-2008	ZPORR	234.449,83
38.	Budowa oczyszczalni ścieków w Ostrówku Kolonii oraz sieci kanalizacyjnej w Ostrówku Kol. I Cegielni	2007-2008	ZPORR	3.298.696,07

